1889 HUSZONHARMADIK ÉVFOLYAM. 12. SZÁM. BUDAPEST, SZOMBAT, JANUÁR 12.

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV. KECSKEMÉTI-UTCZA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
VAK BÁRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva
Egy évre . . . 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt
Egy félévre . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 5 hóra Németországba 2 frt 30 kr. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török, Görög-, Spanyol-országokba, Svajcz-, Romania és Szerbiába valamint amaz országokba melyek a posta az rendéhez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára helyben 6 kr., vidéken 7 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-UTCZA 6 SZ
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL PÁRISBAN főügynökségünkénél:
John, F. Jones & Cie, 31 bis, Faub. Montmar.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Mosse Rudolf, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 16.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Daube G. L. és Társa, I., Wolzeile Nr. 12.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr. 12.
Danneberg J., Riemergasse 12.
Stern Móritz, I., Wollzeile Nr. 22.
és valamennyi hirdetési iroda.

Apponyi beszéde.

Apponyi Albert gróf mai beszédével rendkivüli diadalt aratott; az ellenzék éljenzése és helyeslése egyes pillanatokban valósággal megrázkódtatta a levegőt, s a tapsnak egész viharа keletkezett. Soha Apponyi ekkora hatást a parlamentben el nem ért, s rég elmult időknek naplóit kellene felkutatnunk, hogy a maihoz hasonló jelenet emlékét felidézhessük.

A hatás sulya annál nagyobb, mert egyrészt azokkal szemben érte el, a kiket tőle az elvek áthidalhatatlan távola választ el. A függetlenségi pártot hidegen kellett hogy hagyja mindaz, a mit a hadsereg közösségének érdekében felhozhatott, és mégis ugyanez a párt általános tetszéssel fogadta beszédének egyéb részleteit.

Igaz, e kérdéseknél, melyekről most foly a tanácskozás, a magyar embernek eszén, értelmi tehetségén kivül érintve van a szive is. Meg van támadva minden, a mi lelkünknek kedves, a miért évszázadokon át lelkesedtek és vérzettek őseink, fenyegetve van maga az alkotmány, fenyegetve van magyarságunk, s veszélynek néz eleibe a kultura, a nemzet intelligens ifjusága. Mikor ezekről van szó, nem nehéz megpendíteni azokat a hurokat, melyek visszhangot keltenek a magyar ember szivének legmélyében s megszólalnak bennünk a legszentebb érzések.

Tévednénk azonban, ha a gróf beszédének hatását ebből akarnánk kimagyarázni. Nem a müvész állott előttünk, ki avatott ujakkal kap a lant hurjaiba, s magával viszi a hallgatóságot. Az államférfiu beszélt, kinek több gondot adnak a nemzet jogai, mint annak érzései, a kit inkább elfog a nemzet jövője fölötti aggodalom, mintsem kedvét lelhetné benne fölszitani a lelkesedést, vagy épen a szenvedélyeket.

Ereje abban állott főként, hogy volt bátorsága megmondani az igazságot fölfelé.

Nem első alkalom, hogy ugy terjesztenek elé egyes javaslatokat, mint felsőbb akarat kifolyásait. Meg vagyunk róla győződve, hogy ez a pretextus nem felel meg a valóságnak, s csak arra való, hogy kényelmesebbé tegye a kormány helyzetét. Sem a korona, sem az ahhoz legközelebb állók nem téveszthetik annyira szem elől egyrészt saját jogkörüket, másrészt a nemzet jogkörét, hogy kivánságaikat követelés vagy épen parancs alakjában allitanák fel szemben a parlamenttel. S az erre való hivatkozás a kormány minden erkölcstelenségei között a legnagyobb, melyet bizonynyal nem késnének desavouálni azok, a kikre vonatkozik, ha lenne róla tudomásuk. De itt volt az ideje, hogy az e fajta rémitgetésekkel szemben nyiltkozzék egyszer a nemzet érzülete. Ha nem alkusznak velünk, mi sem alkuszunk velük. Ha nem engednek a mi jogos kivánságainknak, mi sem engedünk az ő jogtalan kivánságaiknak.

A szót ki kellett mondani, s nagyobb lett annak a sulya az által, hogy egy olyan férfiu mondotta ki, minő Apponyi Albert gróf, kinek sem őszinte loyalitását nem vehető tagadásba senki, sem arról nem lehet kétség, hogy nézetével, meggyőződésével nem áli egyedül.

De ki kellett fejezni mást is.

A nemzet esztendők óta hozza az áldozatoknak egész hosszu rendszerét. Erejét még nem merilették ki ezek az áldozatok, de igénybe vették a legnagyobb mértékben. Le kellett mondani kulturális érdekeinek java részéről, hogy ezeket az áldozatokat meghozhassuk. S mindezen idő alatt nem jutott eszökbe sem azoknak, a kik az áldozatokat követelték, sem a kormánynak, a kit első sorban illetett volna e részben a kötelesség, hogy a nemzet számára megadják, megköveteljék a viszont szolgálatokat és engedményeket. Alkotmányos életünk huszonhét esztendő óta a loyális gondolkodás bizonyságainak egy hosszu lánczolata, s ennek fejében még azt sem tudtuk kivivni, hogy őszinte tiszteletet ébresszünk bizonyos katonai körökben alkotmányos jogaink iránt, s megszünjék az a kétségeskedés és bizalmatlanság, melyekkel törekvéseink iránt állandólag viseltetnek. Vagy bizalom, s mi is bizalommal adunk meg mindent a mi erőnktől telik, vagy bizalmatlanság, de akkor ne csodálkozzanak, ha hosszu türésünknek egyszer vége szakad. Az azonban nem mehet ugy mindörökké, hogy bizalmat, áldozatokat, legnagyobb foku megerőltetést követeljenek a nemzettől, s ne adjanak cserébe egyebet gyanunál.

Ez szolgáltatta Apponyi beszédéhez a hátteret, ez adott annak kiváló fontosságot.

Budapest, január 11.

Várható volt, hogy a felekezeti középiskolák hatóságai élni fognak ama jogokkal, melyet a középiskolai törvény nyolczadik paragrafusa a tantárgyakban elérendő végczélt, a tanitandó ismeretek mértéket illetőleg nekik biztosit, s nem veszik némán Csáky grófnak hirhedt rendeletét, melylyel a német nyelvet nagyobb növeli középiskoláinkban. S valóban azt a hirt kapjuk, hogy a *kolmeczvásárhelyi* ref. egyház, mint az ottani főgimnázium hatósága e hó 7-iki presbiteralis ülésében egyhangulag elhatározta, hogy felir az egyházkerület püspökéhez, Révész Bálinthoz s megkéri, hasson oda, hogy a kultuszminiszter emlitett rendelete a középiskolákban ne loganatosittassék. A presbiterium megbizta gimnáziumának igazgató tanárát, hogy a feliratot a legrövidebb idő alatt készitse el, hogy az már a februári gyülésen tárgyalható legyen.

A katonai tanácskozások Albrecht főherczeg elnöklete alatt mint már jelentettük, tegnap délelőtt kezdődtek meg a közös hadügyminisztérium üléstermében. Részt vettek a tanácskozásban Rudolf trónörökös, a gyalogság főfelügyelője, továbbá br. Philippovics, Vilmos würtembergi herczeg, br. Catty, br. Schönfeld, hg. Windisgrätz Lajos, br. König és br. Rheinländer hadtestparancsnokok. A tanácskozás anyagát a Fremdenblatt értesülése szerint ama javaslatok képezték, melyeket Rudolf trónörökös gyalogsági felügyelő személyes tapasztalatai alapján a gyakorlati szabályzat több intézkedésének átalakitása tárgyában terjesztett elő. A trónörökös érintett javaslatai ügyében már a mult hónapban értekezett Albrecht főherczeggel, s ekkor az értekezésekbe báró Beck vezérkari főnököt is bevonták. A tanácskozásokat ma délelőtt Albrecht főherczeg palotájában az emlitett hadparancsnokok résztvételével folytatták.

Petrovics bácsi püspököt, mint jól informált forrásból értesülünk, legközelebb kinevezik a szerb patriarchátus adminisztrátorává. Ujvidéken már jóideje tudják, hogy a kinevezés megtörténik, ámbár e kinevezés se a mérsékelt, se a radikális elemeket nem fogja kielégiteni. Ugy látszik, a kormányt ismét rosszul informálták a közegei, s igy ujolag sikerült a legszerencsétlenebb választással általános elégedetlenséget okozni. Ujvidéken, mint nekünk irják, a leendő adminisztrátor képességeiről és életmódjáról olyan dolgokat beszélnek, melyeket nem reprodukálunk. Ez a kinevezés, mely épen nem alkalmas a szerbek megnyugtatására, annálinkább sajnálatos, mert Petrovics püspöknek nincs befolyása se a papságra, se a lakosságra és főkép mert a patriarchátus adminisztrációja rendszerint eltart nehány évig.

Principiis obsta.

Ha az ország miniszterelnöke, a ki a magyar állam külügyi befolyásának őre, a delegáczióban, — a honvédelmi miniszter a képviselőházban teszi azt a nyilatkozatot, melyet Csáky gróf kultuszminiszter a véderő-javaslat tárgyalása közben tegnap tett, ... «mert a véderőnek harczképessége, mert az állam biztonsága szerintem még magasabb fokon áll, mint a kulturális érdek» — ellentétbe állitván ekként az állam biztonságát a kulturával, engedményeket követelvén ettől a harczképesség javára: még akkor sem suhanna el észrevétlenül fülünk mellett a fonák szó s megkövetelnők, hogy a miniszter magyarázza ki magát.

A miniszterelnök s a honvédelmi miniszter bizonyára találna alkalmas magyarázatot a fonák szóra, hivatkoznának talán válságos politikai helyzetre, a fenyegető háborura, ama vészkiáltásra: la patrie en danger! melynek jelszavával a nagy franczia forradalom nemzeti hadserege dicsőségteljes harczait vivta. Ha seb esett a nemzet testén, melynek gyógyitására minden organumnak össze kell hatni, épen ugy, a hogy az ember testén ejtett sebet a véredények összepezsdülése a physiologiai törvények öntudatlan erejével igyekszik gyógyitani: ám akkor némuljon el minden másodrendű érdek, függeszszék fel, ha kell, a birói székek rendes müködésüket, maradjon parlagon a szántóföld, néptelenedjék el minden műhely, csukódjék be minden közintézet és iskola kapuja, mint becsukódott az emlékezetes 48—49-iki harczok idején, s öntsék az iskolák a harcztérre lelkes ifjuságukat, «mert akkor az állam biztonsága valóban nagyobb fokon áll, mint a kulturális érdek.»

Ugy-e ezt mondta Csáky gróf, az ország kultusz- és közoktatási minisztere a tegnapi emlékezetes beszédben, hogy védelmére keljen a német nyelv érdekében kibocsátott famózus rendeletének? S mondta ezt oly időben, midőn hivatalos és félhivatalos helyekről egyaránt biztositanak, hogy az általános politikai viszonyok a legbékésebbek; midőn a korona tanácsosai állitása szerint a nemzet teste virulóban van; midőn valamennyiünk egybehangzó vallomása szerint nincs a levegőben oly eszme, mely öreget vagy fiatalt a harcz démonának szabadon bocsátására tüzelne.

Ily viszonyok közt nem suhanhat el észrevétel nélkül fülünk mellett Csáky gróf közoktatási miniszter felháborító szava; nem, még akkor sem, midőn az állambiztonság nagy érdekével takargatja a kultura szükségei iránt eltompult érzékét. Hiszen az állameszme, az állam biztonságának érdeke az a nagy trójai fa-ló, melylyel alaptörvényeink és intézményeink keretébe minden visszásságot bevittünk, s mint a tárgyalás alatt levő javaslat példázza, ujabb fonásságokat bevinni készülünk.

Az állameszme és állambiztonság föltétlen szentségének teljes elismerése mellett, csak Csáky gróf nem ismerné-e a legnagyobb magyar, Széchenyi jelszavát, hogy az állam ereje a gondolkodó fők számában, a kulturában áll.

Csáky gróf maiden speechének röpke szava ama barbár korszakokra vall, melyekben, — mint a tudósok állitása szerint a kőkorszakban, vagy Ázsia pusztáin tanyázó — tanyát változtató nomad népek életében — az élet-föntartás az első és egyetlen parancsolat, mely mellett igazságszolgáltatás, közigazgatás, közlekedés, közmunka, ipar, a kulturának valamennyi terméke merő ismeretlen lappalia.

A kultura minden mozzanata egy-egy lépés a természeti vad erők meghóditása felé s a müveltség mai fokára emelkedett államokban mind az az intézkedés, mely a nyers erő megszoritására törekszik, a kulturának, az emberiség haladásának egy vivmánya.

A természet nyers ereje mellett van egy másik nyers erő is, a militarizmus nyers ereje. Hogy mi futta fel ez erőt nagygyá, azt most ne keressük. De megfékezésének egyetlen módját a kultura kiterjesztésében, a kulturális intézményeknek a hadi intézkedések rovására való ápolásában találjuk meg. Mind az a lépés a mit kulturális intézményeink érdekében teszünk, ugyanannyi fék a harcz démona ellen; minden ujabb iskola egy-egy őrszem a természetnél fenyegetőbb, mert kiszámithatatlanabb, dinasztikus szenvedélyek szemmel tartására.

Abban bünhödött Csáky, hogy nem látta be az iskola, a kultura e jelentőségét, s hogy a közmüvelődés érdekét — ő a közoktatás minisztere — szoritná meg álczimeken a hadsereg javára.

Franczia ország képviselőházában, a végzetes porosz-franczia háboru után akadt egy obskurus képviselő, a ki a nemzeti erőgyüjtés ama pillanatában, e szavakra fakadt: «A tudomány luxus; meg kell tanulnunk nélkülöznünk.» S az ezernyi sebből vérző ország képviselete egyhangulag eltudta némitani azt az embert.

A véderő-törvényjavaslat a kormánypárti klubban.

A szabadelvű párt mai értekezletén egyhangulag fogadta el a véderő-törvényjavaslatot az általános tárgyalás alapjául. Az ezt megelőző vita még az első napinál is érdekesebb volt és bizonyos izgatott jelleget mutatott.

Tisza Lajos gróf szólott ma először. Kiemelte, hogy a mig a 67-iki kiegyezés alapján állunk, a közös hadsereg feladata csak ugy megvédeni hazánknak, mint a monarchia másik államának érdekeit, e hadsereg harczképességének kellő szinvonalra emelése tehát hazánk érdeke is s a kormány menthetlen mulasztást követ el, ha nem hozza javaslatba az ezen irányban szükséges intézkedéseket. A mi az önkéntesi intézményt illeti, egyetemi ifjuságunkat ugy állitani oda, mint a mely egy év alatt nem képes a hadsereg szolgálati nyelvét a szükséges mértékben elsajátitani, oly szegénységi bizonyitvány, a mely ellen szóló épen az ifjuság érdekében óvást tesz. Ő vállalkozik arra, hogy 3—4 hónap alatt megtanulja azt, a mit az önkéntesektől kivánnak az év végével. Az alkotmányos garancziák iránt szóló is oly féltékeny, mint bárki más. Sajnálja, hogy a 14. §-ban megbolygattatott a régi törvény megfelelő 11. §-ának intézkedése, mert ebből senkinek sincs haszna, de miután ez már megtörtént, s miután semmi alkotmányos garanczia nem adatik fel, szóló nem kivánja puszta «Rechthabereiből a másik szöveg visszaállitását, annál kevésbé, mert az ennek folytán szükségessé váló tárgyalások az ujonczozásnak a legszorgosb munkaidőre való halasztását eredményezhetnék.

Eles Henrik általánosságban elfogadja ugyan a törvényjavaslatot, de kijelenti, hogy semmi körülmények

A svihákok.

(Vigjáték három felvonásban, irta *Berczik* Árpád, először adták a nemzeti szinházban, január 11.)

Az eredeti drámairodalomra rossz idők járnak. A nemzeti szinház eredeti ujdonságai, az egyetlen Thurán Anna kivételével, egymás után megbuknak; pedig egyik-másik jobb sorsot vagy legalább is elnézőbb fogadtatást érdemelt volna. Ma este Berczik legujabb vigjátékának, *A svihákok*-nak bemutatására került a sor. Ismerve Berczik alapos tudását a drámairás terén s végig nézve az ujdonság tegnapi főpróbáját, reméltük, hogy a többé-kevésbbé szégyenletes bukások után legalább közepes sikert konstatálhatunk. Arra egyáltalán nem gondolhattunk, hogy a közönség egy része még vissza is utasitja a darabot. És ime a legrosszabb történt. A kik mulathattak volna a darab sok jó ötletén, ügyes karrikaturáin, jól megirt bohózatos jelenetein, tartózkodva viselték magokat, visszafojtották nevetésöket, mások meg, a kiket alkalmasint bántott a darab tendenczia, határozottan tüntettek az ujdonság ellen. Pedig ez a tendenczia alapjában véve igazságos, és kivitelében sem tulzott s egyáltalában nem provokáló természetü.

Egy visszavonult gazdag kereskedő nem tud megférni a maga polgári körében, magasabb légkörbe vágyik s végre olyan emberek társaságába jut, a kik csak hazudják az előkelő állást, a jó módot, a lelki és születésbeli nemességet, szóval: svihákok. S a mi Szalagi Manónk, mert igy hivják a magasabb légkörbe kapaszkodó polgári, nevetségessé válik. Kezdi a demokrácziа magasztalásával, a mikor ugyanis még nem juthatott az ál-kekvérüek közé, aztán hatalmas nemesi család, egy kis dinasztia alapitásáról álmodozik, s azzal végzi, hogy ismét beáll egyszerü polgár-embernek. E tendenczia ellen senkinek sem lehet jogos kifogása. A kivitelt azonban már lehet hibáztatni, s hibáztatjuk mi is, még pedig azért, hogy a szerző nem volt határozott, nem tette Szalagi Manót a vigjáték központjává, nem körülötte csoportositotta darabjának egész cselekvényét, s főleg nem tette hősét olyan nevetségessé, a mint kellett és lehetett volna.

A darab cselekvényét nem is Szalagó Manó, hanem leánya inditja meg. Egy kis fürdőhelyen vannak és Szalagi Frida, a fővárosi kereskedő és milliomos földbirtokos leánya boszankodik, hogy a fürdőbeli «haute volee», a mely azonban csupa svihákokból áll, nem akar érintkezni vele. Nem hisszük, hogy egy fővárosi milliomos polgár-leány ily kevés önérzetet tanusitson e legalább is bizonytalan karakterü emberek viselkedésével szemben, azt sem hisszük, hogy ezek az emberek annyira idegenkedjenek a milliomos családtól, de az már éppen lehetetlen, hogy a milliomos leány egyuttal szerelmes is lévén egy hozzávaló müvelt fiatal emberbe, se lásson se halljon, csak pozicziora vágyakozzék. Frida el akar utazni Gyermekkori játszótársa, szerelmese, Kelemen Tódor hiába kéri, hogy maradjon. Tódor aztán találkozik a svihák kompánia egyik tagjával, Zalán Hectorral, ki iskolás pajtása volt, s megkéri, hogy fogadják körükbe Szalagiekat. Zalán Hector pedig, igazi svihák létére, kap a jó alkalmatosságon, hogy egy gazdag leányra tehesssen szert s tüstént nyélbe üti a nagy barátságot Szalagiék és a svihák kompánia között. A leány örvend, mert immár pozicziója van. És Tódor is ugy tesz, mintha örvendene, mert Hector udvarlása majd bebizonyitja, hogy mit ér a Frida szerelme.

Igy indul a cselekvény. De egy pillanat alatt egészen más irányba kanyarodik. Frida a kivivott pozicziót első mámorát sem élvezheti, tüstént kijózanodik, belátja, hogy svihákokkal van dolga s most csak arra gondol, hogy lefőzze őket s ezért arra kéri kedvesét, hogy idegenekül visellessenek egymás iránt, hadd reménykedjék a svihák Hector és az egész kompánia. A mint látjuk, itt már csak a svihákok leálczázásáról lehet szó; mert hogy az igazi szerelmesek Frida és Tódor között valami számba vehető, érdeket keltő szerelmi, féltékenységi bonyodalom keletkezzék, arra komolyan nem gondolhatunk. A darab főcselekvényéül most a Szalagi Manó nagyravágyása lép előtérbe, a többi mind mellékessé válik.

Ha Frida legalább szégyellené azonnal bevallani tévedését, ha az uj pozicziót legalább egyelőre elvakitaná, hogy apjával együtt maga is szövetségessé váljék, ha a hiusága nem volna éppen olyan vértelen, szintelen, mint a szerelme, továbbá, ha Tódor állitólagos szerelmében a szenvedély hevét is érezhetnők, ha ez a szerelem egyáltalán megnyerhetné rokonszenvünket, érdeklődésünket, akkor egészséges bonyodalmat idézhetne elő Szalagi Manó nagyravágyása és a svihákok akcziója; de ugy a mint az első felvonás végződik, bizony már nem is várhatni sokat a további fejleményektől. Aztán maga Szalagi Manó is olyan gyöngén van jellemezve, olyan gyöngének van feltüntetve lánya akaratával szemben, hogy csak addig teheti magát nevetségessé, a mig leánya megengedi. Frida már az első felvonás utolsó jelenetében s attól fogva bármely pillanatban megállithatja a vigjáték gépezetét s befejezheti a darabot. Szóval, a vigjáték expozicziója nagyon rossz, mert voltaképi hőse, a kapaszkodó Szalagi Manó csak a mellékszereplők elnézéséből bolondozik az egész második felvonásban.

Azt azonban meg kell adnunk, hogy a második felvonásban sok jóizü bolondság van. A mint Szilánk Pongrácz, a fősvihák és sógora, Zalán Hector sarokba szoritják Szalagit s megkérik töle leánya kezét, továbbá Szalaginak svihákos vendégszerepléseː, különösen mikor a viszhanggal felesel s ugy sértegeti régi kereskedő társát, a jó Karmazsin bácsit, Tódor nagybatyját, aztán az esernyő játék, mikor a szakadó esőben Hector és Tódor folyton kapkodják egymás kezéből az egyetlen esernyőt s ugy kényszeritik Fridát, hogy hol egyikü, hol másikuk mellé simuljon s végre a fürdő közönség tömeges menekülése az eső elől — mindebben a régi kedvelt drámairóra ismertünk, ki lelemény és szinpadi technika dolgában most is derekasan megállta helyét.

Kár, hogy e jó felvonást egy-két szereplő kivételével gyöngén játszták meg s még nagyobb kár, hogy ezt a felvonást maga a szerző is olyan gyönge expozició s talán még gyöngébb befejezés közé igtatta, hogy okvetetlenül veszitnie kellett erejéből, külső hatásából.

Az eddigiekben voltakép már a darab végét is elmondtuk. Szalagi csak addig svihákoskodik, mig egyszer párbajra akarják kényszeriteni; odáig már nem megy, inkább lemond a pozicziról, a dinasztia-alapitásról, mint hogy bőrét kockáztassa. A svihákok kudarczot vallanak. Frida, egy csomó erőltetett félreértés után a Tódoré lesz, a mi csaknem sajnálatot kelt bennünk Tódor iránt. Az a szerencséje Fridának, hogy Tódoráért sem tudtunk lelkesedni.

A szereplők közül egyiknek sem volt határozott sikere; aránylag még legtöbbet mulatott a közönség az Ujházy Szilánkján, meg a Náday Zalán Hectorán, ámbár Náday is sablonszerü alakot nyujtott, melyet ujabb eredeti drámáinkból, vigjátékainkból jól ismerünk. Vizvári (Szalagi Manó) nagyon mérsékelte komikai erejét, a minek szintén része volt benne, hogy a vigjáték ma este kevésbbé hatott mint a tegnapi főpróbán. Frida szerepét Csillag Teréz adta; szép volt, kedves volt, de a gyenge szerepből, a határozatlan karakterből semmit sem tudott csinálni. A szerelmes Tódort Mihályfi játszta, szintén siker nélkül. Jó volt és ügyesen mozgott Nagy Ibolya egy svihákjelölt ifjoncz, Szalagi Olivér szerepében. A többiekről nincs is miért megemlékezni, legfeljebb még azt jegyezzük meg, hogy Szilánk Pongráczné, egy sajátságosan jellemzett svihák nő nehéz, de nem érdekteles szerepét Lánczy Ilkának kellett volna kiosztani.

A szereplőket az első és második felvonás után egy párszor kitapsolták. Az első felvonás után hivták a szerzőt is, de helyette Tóth Imre rendező mondott köszönetet. *M.*

KLEOPÁTRA

ÉGYIPTOM ASSZONYA.

Irta: H. RIDER HAGGARD.

Forditotta: FÁI J. BÉLA.

Mialatt itt irok, a Nilus, miként ha vérrel volna tele, pirosan folyik amott, tul a termékeny mezőségen. Derülten árad előttem a fény a távol arábiai halmokra, és derülten ömlik alá Abuthisz épületeire.

És Abuthisznak templomaiban egyre végzik az ájtatosságot a papok, de engem immár nem ismernek; egyre mutatják be az áldozatokat, és a kőpadmalyok hangosan adják vissza azoknak a könyörgéseit, a kik imádkoznak.

És én, kinek neve Gyalázat, egyre nézem innen, torony-börtönöm magányos tömlöczéből, lengő zászlóiadat, oh Abuthisz, a mint ormóidon integetnek, és hallom az énekeket, a mint a hosszu menet szentélyből szentélybe kigyózik.

Oh Abuthisz, elveszett Abuthisz! szivem feléd repes! Mert eljövend a nap, midőn a sivatag homokja lepi el szent hajlékidat! Isteneid el vannak itélve, oh Abuthisz! Uj hit üz majd gunyt a te szentségeidből, és czenturiók adják tovább egymásnak a jelszót várfokaidon.

Könnyeket — véres könnyeket hullatok; mert enyém a gyöngeség, mely minden csapásoknak okozója vala, és enyém miattok az örök gyalázat.

Olvassátok, itt vagyon megirva:

Itt születtem Abuthiszban én, Harmakhisz, és atyám, — az Oziriszben igazult, — főpapja vala Széti templomának. És ugyan az én születésemnek napján született Kleopátra is, Égyiptom királyaszonya.

Ott azokon a mezőkön töltöttem el ifju koromat, nézve az alsó népet, a mint dolgozott, és szabadon járva ki s be a templomok tágas udvarain.

Anyámat nem ismerém, mert akkor halt meg, mikor én még csecsemő voltam. De mielőtt meghalt volna — igy beszélte nekem Atua, a vén aszszony — kivett egy elefántcsont-ládából egy szinaranyból való *ureuszt*,* s rátette gyermeki homlokomra. Azok pedig, kik e dolgot cselekednie látták, azt hivék, hogy szent őrület szállta meg és hogy őrületében előre megjelenti, hogy a makedóniai Lagidák napjai meg vannak számlálva — mert Ptolemaeus Auletes (a Furulyás) viselte akkoron a kettős koronát — és hogy Égyiptomnak kormánypálczája ismét Égyiptom igaz, királyi nemzetségéből valónak a kezébe öröklik át.

De midőn atyám, Amenemhat főpap, ki akkoron már betellett éveivel — mert én egyetlen gyermeke és agg korának szülöttje valék, minekutána azt, ki anyám előtt az ő hitestársa volt, nem tudom, mily bünéért, Székhet a meddőség átkával sujtotta — mondom: midőn atyám hazatért és látta, hogy a haldokló asszony mit cselekedett: fölemelé két kezét az ég boltozata felé és imádá a láthatatlant, hogy ily jelt küldött.

És mialatt igy imáda, im a Hathorok eltölték az én haldokló anyámat a jóslás szellemével, és ép erővel kelvén föl ágyáról, háromszor borult le a bölcső előtt, melyben én álomban feküvém, homlokomon a királyi kigyóval, és fönhangon kiáltá:

«Üdv neked, méhemnek gyümölcse! Üdv neked királyi magzat! Üdv neked, jövendőbeli Fáraó! Üdv neked, isten, ki megtisztitandod az országot, üdv neked, isteni sarjadéka Nekt-nebfnek, az Oziriszben igazultnak!

«Tartsd meg magadat tisztán és uralkodásra jutván, megszabadítod Égyiptomot és meg nem töretel.

«Ám ha a megpróbáltatás órájában megtántorodol, szálljon reád az átka Égyiptom összes isteineinek és királyi elődeidnek, az Oziriszben igazultaknak, kik az országon te előtted kormánykodtak Hórusznak ideje óta! Légy nyomorult az életben, holtodban pedig tagadjon meg Ozirisz és ítéletet mondjanak ellened az Amenti itélőbirái, és kinozzon Szet és Székhet mindaz ideig, mignem bünödtől megtisztulsz és Égyiptomnak idegen neveken nevezett istenei ismét imádtatnak Égyiptom templomaiban, és az idegen zsarnok kormánypálczája kettétörik és az idegenek lábanyomai tisztára söpörtetnek és elvégeztik minden, miként te a te gyönge voltodban elvégezended.»

És midőn anyám ezeket elmondá, a jóslás szelleme kiszállott belőle és ő holtan roskadt a bölcsőre, melyben én aluvám, ugy hogy sirva ébredék föl.

Ám atyám, Amenemhat, a főpap, reszketett és igen félt, nemcsak az igék miatt, melyeket a Hathorok szelleme anyámnak ajkával hirdetett, hanem mivel a hirdetett ige árulás vala a Ptolemaeus ellen, mert tudta, hogy ha e dolog a Ptolemaeusnak fülébe jut, a fáraó kiküldendi poroszlóit, hogy oltsák ki életét annak a gyermeknek, kiről ilyen jóslás mondatot.

Ennek okáért atyám bezárta az ajtókat és megesketette mindnyájokat, a kik jelen voltak, hivatalának szent jelvényére és az isteni háromságra, valamint annak a lelkére, ki holtan fekvék ott mellettök a kövön: hogy semmi abból, a mit láttak és hallottak, ajkukról elhangzani nem fog.

De ott volt köztök Atua, a vén asszony is, ki egykoron dajkája volt anyámnak és őt igen szerette vala; és a mai napokban, jóllehet nem tudom, miképen volt a multban és hogyan lészen a jövőben: nincs eskü, mely az asszonyi nyelvet megkötheтné.

És igy lőn, hogy lassankint, midőn lelke megbarátkozott a gondolattal és félelme eloszlott, elmondta a jóslatot leányának, ki anyám halála után engem a keblén dajkált — elmondta neki, a mint egyszer együtt mentek ki a sivatagba, ennivalót vivén a leány férjének, a ki kőfaragó volt és a szent istenek képeit metszette a sirokban, melyek a sziklába vannak vágva — elmondta neki, az én dajkámnak, hogy milyen nagy legyen az ő gondviselete és szeretete a gyermek iránt, a ki egykor Fáraó lészen és kiüzi Egyiptomból a Ptolemaeusokat.

Ám a leány, az én dajkám, annyira eltelt álmélkodással attól, a mit hallott, hogy nem tarthatta elzárva keblében a titkot, és éjszakának idején felköltötte az urát és megsugta neki, pusztulást hozván ezzel magára, és pusztulást gyermekére, az én tejtestvéremre.

Mert az ember elmondta a dolgot egy barátjának és ez a barátja a Ptolemaeus kémje volt, és igy a hir eljutott a Fáraó fülébe.

És a Fáraó nagyon aggódott e miatt, mert ámbátor mikor borral volt tele, gunyolta az egyiptomiak isteneit és esküdözött, hogy a római szenátus az egyetlen isten, a ki előtt ő térdet hajt: szivében mégis rettenetesen félt, miként valakitől hallám, a ki orvosa vala. Mert mikor éjszakának idején egyedül volt, hangosan kiáltott és rimánkodott a nagy Szerapiszhoz, ki pedig nem is igazi isten, és a többi istenekhez is, attól félvén, hogy meggyilkolják és lelke a kinzóknak lészen kiszolgáltatva. Va-

* A szent kigyó, mely az égyiptomi királyi méltóság jelképe. — *R. H.*

közt se járulhat egyes részleteihez, nevezetesen a 14. §-hoz, melyben az 1887-iki törvénynyel szemben jogfeladást lát és a második szolgálati évhez. Kérdi, hogy a mi honvéd-ujonczjutalékunk miért van nagyobb számban felvéve, mint az osztrákoké?

Br. **Fejérváry** honvédelmi miniszter kijelenti, hogy ennek oka az, hogy az osztrák jutalékban Tirol nem szerepel, továbbá a mi tiz honvéd lovasezredünk szervezésének más a rendszere.

A legnagyobb figyelem kisérte **Horváth** Gyula felszólalását, melyet a pártban sokféleképen magyaráztak. Horváth Gyula konstatálta, hogy valamennyien, kik a tárgyalás során nyilt kifejezést adtak aggodalmaiknak, a kormány iránt teljes bizalmukat fejezték ki. Nem bocsátkozik a félretett kérdéseknek ujabb taglalásába, meg kell azonban jegyeznie arra nézve, a mit az ujonczmegtagadás jogában rejlő garancziáról mondtak, hogy minden államnak óvakodnia kell ez eszköz foganatba vételétől, mely az uralkodóval, nem pedig a kormánynyal való konfliktust jelenti. Ily eszközt csak forradalmak igazolhatnak. Elismeri, hogy áll az, a mit Tisza István tegnap mondott, hogy a javaslat 14. §-a könnyebbé teszi a törvény kezelését a monarchia másik államában, de nem helyes ezért egy megszerzett alkotmányi jogról lemondani. Az abdikáczió ily okmiatt nem szilárdithatja meg az alkotmány iránti ragaszkodást a nemzetben.

Elismeri, hogy a kormány az előkészitő tárgyalások folyamában mindent megtett érdekeink biztositására, de midőn arról van szó, hogy meglevő törvény rendelkezése fentartassék, s ne tétessék helyébe olyan, a mi országszerte mély nyugtalanságot keltett, ugy senki sem kérheti jogosabban, mint épen a szabadelvüpárt, hogy keressen a kormány kompromisszumot az ország közvéleményével. A megnyugvás, mely ebből származni fog, nehéz időben nagy ereje lehet a monarchiának és a dynasztiának.

A mi a nyelvkérdést illeti, erre nézve csak annyit jegyez meg ezuttal, hogy midőn a német nyelv elsajátitása iránt nálunk a leghatályosabb intézkedések tétetnek, jogosulatlan az a vád, hogy nálunk e nyelv megtanulása elé chauvinisztikus törekvések görditenek akadályt; és méltán várható, hogy a hadsereg is oly komoly méltatásban részesitse nemzeti jogos törekvéseinket, mint mi a hadsereg nyelvét.

Belátja, hogy az a nagy horderejü nyilatkozat, melyet a kormányelnök tett, ha ragaszkodik ahhoz, jogosulttá teheti, hogy a hazafias aggódás lemondjon a kifejezett nézetekről s továbbra is kövesse a kormányelnököt. Ha Tisza Kálmán azt mondja, hogy e törvényjavaslat módositása az ő visszalépését vonná maga után, minden ember meg fogja gondolni, hogy ez anynyit jelent, mint bukását mindazon alkotásoknak, melyek a Tisza nevéhez fűződnek, a pénzügyi rendezésnek, a konverziónak, talán Magyarország sulyának az európai politikában. Ha Tisza ehhez ragaszkodik, ő hiszi, hogy a hazafiság megengedi, hogy a vele ellenkező véleményen levők Tisza előtt meghajoljanak. Szóló nem fog ez esetben a kormányelnöknek utjában állni, de figyelmezteti, tartsa fenn ezt az utolsó fegyvert oly alkalomra, mikor nagy szüksége lehet rá a nemzetnek.

A minisztereloöknek mindenki megadja a bizalmat, de itt félreértések kiegyenlitéséről van szó, s szóló nem mond le a reményről, hogy a kormány, ha a részleteknél sikerül meggyőzni őt valamely módositás szükséges voltáról, engedni fog. A mi szólót magát illeti, általánosságban elfogadja a törvényjavaslatot s ha az a részletes tárgyaláson azon módositások nélkül menne keresztül, melyeket elkerülhetleneknek tart, *ugy le fogja vonni ebből magára nézve a konzekvencziákat*, de kijelenti, hogy akkor sem fogja kétségbevonni, hogy a kormányt eljárásában a legjobb hazafias meggyőződés vezérelte.

Rakovszky István utalt röviden azokra, a miket a 2-ik évi önkénytesi szolgálat ellen első felszólalása alkalmával mondott s kijelenté, hogy az ezen intézkedés védelmére felhozottak nem győzték meg őt. Nem fog ez a rendszabály segiteni a bajokon, melyekkel indokolják; a tiszthiány orvoslására vannak alkalmasabb és biztosabb eszközök is a társadalomba mélyen benyuló, e káros rendszabálynál.

A négy napi vitát **Tisza** miniszterelnök felszólalása rekesztette be. A nyelvkérdésre nézve ezuttal csak azt jegyzé meg, hogy Fejérváry honvédelmi miniszter elő fogja terjeszteni azt a formulázást, mely az utasitásban a vizsgákra nézve ki fog adatni. Reményli, ez megnyugtatja a párt tagjait. Mindeddig az volt a kivánság, hogy ne kivántassék a német nyelv folyékony tudása, s engedtessék meg a vizsgáknál egyes tantárgyakból az államnyelv használata. Ez a méltányos kivánság ily alakban bizonyára teljesülni is fog, a mit se ő, se a honvédelmi miniszter nem jelentett volna oly határozottan ki, ha nem tudnák, hogy ez annak, a kitől függ, eltökélt szándéka. A mi a 14. §-t illeti, csak ismételheti, hogy a mi jogot a régi törvény adott, megadja a javaslat is. A szakasz megoldását épen a magyar kormány kezdeményezte abban a hitben, hogy ez el fogja oszlatni az aggályokat. Ugy látszik csalódott, s ha hibázott, türni fogja, ha kell, ennek sulyát is. Meglehet a kormány nem volt kellőleg tájékoztatva a párt hangulatáról e kérdésben. Ez hiba volt és a politikában a hiba tudvalevőleg több, mint a bün, ő és társai ezért a hibáért készek felelni bevett parlamenti szokás szerint.

Mindenesetre legjobb meggyőződése szerint, jó hiszeműleg járt el s meg van arról is győződve, hogy mindvégig hasonló indokok fognak mindenkit vezérelni eljárásában. Am kövesse mindenki a szavazásnál személyes meggyőződését, azonban gondolja meg minden tagja a pártnak, hogy sokkal fontosabb Magyarországon bármely egyénnek a kormányon maradásánál egy kompakt pártnak a létezése és fennállása. Vegyék fontolóra a mai viszonyok közt egy oly kompakt párt létezésének jelentőségét, a mely kormányt alakithasson s az ország ügyeit továbbrá is oly megfontolással vezesse, a mint eddig történt. A további tárgyalások során minden esetre megtesz a kormány minden lehetőt s ő és társai iparkodni fognak az aggályok elenyésztésére, hiszen ez nem politikai, hanem hazafi kötelesség is, de ha ez nem sikerül: kövesse kiki meggyőződését. (Élénk éljenzés).

Vargics Imre elnök feltevén a kérdést, az értekezlet egyhangulag *elfogadta általánosságban* a részletes tárgyalás alapjául a törvényjavaslatot. Ezzel az értekezlet véget ért és a részletes tárgyalás később kitüzendő értekezletre halasztatott. Az értekezleten *Fejérváry* báró honvédelmi miniszter és *Gromon* államtitkáron kivül a honvédelmi minisztérium részéről ma is jelen volt *Kassics* osztálytanácsos.

*

Horváth Gyulának a pártklubban tartott mai beszéde ugy hangjánál, mint tartalmánál fogva nagy hatást tett. Általában ugy magyarázzák, hogy Horváth Gyula, ha a javaslaton csakugyan nem változtatnak az ő kivánságához képest, kilép a szabadelvü körből, s ebbeli szándékát közelebb bejelenti.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése jan. 11-én.

I.

Teljes erővel megindult a *véderőről* szóló javaslat vitája. A mai első szónok *Tóth* Ernő számadatokkal, statisztikai kimutatásokkal bizonyitá be, hogy az ujonczjutalék szaporitására a hadseregnek szüksége nincsen; nincs szüksége a védszervezetnek az alkalmasak s kevésbbé alkalmasak tulságos öszszehalmozására. Kifejté, hogy e javaslat az alkotmányos garancziák szempontjából porhintés a többség szemébe. Bebizonyitá aztán az önkéntesi intézményre vonatkozó okfejtésnek gyarlóságát s kicsinyességét. A függetlenségi és 48-as párt élénk helyeslése közt jelenté ki, hogy általánosságban se fogadja el a törvényjavaslatot. A jobboldal általános érdeklődése közt állott fel ezután *Széchenyi* Aladár gróf, a miniszter fia a törvényjavaslat védelmezésére. Ez volt első felszólalása. Minden lámpaláz nélkül folyékonyan mondta el beszédét. Nem zavarták meg előadásában a közbeszólások sem, a melyeket meghallgatott, megvárta mig elhangzottak, de nem reflektált reájuk. A mi beszédének tartalmát illeti, pártolta a javaslatot, nevezetesen pártolta, hogy a sorozás csak a 21-ik évben kezdődjék s pártolta az önkéntesi intézmény átalakitását, pártolta a két éves szolgálatot, pártolta az önkéntességi év alatt az egyetemi tanulmányok folytatásának megtiltását s a baloldal növekvő nyugtalansága közt pártolta a Csáky féle rendeletet. Tudvalevőleg Széchenyi Aladár gróf volt az, a ki a véderőbizottságban a kormánypártról az első volt, a ki a tiszti-vizsgálatnál a magyar nyelv használhatását követelte. Később aztán a bizottságban s ma a házban megelégedett e tekintetben a bizottsági határozati javaslattal, a melynek elégtelenségét s értéktelenségét már tegnap meggyőzőleg mutatta ki *Bolgár* Ferencz. Egy személyes kérdésben való felszólalás után következett a mai nap főeseménye, a mérsékelt ellenzéki határozati javaslat benyujtójának, *Apponyi* Albert grófnak beszéde, a melyről első czikkünkben szólunk. Apponyi határozati javaslatát a pártonkivüliek közül is aláirták többen. *Bausznern* Guido a német szövetségért áradozó beszédben ő felsége iránti loyalitásból és hálából minden «ha» és «de» nélkül fogadja el a javaslatot. *Melczer* Géza a mérsékelt ellenzékről Apponyi határozati javaslatát pártolta, az alkotmányjogi sérelmek s az önkéntesi intézményre vonatkozó intézkedések miatt általánosságban ellenezve a javaslatot. — A függetlenségi és negyvennyolczas párt határozati javaslatának benyujtására csak holnap kerül a sor. Ugron Gábort megelőzőleg Pongrácz Károly gróf fog szólni a javaslat mellett.

II.

Elnök: Péchy Tamás. *Jegyzők*: Dárday Sándor, Beöthy Algernon, Madarász József.

Az elnök jelenti a háznak, hogy *Grünvald* Béla képviselő egyhavi szabadságidőt kér. Megadatik. Bemutatja Detta, Denta, Omur, Ram.-Szent-György, Berekucza és Opaticza községeknek kérvényét, melyben a községek határában fekvő kir. kincstári uradalmi erdőségek letarolása és kiirtásának beszüntetése s az erdőségek fentartása iránt kérelmeznek. *Róth* Antal és társai Raskolvölgyi italmérési jogok bérlőinek kérvényét, melyben az italmérési jogok bérlőinek megfelelő kartalanitás tárgyában kérvényeznek. Kiadatnak a ház kérvényi bizottságának.

Következik a napirend: **a véderőről szóló törvényjavaslat** általános tárgyalásának folytatása.

Tóth Ernő: Foglalkozni kivánok a gyalogsagnak s lovasságnak számviszonyaival. A lovasság s szervezetszerü szükséglete, számitásba véve ama fennálló és mozgósitás esetén felállitandónak kombinált összes pót és tartalék formácziókat, 60,000-re tehető Ezzel szemben áll az 1887-iki katonai statisztikai évkönyv hiteles adatai szerint egy 86,264 főből álló legénységi anyakönyvi állomány! Tehát a szervezetszerü szükséglet, a legénységit értve, és az ennek fedezésére rendelkezésre álló anyakönyvi állomány közötti különbözet összesen 26,264 fő. Már most, ha levonom ebből a különbözetből a 86,264 fönyi anyakönyvi állománynak az indokolás szerint be nem vonuló 8%-t, marad még a szervezeten kivül álló 19,264 fő. Bizmást elmondhatjuk tehát, hogy ezeknek ereje és milliókba kerülő hivatásos képzettsége a hadseregre nézve elvész (Ugy van! a szélső baloldalon) mert azt hiszem, hogy senki sem merészli azt állitani, ha mindjárt tábornok is, hogy a mai rövid időtartamu háboruk alatt ezeket csak félig idomitott lovakkal is ugy el lehessen látni, hogy döntésnél majd mérlegbe vehetők legyenek.

Ha a gyalogság és vadászcsapatok szervezetszerü követelményeit szembeállitom ezeknek anyakönyvi állományával, habár az arány jobb is, a felcsigázott követelést itt sem látom indokolva.

A gyalogság szervezetszerü szükséglete, itt számitásba véve az összes pót- és tartalék-formácziókat, melyek mozgósitás esetén felállitandóknak kombináltatnak, kitesz körülbelül 530,000 főt. Ezzel szemben áll szintén az 1887-iki katonai statisztikai évkönyv hivatalos adatai szerint 602,000 fönyi anyakönyvi állomány, tehát a különbözet a szervezeti szükséglet és az anyakönyvi állomány közt 72,000 fő. Megjegyzem mindig, hogy a természetes fogyaték már le van számitva. Leszámitom még ezen 72,000 fönyi különbözetből a 602,000 fönyi anyakönyvi állománynak, az indokolás szerint be nem vonuló 8%-t, marad szervezeten kivül álló 20—22 ezer. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Ezen adataimmal szemben meggyőződésem szerint a t. miniszter ur nem hivatkozhatik az állomány kiegyenlitésekre, mert ezek a statisztikai évkönyv tanusága szerint már minden évben megtörténnek a szükség szerint és a más állományi csapatokba átvezényeltek már az év végén a saját anyakönyvi állományukból rendesen le vannak számitva.

Ebből a két főfegyvernemből következtetést lehet vonni a többiekre is. Mi indokolja tehát a felcsigázott ujonczkövetelést? A 8% be nem vonuló beszámitásával is alig fog hiányzani a 800,000 főből valami. (Halljuk!) Ugyanis az 1887-iki katonai statisztikai évkönyv tanusága szerint a szárazföldi hadsereg katonai állományában van 19,733 főtiszt, a legénységi állományban pedig, a póttartalékot nem számitva, 813,054, a haditengerészetnél van főtiszt 558, a legénységi állományban, a póttartalékot nem számitva 15,695, összesen tehát 849,038. Itt már megjegyzem, hogy az évkönyv tanusága szerint a természetes fogyaték szintén beszámitva van. Most már beszámitva a 849,038 főből a be nem vonuló 8%-ot, 67,923-at, marad még a hadsereg katonai állományában — nem mint a t. miniszter ur indokolásában kimutatni sziveskedik 736,000, hanem 781,115. (Ugyvan! szélső baloldalon.) Ha most még feltesszük, hogy a be nem vonulók száma nagyobb fog lenni 8%-nál, ki fog tünni, hogy az 1868-iki katonai kormányzat nagyon is jól számitásba vette a 8% be nem vonulót. Ezenkivül megjegyzendőnek tartom, hogy a hadsereg katonai állományában van 72 ezer s néhány száz póttartalékos a szárazföldi hadseregben, s 1500 a hadi tengerészetben, mindezeken kivül van nem katonai állománybeli a szárazföldi hadsereg kötelékében 8362, és 801 a hadi tengerészetnél.

Nem volnék sem őszinte, sem igazságos, ha be nem ismerném, hogy igenis vannak e javaslatnak egyes igen helyes intézkedései; de azt az elvet, hogy halmozzunk össze a hadsereg szervezetében minden alkalmast és kevésbbé alkalmast, akár követeli azt a mai védszervezet, akár nem, ezt az elvet, mondom, tökéletesnek el nem ismerem. (Ugy van! a bal és szélső baloldalon.)

E javaslatnak ugy összeállitása, mint indokolása a legszelidebb kifejezéssel élve az alkotmányos garancziák szempontjából, por nem a mi, hanem a tuloldal szemeibe, mert mi tökéletesen tisztán látunk. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

A javaslat 14. §-ában a katonai kormányzat összesen 103 ezer ujonczot követel a hadseregnek 800 ezer főben leendő fentartására, azonban a javaslat 15. §. 4. pontjával, a 18. §-sal és 38. §. f) pontjával kiszolgáltathatja magának a monarchia összes védköteles nem csak alkalmas, hanem kevésbbé alkalmas állampolgárait (Igaz! Ugy van! a szélső balfelől. A miniszter tagadólag int.) Méltóztassék a t. miniszter ur nekem megmagyarázni, hogy a 14. §, a 15. és 18. és 38. szakaszokkal nincsen e tökéletesen illuzoriussá téve. Akárhogy szépitsük is a dolgot, két rendbeli alkotmány-sérelemmel állunk szemben, melyeknek elseje az állampolgároknak korlátlan számban való rendelkezésre bocsájtása (Helyeslés szélső balfelől.) másika pedig az, hogy az 1868-iki védtörvény a megállapitás hatályát kifejezetten csak 10 évre mondotta ki érvényesen. (Halljuk! Halljuk!) A mai javaslat pedig a megállapitás érvényét időhöz nem köti.

Soha semmi intézkedés kicsinyesebb és gyarlóbb indokolással törvényhozás elé nem terjesztetett, mint épen az egyévi önkéntesi intézmény. Azt mondja az egyik indok, hogy kényszereszközöket alkalmazunk, mert a hadseregnek tisztekre van szüksége. Még altiszteknek sem szabad olyanokat előléptetni, kiknek ahhoz ambicziójuk nincs, hogy igazság rejlik azon közmondásban, a melyet azt hiszem mindnyájan tudunk, és melyet a miniszter ur is nagyon jól ismer, hogy nem jó közkatona az, a ki tábornok nem akar lenni. (Helyeslés a szélsőbalon.) Kérdem már most, hogy minő tiszt lesz abból, ki nem hogy tábornok, de még hadnagy sem akar lenni? (Helyeslés a szélsőbalon.)

Találkozunk azután egy másik indokkal, azzal, hogy az az önkéntes, a ki nem teszi le a tiszti vizsgát, az ismételjen, mint egy bukott tanuló. Ez egy fejetetejére állitott okoskodás; a tanulót ismétlésre utasitják, hogy megszerezze a kvalifikácziót életpályájához, az önkénteseket pedig ismétlésre utasitják büntetésből, mert nem szerezte meg a tisztbojtot. Van még egy nevezetes indok. A katonai körök ugyanis abban e meggződésben vannak, hogy mig a tiszti rang elnyeréséhez elég egy év, addig ahhoz, hogy valaki jó altiszt legyen, két év kell. Bámulom, hogy a hadseregben nem jöttek annak tudatára, hogy intelligens emberből békében jó altiszt soha nem lehet. Háboruban pedig a müvelt embert használhatóvá a jobb és mozgékonyabb itélőtehetsége s fokozottabb morális erő teszi, melyet nem a hadsereg kebelében szerez meg, hanem már magával visz oda. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A véderő-bizottság jelentése rám azon benyomást teszi, mint ha nem egy a felelőssége sulyát érző képviselő tollából került volna ki, hanem egy Bach-korszakbeli hivatalnokéból, a ki kezeit tördelve előáll és kifejezi aggodalmait, aztán egy erélyes tekintet, egy kézmozdulat folytán egész lényében megváltozva, bizalmát hangoztatja, hogy végül kézcsókkal fejezze be mondókáját. A jelentés is előbb az aggodalmakat adja elő, aztán hosszan elmondja, mily bizalommal viseltetik a kormány iránt, végül még arra is vetemedik, hogy annak köszönetet fejez ki. Minthogy e javaslat nemcsak pártállásomnak nem felel meg, de még visszaesést is mutat az 1867-diki alappal szemben, a javaslatot általánosságban sem fogadom el. (Élénk hosszantartó helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Széchényi Aladár gr.: Kötelességemnek tartom az előttünk fekvő törvényjavaslatot, ámbár az igen sulyos megterheltetéseket involvál, tekintetbe véve a jelenlegi nemzetközi viszonyokat: általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadnom. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

A törvényjavaslatban foglalt két módositáshoz szándékozom hozzászólni. (Halljuk!) Az első módositás az általános védkötelezettség kezdetének az életkor 21-dik évében való megállapitása.

Ez az ország lakosságára nézve is előnyös, sőt nemzetgazdasági és népesedési szempontból is igen fontos, mert csakis kifejlődött hadképes férfiak kerülvén sorozás alá, a nemzet fiatalsága testi fejlődésében nem zavartatik, s ezáltal nemzeti munkaerőnk nem apasztatik, melyben gyérlakosságu hazánk amugy is nagyban szükölködik. (Helyeslés jobbfelől.)

Én ezen intézkedést még különösen **magyar szempontból** is melegen üdvözlöm azért, mert általánosan tudva van, hogy az ország lakossága közül a magyar ajkuak, kik nagyobb részt hazánk áldásdus rónaságát lakják, gazdagabbak lévén a felföld lakóinál, módjukban van gyermekeiket egészségesebben felnevelni. És ennek természetes következménye az vala, hogy az első korosztályból beválloltaknak tulnyomó nagy száma magyar ajku volt. Ezen abnormis és minden esetre a magyarajku lakosságot legjobban sujtó helyzetet — szerény felfogásom szerint — **csakis ezen intézkedés által lehet igazságosan orvosolni.**

A második életbevágó és lényeges módositás az előttünk fekvő törvényjavaslatban: az önkéntesi intézménynek részbeni átalakitása.

Mai napság, midőn a czivilizáczió s hadi **tudomány** roppant előhaladása következtében lőfegyvereink a legnagyobb távolságra szórják az öldöklő ólmot, egyedül lelkesedéssel csatakat nyerni nem lehet. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon).

Ezeket figyelembe véve, s különösen figyelembe véve azon körülményt, hogy a tartalékos tisztek háboruban sokszor igen kényes és nagy felelősséggel járó helyzetbe juthatnak, midőn tapintatos és czélirányos vezetésüktől sokszor ezreknek jóléte függ: a véderő fejlesztése szempontjából üdvösnek tartom azon intézkedést, hogy az egyéves önkéntes a tényleges szolgálat alatt a hadi tudományokban való alapos kiképeztetése végett egyéb tudományokkal ne foglalkozhassék. (Helyeslés a jobboldalon). Nagyon helyesen alkalmazható itt azon közmondás, hogy két urnak egyszerre szolgálni nem lehet. Tudjuk azt is, hogy ugy a közös hadseregnek, valamint a honvédségnek háboruban nagyszámu tisztekre van szüksége. Ezen czélnak elérésére volna kimondandó, hogy az egyéves önkéntes, ki a tisztviizsgán megbukott, egy második évet tartozzék szolgálni a végből, hogy vagy a második esztendő végével a tiszti vizsgát jó eredménynyel letehesse, vagy pedig ha ezt nem akarja, vagy erre nem képes, a hadsereg egy a szolgálat követelményeinek mindenképen megfelelő altisztet nyerjen (Helyeslés jobbfelől).

Az egy esztendei szolgálatnak két esztendőre való terjesztése csak a hanyagot és korlátolt felfogásu egyéneket fogja sujtani. És ez igazságos. Szemben azon nagy és az uj véderőtörvényjavaslat által még némi tekintetben növelt terhekkel, a melyeket az általános védkötelezettség a lakosság nagy zömére ró, még mindig legkisebbnek és igen csekélyeknek kell tekintenem azokat a követeléseket, melyeket a müvelt osztály iránt támasztanak. A két esztendei szolgálat csak kivételnek és buzditásnak tekintendő, hogy a czél minél teljesebben, már az első esztendőben éressék. Én az előadottak alapján a véderő törvényjavaslatnak ezen intézkedéseit mint jókat s czélszerüeket, elfogadom. De hogy ha már egyrészről a vizsgálatot kötelezővé tesszük, akkor másrészről adjuk meg fiatalságunknak az alkalmat bizonyos engedmények és könnyitések által, hogy ezt a vizsgálatot valóban jó sikerrel le is tehesse. A mi fiatalságunkra nézve pedig a tartalékos-tiszti vizsgálat sikeres letétele csakis azon körülménytől függ, hogy az illető birja-e kellőleg a német nyelvet, vagy nem. Már pedig be kell vallanunk, — beismerem szégyenünkre (Zaj a szélsabaloldalon. Élénk felkiáltások: Ohó! Halljuk!), hogy fiatalságunk nagyobb része a német nyelvet nem birja. (Moz-

---

lahányszor reszketni érzé maga alatt a trónust, bő ajándékokat küldözött a templomoknak és üzenetet kért az orákulumoktól, kivált pedig a Philaeben valótól.

Midőn tehát fülébe jutott, hogy az abuthiszi nagy és ősi templom főpapjának a felesége, holta előtt a jóslás szellemével telvén el, azt jövendölte, hogy fia Fáraó lészen: igen megijedt, és előszólitván néhány megbizható katonáját — kik, görögök lévén, nem féltek szentségtörést elkövetni — elküldötte őket hajón, fölfelé a Niluson, meghagyván nekik, hogy Abuthiszba menvén, üssék le a fejét a főpap gyermekének és hozzák el neki kosárban.

Történt azonban, hogy a hajó, melyen a katonák jöttek, mély járatu, jövetelök idejében pedig a folyam apadása a legerősebb lévén, a hajó megfeneklett és ott maradt egy iszap-zátonyon, éppen szemközt annak az utnak a torkolatával, mely keresztül szeli az abuthiszi siksságot; s mivel az északi szél igen dühösen fujt, attól lehetett tartani, hogy a hajó elsülyed.

Erre a Fáraó katonái kiáltani kezdtek a köznépbeli embereknek, kik a folyam partján viz-emelésen dolgoztak, hogy menjenek értök csolnakokkal és szabaditsák ki őket; de az emberek látván, hogy görögök és Alekszandriából valók, nem akartak értök menni, mert egyiptomiak nem szeretik a görögöket.

Azután azt kiáltották a katonák, hogy a Fáraó dolgában járnak; de az emberek még ekkor sem akartak menni, kérdezvén, hogy mi dolog az, a miben járnak. Mire egy eunuch, a ki köztök volt és félelmében leitta magát, elmondá nekik, hogy Amenemhatnak, a főpapnak a gyermekét jöttek megölni, a kiről az jósoltatott, hogy Fáraó lészen és kizavarja a görögöket Egyiptomból.

Erre az emberek nem mertek tovább is kételkedni, hanem csolnakokat hoztak elő, nem tudván, hogy mi értelme lehet az eunuch beszédjének.

Ámde volt köztök egy ember — földmives és csatorna-felügyelő — a ki rokona volt anyámnak és ott volt a jósláskor is. Ez hirtelen megfordult és háromnegyed óráig szaladt, mignem odaért a házhoz, a hol én feküdtem, tul a nagy templom északi falán.

(Folytatása következik.)

APÁTLAN, ANYÁTLAN.

10

Regény, szabadon franczia után.

ELSŐ RÉSZ.

Vihar közben.

— De nekem, uram, könyörgött Zsuzsánna esdeklő hangon, nekem megengedi, hogy itt maradjak, nemde?

— Önnek sem. Önnek különben is elég dolga lesz a gyermekkel.

— Hagyják nálam a leányomat, esdekelt Adél halk hangon.

— Holnap visszaadom önnek, és azontul önnél marad, ha jól viseli magát, de ma az a fődolog, hogy pihenjen. Későre jár az idő, félegyre van s ideje, hogy távozzam. Holnap korán reggel itt leszek megint és reménylem, hogy a legjobb egészségben találom önt.

Ezekkel a szavakkal igen ügyesen, akár egy aszszony, kiemelte a gyermeket az ágyból, belefektette a bölcsőjébe, melyet minden nesz kerülésével kitolt a másik szobába.

— Igy ni, kisasszony, mondá az orvos, a csecsemőt homlokon csókolva, aludjék jól és ne merje a mamát felkölteni.

Majd Zsuzsánnához fordulva, igy folytatta:

— Ha a gyermek az éj folyamában felébred, adjon neki egy kevés czukros vizet, ez épen elég lesz neki reggelig. Maga pedig, kedves gyermekem, aludja ki magát, hogy reggelig friss erőhöz jusson és az ápolónőt helyettesithesse, mikor ez nyugodni tér.

A szobában egy hatalmas pamlag állott.

— Itt fogok aludni, orvos ur, mondá a fiatal leány, és azt hiszem, hogy jó pihenés esik majd.

Az orvosnak nem volt egyéb teendője a házban, melyben semmiféle bonyodalomtól nem kellett tartani és távozni készült.

— Elkisérem önt az utczáig, mondá neki Georges; miután ön kitiltott engem a feleségem szobájából, azzal kárpótlom magamat, hogy egy kis sétát teszek önnel.

Néhány pillanat mulva mindaketten távoztak, mig Zsuzsánna bent maradt a szobában, a bölcső mellett, egy pillanatra se merve a rábizott gyermeket magára hagyni.

Az idő, mely egész napon át rekkenő meleg volt, este zivatarra fordult.

Vakitó villámok hasitották meg a felhőket, sürü, vastag esőcsöppek kezdtek hullani és a földből az a sajátságos illat szállt ki, mely nagy szárazság után az első csöppeket követni szokta.

— Végre kapunk egy kis esőt, mondá az orvos, már legfőbb ideje volt; szinte elviselhetetlen volt a hőség néhány nap óta.

— Várjon csak egy pillanatig, mondá Georges visszaszaladva az előszobába, megyek esernyőért.

Egy percz mulva megint az udvaron volt Georges két esernyővel.

— Miért hoz kettőt? kérdé az orvos. Talán csak nem szándékozik ilyen időben sétát tenni?

— Elkisérem önt egészen az utczáig, hogy kinyissam a kaput, mely valószinüleg be lesz már zárva.

Az orvos nem szabadkozott tovább és a két ember szakadó esőben, nyitott esernyö alatt ment végig az udvaron.

— Kutyaidő készül, mondá Georges, és talán jobb volna, ha bevárná a végét. Kisérjen vissza a földszinti elfogadó terembe és szivjunk el egy szivart. Feleségemet ott nem háborgatjuk. Aztán, ha majd az eső elmulik, elkisérem önt a lakásáig.

— Köszönöm, de otthon nagyon nyugtalanok lennének. Gyorsan megyek és aztán a boulevard de Belleville sarkán találok egy egyfogatut, melyen haza hajtatok. Még nincs egy óra s azt hiszem, még kapok kocsit.

Egyszerre Georges megállt az udvar közepén.

— Mi baj van? kérdé az orvos.

— Az irodámban világosságot látok az ablakfüggöny mögött és ez bámulatba ejt.

— A lakásához tartozik az iroda?

— Nem, a gyárhoz. Látja ön ott azt a gyenge fényt?

— Igen.

— Ez annyival különösebb, mert mikor este bezártam az irodaajtót, a függöny nem volt lebocsátva. E felől biztos vagyok. Most pedig le van bocsátva.

— Akarja, hogy megnézzük, mi történik ott? kérdezé az orvos.

De Georges meggondolta a dolgot.

— Köszönöm, mondá. Ez nem lehet más, mint sógorom, Pierre de Suvdes, ki alkalmasint megkapta Havreban táviratomat, melyet délután két órakor adtam fel és melyben az örvendetes esemény közelségéről értesitettem. Valószinüleg a hat órai gyorsvonattal utazott el és most érkezett meg. Megérkezése után ugy látszik, egy kis dolga akadt az irodában, melyhez csak nekünk kettőnknek van kulcsunk.

Az orvosnak nem volt ez ellen megjegyzése.

Elérkeztek az utczára, hol a kapu félig nyitva volt.

Néhány méternyi távolban egy bérkocsi haladt tova, valószinüleg az a kocsi, melyen Sauves a pályaudvartól a gyárig hajtatott.

Georges utána kiáltott.

De szava elveszett a menydörgés zajában.

— Ne bántsa, mondá az orvos, majd találok utközben egy másikat. Tehát viszontlátásra holnap. Még egyszer ajánlom önnek, ne költse fel a feleségét és ne bocsássa be a sógorát a betegszobájába, a mig én nem beszéltem vele.

— Ugy lesz, a hogy ön parancsolja, doktor.

A két férfi kezet nyujtott egymásnak és elváltak.

Az orvos gyorsan távozott, a boulevard felé tartva, mig Georges Chaniers, miután gondosan bezárta az utczára nyiló ajtót, a gyárépületben levő irodája felé vette utját.

A vihar most tombolni kezdett.

A menydörgés szakadatlanul megrázkódtatta a levegőt, egy csapás érte a másikat, oly erővel, hogy alapjában megrenditette a gyárépületet és megrezgette az ablakokat.

Eltekintve a villámoktól, melyek gyors időközökben megvilágitották az égboltozatot és melyek minden oldalról kitörtek a felhők közül, sötét, komor éjjel volt, melyben két lépésnyire se lehetett látni.

A földön a homok, mely a gyárépületet környezte, mind jobban átnedvesedett és annyira megpuhult, hogy a láb szinte bele süppedt.

A koromsötét éjben csupán az a gyenge fénysugár volt tisztán kivehető, mely a tökéletlenül lebocsátott függönyök mögül világitott ki az udvarra.

Végre elérte Georges az iroda küszöbét.

Kinyitotta az ajtót és belépett.

Nem mult el egészen tiz percz, midőn egy irtóztató, az előbbieknél százszorta hatalmasabb menykőcsapás rázkódtatta meg a levegőt, miközben ugy látszott, mintha az egész mennyboltozat egyetlen tüztengerré vált volna.

Ugyanabban a pillanatban egy éles, vad, borzasztó kiáltás, a végveszély vagy a kimondhatatlan fájdalom kiáltása, egy állatnak vagy embernek a kiáltása, a kit megfojtanak, hasitotta át a levegőt s minden egyéb zajt, még a mennydörgés zaját is a patakokban zuhogó eső zaját is, még a vadul sivitó szélvész zaját is tulharsogva.

Öt perczczel utóbb a függöny mögötti világosság eltünt, nyomban rá pedig ujra kinyilt a gyári iroda ajtaja és a czikázó villámok fényében a küszöbön egy emberi alak volt kivehető.

Ez az alak egy középtermetü emberre vallott; vállain nehéz terhet vitt, melynek sulya alatt szinte meggörnyedt.

De a villám elmult, a sötétség ujra áthatolhatatlanná vált . . . Semmi se volt többé látható, semmi se volt hallható.

Az eső tovább zuhogott, mig végre, körülbelül egy óra mulva, a vihar csillapulni, elvonulni kezdett, a mennydörgés mind távolabbról, mind gyengébben, mind gyérebb időközökben volt hallható.

Mire a következő villám fénye hasitotta át a levegőt, a gyárban már halotti csend uralkodott, a szomszédos lakás valamennyi lakója mélységes, békés álmát aludta; a lefüggönyözött ablakok mögül az éjjeli mécses halovány fénye küldte ki gyenge sugarait, de azért ott is az üditő, frissitő, boldogitó álom ütötte fel tanyáját.

Ha egy idegen szemlélő akadt volna a közelben, azt hitte volna, hogy a titokszerü megjelenés csak álomkép volt vagy agyrém volt, melyet könnyen okozhatott az az ijedelem, melylyel az eget-földet rázó menydörgés, a természetnek és az elemeknek ez a forradalma jár.

VII. FEJEZET.

Hol van ő?

A halott folyton ott fekszik gyászos ravatalán, de körülötte nincs senki.

A szánalomraméltó kis árva ott fekszik anyja mellett, az ágy szélén. Alszik, mitsem tudva boldogtalanságáról, első álmát aluszsza az örök álom oldalán.

Eugène nincs itt.

Talán nem birta elviselni a halott tekintetét?

Vagy talán ebben a kis szobában, ebben az álom-sulyu légkörben, szükségét érezte annak, hogy friss levegőt szivjon?

Senki sincs immár körülötte, a ki birálgatná magaviseletét, a ki számon kérné tőle cselekedeteit.

Végre kinyilik utczai ajtó nesztelenül, nagy óvatossággal s lépések hallhatók a lépcsőn.

Egy pillanattal utóbb megjelenik Gages az ajtó küszöbén.

Oly sápadt mint a halál, lábai inognak. . .

Tehát már megint ivott?

De hisz a korcsmák ily késő időben be vannak zárva!

De meglehet, hogy még nyitva volt egy, miután ünnep volt, és elment egy pohár bort inni, hogy bátorságot meritsen a jövőre nézve.

Egyenesen az ágy felé tart, de itt nem a feleségének holttestére veti szemeit, söt ellenkezőleg, még keményebb, még vadabb kifejezéssel fordul el tőle.

Az ember megesküdnék, hogy a halott félelmet gerjeszt benne.

Fölveszi kis leányát és sokaig nézi, kétségbeesetten, magánkivül.

— Nem akarok Francziaországban maradni, mondá végre: a magány, a barátok, a régi szokások . . . mindez rossz végre vezetne! Elutazom holnapután Amerikába. Igen, elutazom, hacsak nem . . .

Az ajtó felé tekintett, mintha valami neszt hallott volna, mintha megijedt volna valamitől.

Néhány percz mulva visszanyeri nyugodtságát és leánya felé fordulva, igy folytatja:

— Nem vihetlek magammal, szegény gyermekem, ki már eddig is annyiba kerültél nekem! Meg kell válnunk egymástól! De nem akarlak dajkaságba adni, nem, sohasem! Ha felügyelet nélkül hagynálak, a dajkád rosszul bánna veled, nem vigyázna rád, nem ápolna, nem gondozna. . . . És mikor aztán megint visszajönnék, hogy ujra magamhoz vegyelek, akkor a hült helyedet találnám! Nem, gazdagnak, boldognak, szeretettnek akarlak tudni! . . . Jer, szerelmem, jer! . . .

Eugène ujra távozott, de magával vitte gyermekét.

Még most se birta szemeit a halottra vetni.

A kert felé távozott, átlépett az alacsony kerítésen, mely a pavillont a gyári parktól elválasztotta és egyenesen Chaniersék lakása felé tartott.

Eugène szaporitja lépéseit és megállapodás nélkül, habozás nélkül tart előre.

Először is kitünően ismeri a telepnek minden egyes zugát, aztán még mindig koromsötét éjszaka van és még most is esik, noha a vihar megszünt tombolni.

Biztos lépéséről látszik, hogy határozott terve van.

Ki nyitja a kis ház ajtaját, mely nincs kulcscsal bezárva, aztán leveti czipőit és minden neszt kerülve folytatja utját.

Most hallgatózik. . . .

A kis házban a legmélyebb csend uralkodik.

Az előcsarnokban gyenge gázfény ég, mely elég világosságot ad, hogy az ember tájékozhassa magát, a nélkül, hogy jobbra-balra valamibe ütközinék.

Mégegyszer, utoljára hallgatózik.

— Valamennyien fáradtak, mondja magában; késő éjjel van, az egész ház alszik. A kis lányt valószinüleg Zsuzsánna őrzi; az ő korában mély álomba merül az ember . . . nem fog engem észrevenni!

Honnét tudja Eugène, hogy Chanierséknál is egy leányka született ma?

(Folytatása következik.)

gás a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Széchényi István nem azt tanitotta!) Hány mágnás beszél magyarul.

De én a hibát nem a fiatalságban keresem, hanem a helytelen pedagógiai rendszerben, melylyel nálunk a német nyelvet tanitják. Midőn az a magyar fiu családi körében soha, vagy csak elvétve hall német szót (Élénk felkiáltások a szélsőbaldalon: Helyes! Bár ugy volna! Halljuk! jobbfelől) az iskolában hetenkint csak 2 órát szentelnek a német nyelv tanitására és ebből kifolyólag az érettségi vizsgálatnál sem követelik e nyelv tökéletes birását (Helyeslés a szélsőbaloldalon), akkor majdnem a lehetetlenségek közé tartozik, hogy az a magyar ifju, a ki pl. Debreczenben vagy Nagyváradon végzett iskolát, egy rövid esztendő alatt oly tökéletesen elsajátitsa e nyelvet, hogy az abstrakt katonai tudományokban melyekről azelőtt sohasem hallott, folyékonyan kifejezhesse magát. (Nyugtalanság és zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) S ebből a tekintetből csakis melegen üdvözölhetem azon rendeletet, melyet a közoktatásügyi miniszter ur kibocsátott. (Helyeslés a jobboldalon. Nagy zaj és nyugtalanság a szélső baloldalon,)

A mig paedagogiai rendszerünk e tekintetben meg nem változik, addig, szerény felfogásom szerint fiatalságunkra nézve, csak is a nyelv kérdésében lehet a tiszti vizsgálatot megkönnyiteni. És öszintén megvallom, hogy az igen t. honvédelmi miniszter ur nyilatkozatai, melyeket a véderő bizottság tanácskozásai alkalmával ezen kérdésben tenni szives volt, engem gyakorlati szempontból tökéletesen megnyugtattak, mert a t. miniszter ur kijelentette, hogy az ujitásaiban meg lesz minden arra nézve, hogy azért, mert valaki a német nyelvet teljesen nem birja, a tiszti vizsgálaton nem fog megbukni és hogy a német nyelvben való gyakorlatlanság mellett is a tiszti vizsgálatot le fogja tehetni, ha csak egyáltaljában semmit sem tud a német nyelvből. És ebben gyakorlati szempontból megnyugodhatunk, mert a német nyelv a közös hadseregnek szolgálati nyelve, a kölcsönös megértés közege lévén, minden tisztnek legalább is annyira kell azt birnia, hogy magát érthetően kifejezhesse a mennyire a szolgálat feltétlenül igényli.

Öszintén megvallom, szivesebben látnám és nagyobb garancziákat találnék abban, ha a nyelv kérdése magában a törvényben lenne körülirva és minden tekintetben biztositva, miért meg vagyok ugyan győződve a mérvadó katonai körök jóakaratáról, de azt mégis figyelembe kell venni, hogy a törvényt nem csak ezen esztendőre alkotjuk és jöhetnek viszonyok, midőn az utasitásokban foglaltakra nem fognak oly sulyt fektetni, mint a minőt ezen fontos kérdés valóban megérdemel.

De nem hallgathatok el még egy körülményt, t. i. hogy a nyelv kérdését — a mint hogy minden éremnek két oldala van — nemcsak gyakorlati, de közjogi oldaláról is figyelembe kell venni. És itt sajnálattal kell kijelentenem, hogy a mennyire annak gyakorlati oldalát megnyugtatónak találom, annyira aggodalmakat ébreszt bennem annak közjogi része. (Halljuk! Halljuk! balfelől.) Mert az utasitásokban ki lenne mondandó, hogy azon egyéves önkénteseknek, kik a német nyelvet tökéletesen nem birják, saját anyanyelvük használata volna megengedendő. Már most akár magába a törvénybe, akár az utasitásokba, tétetik e nyilatkozat, nem vagyok képes belátni, hogy Magyarország mint politikai nemzet, melynek nemzeti honvédsége van magyar vezényszóval, melynek közjogi alaptörvényeink szerint jogositott államnyelve van, mivel érdemelte meg, hogy ezen államnyelv az osztrák-magyar monarchia egyéb nemzetiségeinek nyelvével egy szinvonalra helyeztessék? (Tetszés balfelől.) Ez szerény felfogásom szerint közjogi sérelem, államnyelvünk határozott mellőzése és ignorálása volna s ez ellen szerintem a magyar törvényhozásnak óvást kell emelni. Meg vagyok győződve arról, hogy ez ép oly kevéssé lehet apostoli királyunk szándéka, mint a hogyan bizton hiszem, hogy az igen t. honvédelmi miniszter ur sem fog mereven az eredeti szöveghez ragaszkodni és hozzá fog járulni azon határozati javaslathoz, melyet az iránt a véderőbizottság többsége a t. ház elé terjesztett.

Bolgár Ferencz a véderőbizottságban az előttünk fekvő törvényjavaslatot elfogadta általánosságban, mig itt a képviselőházban, mint tegnap láttuk, az ellenkező véleményt nyilvánitotta. (Mozgás a baloldalon.) Az előttünk fekvő törvényjavaslatot mint édes hazánk s a trón biztonságára szükségeset és a véderő fejlesztésére üdvöset magamévá teszem, ajánlom a véderőbizottság határozati javaslatát elfogadásra. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Bolgár Ferencz: Személyes kérdésben kérek szót. (Zaj. Halljuk!) Münnich Aurél előadó ur tegnapi felszólalásában és Széchenyi Aladár gróf képviselő ur ma azt azt állitást tették, hogy én a véderőbizottságban a törvényjavaslatot általánosságban elfogadtam, a házban pedig nem fogadtam el. Kijelentem hogy ez az állitás egyszerűen nem áll. Én a véderőbizottságban nem mondtam sem azt, hogy a törvényjavaslatot elfogadom, sem azt, hogy nem fogadom el, hanem kijelentettem, hogy tekintettel a törvényjavaslat fontosságára és tekintettel sok katonai előnyére, hajlandó vagyok a részletes tárgyalásba bele menni a bizottságban, de egyes módositásokat fogok tenni, és ezek elfogadásától teszem függővé szavazatomat a házban. (Élénk helyeslés balfelől.) Ugyanezen szavakat használtam és a módositványokat a bizottságban meg is tettem, de a legkisebb előzékenységet nem találtam velük szemben és nem fogadtattak el. Azt hiszem, a t. ház nem találhatja inkonzekvensnek, hogy mikor a módositások elfogadásától tettem függővé szavazatomat, a törvényjavaslatot nem szavaztam meg. (Élénk helyeslés balfelől.)

Apponyi Albert gr.: (Halljuk! Halljuk!) Midőn a velem egy párton lévő és pártunkhoz ugyan nem tartozó, de ezen kérdésben velünk egyetértésben álló több t. képviselőtársam megtisztelő bizalma folytán a napirenden lévő tárgyhoz általánosságban hozzászólok, hogy közös meggyőződésünknek kifejezést adjak, érzem azon felelősség sulyát, mely reám nehezedik; érzem azon aggodalom sulyát, hogy talán egyéni fogyatkozásaim fogják meggátolni azt, hogy sikerüljön oly kézzel foghatóvá tennem és oly éles világitásba helyeznem a törvényjavaslat által teremtett helyzetet, az abban foglalt veszélyeket, mint a minőknek én azokat magam előtt látom. S azért legczélszerübben vélek eljárni akkor, midőn a tárgy fejtegetésébe a magaméból minél kevesebbet vegyitek, de a szót átengedem magának az ügynek, azon tényeknek, melyek részint a törvényjavaslat szakaszaiból, részint abból, a mi abban nem foglaltatik, részint abból, a mi azzal egyidejüleg teendő volna és elmulasztatik, minden ékesszólásnál világosabban beszélnek. (Halljuk! Halljuk!) Midőn mindezeket a ház elé állitom, kerülve minden rhetorikai diszitést, a hatást kizárólag az ügy erejére és a ház tagjainak lelkiismeretére bizom. (Élénk tetszés balfelől. Halljuk! Halljuk!)

Mindenekelőtt azonban egy érv sulyával kell tisztába jönnünk, mely ugy ennél a tárgynál, mint az ezzel rokontermészetü tárgyaknál, azzal az igénynyel lép elénk, hogy előtte minden ellenvetés és aggodalom meghajoljon: és latolgátni akarom, hogy ezen érv mennyiben alkalmazható a jelen törvényjavaslatra és mennyiben nem.

Ez az érv a külügyi helyzet.

Én elismerem ennek az érvnek sulyát, itt ezen tárgynál is; de nem abban az értelemben, a melyben azt elismertem és annak engednem kellett azoknál a rendkivüli hiteleknél, a melyek részint a ház elé, részint a delegácziók elé imminens háboru veszélyének hatása alatt terjesztettek abból a czélból, hogy a fennálló szervezet teljes harczképességének a mozgósitás minden előfeltételének minden még létező akadálya elhárittassék. Abban a helyzetben oly követelésekkel szemben, a melyeknek egész hatásukban rögtön kellett érvényesülniök, elnémultak olykor az alkotmányos forma iránti aggodalmak is.

De t. ház, ezen törvényjavaslat tárgyalásánál a külügyi helyzet abban az értelemben elhatározásainkra befolyást nem gyakorolhat. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

Monarchiánk — hála istennek — a mai törvény alapján is védképes állapotban van. Nem is állitják egy oldalról sem, hogy most imminens veszély fenyegetné határainkat. Itt nem egy pillanatnyi helyzet, hanem csak azon általános európai helyzet gyakorolhat elhatározásainkra döntő befolyást, a melynek sulyát — sajnos — valószinüleg még éveken át fogjuk érezni s a mely egyrészt az összes európai hatalmak nagy katonai készülődéseiben, másrészt a megoldandó kérdések sulyában bir alappal. Ily általános értelemben elfogadom az európai helyzetet, mint elhatározásainkra nézve mérvadó érvet; de akkor azután, részint mert egy állandó helyzettel állunk szemben, részint mert azok a katonai reformok, a melyek a javaslatban foglaltatnak nem pillanatnyi hatályra számitvák, hanem csak lassanként fogják hatásokat a véderőre érvényesiteni, a külügyi helyzetből vett ezen érv semmi egyébre nem indithat bennünket, mint a mi a dolog természetéből folyik: hogy iparkodjunk az állandóságnak minden attributumával felruházott, lehetőleg egészséges, jó megoldást találni azon organikus törvény alkotási feladatnál, a mely előttünk fekszik. (Élénk helyeslés balfelől.)

Igy tekintve a dolgot, tagadhatlanul annak, hogy a véderő kérdését helyesen megoldjuk, egyik mérvadó vezér szempontja a monarchia katonai erejének lehetőleg kifejtése. Ez az egyik mérvadó szempont és ennek a szempontnak ugy én, mint elvbarátaim a lehetőség határáig készek vagyunk a legteljesebb mértékben megfelelni. Készek vagyunk továbbá az 1867-iki kiegyezés hiveiként, de azért is, mert a hadszervezetnek teljes felbontására bármely időt kedvezőbbnek tartanék, mint épen a mostani, ezeket a reformokat a létező hadszervezet alapgondolatán belül a hadsereg közössége alapján eszközölni. (Helyeslés a baloldalon.) E tekintetben tehát t. ház, a katonai érdekek teljes méltánylása tekintetében a fennálló közjogi intézmények teljes respektálása tekintetében a mi álláspontunk és a törvényjavaslat álláspontja közt eltérés nincs.

Az nban t. ház a véderő sokkal nagyobb tényező a nemzet életében, semhogy azt kizárólag és egyoldalulag katonai szempontból lehessen megbirálni. (Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.) A véderő kérdésének s azzal összefüggő minden kérdésnek befolyása van a nemzeti életnek majdnem minden ágára és egészséges, az állandóság garancziájával ellátott, sőt, hozzáteszem, katonailag is üdvös reformot csak akkor fogunk alkotni, ha oly müvet létesitünk, mely a midőn a tisztán katonai szempontoknak is megfelel, egyszersmind a nemzeti élet minden ágára üdvös és áldásos lesz. (Ugy van! Ugy van! a baloldalon és a szélső baloldalon.)

Ebből a szempontból minden habozás nélkül kimondom, hogy bár Bolgár Ferencz t. barátommal együtt elismerem, hogy a törvényjavaslatnak számos katonai intézkedése czélszerü, olyan, a mihez ha külön állana, szivesen hozzájárulnék; a törvényjavaslat intézkedéseinek befolyását, ha törvénynyé válik, nemzeti életünknek majdnem minden ágára annyira károsnak tartom, hogy én ebben az összeköttetésben a legegészségesebb katonai reformokat sem fogadhatom el s a törvényjavaslathoz általánosságban sem járulhatok hozzá. (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.) Ezen állitásomat igazolni tartozom t. ház. (Halljuk! Halljuk!)

Először is a pénzügyi szempontot akarom megvilágitani, vagy jobban mondva konstatálni, hogy a ház a javaslat pénzügyi kevetkezményeire nézve teljesen homályban van. (Igaz! Ugy van! a bal és szélső baloldalon) És ez alkalomnál nem maradhat megróvás nélkül a t. pénzügyi bizottságnak az a példátlan könnyelmüsége, melylyel ezen hozzá utasitott ügyet tárgyalta. (Ugy van! Ugy van! a bal és szélső baloldalon. Mozgás a jobboldalon.)

A t. pénzügyi bizottság hivatva lett volna a kormány indokolásának hiányait pótolni, hivatva lett volna kideriteni, hogy mik lesznek ezen törvényjavaslat életbeléptének pénzügyi következményei. (Igaz! Ugy van! a bal és szélső baloldalon.)

És mit tett a t. bizottság? A t. pénzügyi bizottság megelégedett egy minden indokolás nélkül tett miniszteri nyilatkozattal, mely szerint a javaslat összes pénzügyi következményei mindössze egy fél millió forint többkiadásban fognak nyilvánulni az egész hadseregre nézve. Megelégedett ezzel a nyilatkozattal, akkor, mikor e nyilatkozat a benső valószinütlenségnek legmagasabb fokában szenved. (Ugy van! Igaz! a bal és szélsőbaloldalon.) Mert ha az ujonczjutalék létszámát évenkint kétezerrel szaporitjuk, a mi három évi szolgálat mellett közel huszonegyezeret tesz, dectractis dectrahendis: ha egyuttal a póttartalékot nagy mértékben szaporitjuk, és ha a póttartalékra nézve a háromszor ismétlődő hadigyakorlatok intézményét hozzuk be; ha az államkincstár elesik a hadmentességi adó egy részétől ama póttartalékosok után, a kik az eddigi rendszer szerint minden szolgálattól mentesek voltak és ezentul mint póttartalékosok hadmentességi adót nem fizetnek, és azután mindezen intézkedések eredménye gyanánt az állittatik, hogy ez a monarchia mindkét államát együtt véve csak 500 ezer forinttal fogja terhelni: akkor ez t. ház oly állitás, mely meglehet, hogy igaz, — én nem tudom — de mindenesetre szoros indokolásra szorul. És hugy ha ez a valószinütlenség a szakbizottság által minden indokolás nélkül elfogadtatik egyszerüen a miniszteri felelősségre való hivatkozással, akkor nem tulságosan szigoru, de igenis megérdemelt az a szó, melyet a bizottság eljárására alkalmaztam: hogy ez az eljárás ily nagy fontosságu ügygyel szemben példátlan könnyelmüség. (Élénk helyeslés balfelől.) Szerintem a t. ház ugyan ebbe a hibába esnék, ha bővebb és teljes pénzügyi felvilágositások nélkül megszavaznám a javaslatnak azon tisztán katonai intézkedéseit, melyek ebben czéloztatnak. Mert katonai szempontból sem áll feltétlenül az a mondás, hogy minél több katona, annál jobb, hogy minden létszámemelés, a hadsereg egyes alkotó elemeinek minden számszerinti tágitása okvetlenül a katonai erő gyarapitását foglalja magában. Szorosan mérlegelni kell a pénzügyi következményeket két tekintetből, abból a tekintetből, vajon az államnak pénzügyi ereje el fogja-e birni azt, hogy a fejlődés intenzivitása kövesse azt a kiterjesztő fejlődést, mely a javaslatban foglaltatik. Mert hogy ha az állam pénzügyi ereje az intenzivitás utján összeroskad és nem képes utólérni az extenziv fejlődést, akkor ezzel a hadseregnek nem használtunk, hanem ártottunk. (Helyeslés balfelől.) És mérlegelni kell azt is, hogy vajon az az áldozat, mely egy kellő arányban álló extenziv fejlődéssel együtt jár, az ország által pénzügyi összeroskadás nélkül elhárithatóe? Mert ha az ország pénzügyi erejét tul haladja, ha annak alkalmazása a pénzügyi összeroskadást vonja maga után, akkor megint nem tettünk egy helyes és üdvös lépést a hatályos védelem biztositására, mert ismétlem, itt állandó természetü intézkedésekről van szó és a védelem háboru esetében nagy mértékben veszélyeztetve volna, ha a háboru e monarkhiát alkotó két államot már a béke áldozatai által pénzügyileg megrontott állapotban találná. (Helyeslés és tetszés balfelől.)

Igy tehát nem vagyok azon helyzetben, hogy a javaslatnak ezen két katonai főintézkedéseire, a létszám megszoritásra és a póttartaléknak ily mértékü szaporitására nézve, ámbár a póttartaléknak bizonyos szaporitását katonai szempontból feltétlenül helyes intézkedésnek elismerem — mondom, nem vagyok azon helyzetben, hogy már csak ezen szigoruan katonai intézkedések elfogadása iránt nyilatkozzam, mert nem vagyok tisztában s hitelesen felvilágositva azoknak pénzügyi következményei iránt és igy tehetem meg azt a mérlegelést, melynek megtétele nélkül magának a védelem szempontjából sem tudnék megnyugvással a javaslat ezen részéhez hozzászólani.

T. ház! A javaslat pénzügyi következményeire nézve csak egy sürü homályt konstatáltam. Menjünk tovább. A javaslat egyik leglényegesebb intézkedése az egyéves önkéntesi intézmény sulyositása, társadalmi életünkre nézve oly káros kihatásu, hogy meggyőződésem szerint annak Bolgár Ferencz t. barátom tegnapi előadása szerint a katonai értéknek igen csekély mérvére leszállitott eredménye tekintetbe sem jöhet azon pusztitó hatással szemben, a melyet az, esetleg a hazai intelligenczia körében előidéz. Nem akarok ismétlésekbe bocsátkozni s azért nem akarom ezen kérdést, mely tegnap egész kiterjedésében alaposan tárgyaltatott, ujból feleleveniteni, hanem csak némely ellenvetésekre akarok válaszolni, a melyek álláspontunkkal szemben és a javaslat álláspontjának védelmére tétettek. (Halljuk! Halljuk!) Ezen érvelések közt a legsajátságosabb az, a mely az egyenlőség elvére fekteti a javaslat ezen intézkedésének indokolását. (Derültség a baloldalon.)

Egészen el akarok tekinteni ezen érvelésnek az egyénekkel kapcsolatba hozva kiderülő humorisztikus oldalától; egészen el akarok tekinteni attól, hogy ha az ember azokat az igen tiszteletreméltó tényezőket, a melyeknek mi ezen javaslatot köszönhetjük, a legszélesebb demokráczia és a franczia radikálizmus hirdetőivé teszszük, (Derültség balfelől.) ezt lehetetlen másnak, mint a most megkezdett farsang hangulatának tulajdonitani. (Ugy van! balfelől.) Ettől a humorisztikus mellékoldalától a dolognak teljesen el akarok tekinteni, és nem akarok Gambetta emlékének ezen javaslat szerzőivel való összeköttetésbe hozatala felett élczelni. Magát a dolgot akarom kutatni, azon egyenlőség érv értékét, miután az bizonyos tetszetősséggel és hangzatossággal bir. (Halljuk! Halljuk!)

Először is, ha az egyenlőségnek azt a rideg mértékét akarjuk alkalmazni a hadi szolgálatra, mely az egyszerü egyformaságban nyilvánul, akkor töröljük el mind a két honvédséget, töröljük el a póttartalékot, töröljük el a hadsereg és véderő egész tagozatát, melyből az áll, mert ott a legkirivóbb egyenlőtlenségek nyilvánulnak a szolgálat kötelezettségében. (Ugy van! balfelől.) Én elvileg tartom az egész okoskodást elhibázottnak. Szerintem a kérdésnek elvi alapja ez (Halljuk! Halljuk!) Miben áll és mire irányul az általános védkötelezettség? Megmondja a szó maga. A hazának védelmére. (Helyeslés balfelől. Halljuk! Halljuk!) Ez egy kötelezettség, a mely a maga gyökerében egyenesen a háboru esetére irányul. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Ha háboru sohasem fenyegetné az államot, akkor csak megszaporitott csendőrséget kellene tartani a belnyugalom biztositására. (Ugy van! balfelől.) Hadsereget csak a háboru esetére való tekintettel tartunk és az általános védkötelezettség azt jelenti, hogy háboru esetén minden fegyverfogható ember tartozik a hazának védelmében személyesen résztvenni. (Igaz! Ugy van! balfelől,) A békében való szolgálat kötelezettsége mit jelent? Azt a kedvtelést jelenti-e ez, hogy minden honpolgárt bizonyos éveken át megnyomoritsunk a hivatásán kivül álló szolgálattal, vagy pedig katonásdit akar-e ez jelenteni? (Halljuk! Halljuk!) Nem. Ez semmi egyéb, mint a háboruban teljesitendő kötelezettség előfeltételeinek megszerzése. (Ugy van! balfelől.) Minden szolgálat a békében csak azért és annyiban bir jogosultsággal, a mennyiben nélkülözhetlen a háboruban teljesitendő szolgálat megtanulására. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ha tehát valaki magasabb értelmi szinvonalánál és képzettségénél fogva rövid idő alatt képes elérni a képzettségnek azt a fokát, mely őt teljesen képessé teszi arra, hogy háboruban a védelem igényeinek megfeleljen, akkor nem privilegiumot képez, hanem a dolog természetéből folyik az, hogy e kötelezettségnek békében fennálló előzményeit rövid idő alatt teljesithesse. (Élénk helyeslés a bal- és szélső baloldalon.) És hogy ez mennyire igy van, bizonyitja az is, hogy hiszen szolgálati időben való egyenlőtlenségek nem csupán az egyéves önkéntesek eseteiben merülnek fel; hiszen e szabadságolások is erre vannak alapitva. A mely katonai egyénnél meggyőződik a parancsnokság, hogy rövid idő alatt teljesen kiképezett katona vált belőle, azt haza küldik. Ez a tulzó radikalizmus theoriójára alapitott egyenlőségi érv, a mily sajátságos, ha eredetét tekintjük, ép annyira alaptalan, ha a dolgot ethikai alapjára visszük vissza.

Azonkivül t. ház ne méltóztassék elfeledni, hogy huzamos szolgálati idő egészen mást jelent oly egyénnél, a kinek kenyérkereseti forrása az egyszerü testi munka, ki midőn attól elvitetik, azon három év alatt, mely alatt szolgál, az államtól fizetést huz, attól eltartatik, s három év után megint ott kezdheti, a hol elhagyta s e félbeszakitásnak további következményeit nem igen érzi. S egészen más a kötelezettség oly egyénnél, kinek pályája, kenyérkeresete csak folyton fejlődő tanulmány és gyakorlat különböző stádiumán keresztül érhető el. (Élénk helyeslés balfelől.) A mi az egyiknél egyszerüen néhány éven át tartó — megvallom, hogy igen sulyos kényelmetlenség, az a másiknál esetleg az egész életpálya elrontása. (Ugy van! balfelől.) Most ne méltóztassék elfeledni, hogy a második önkéntesi évvel a dolog nincsen befejezve. Az 1888-ik XVIII. törvényczik értelmében a hadügyi kormányzat az első éves tartalékosokat még egy további szolgálati évre hivhatja be. Most tessék elgondolni, mi lesz a kenyérkereseti pályához ugy is nehezen eljutó ifjuból és családjából, ha azon idő, melyen át a kenyérkeresetnek még csak küszöbén áll, esetleg három évre meghosszabbittatik. (Igaz! Ugy van balfelől.) Megemlitette tegnap Vadnay képviselő ur, hogy intelligenczia, azaz oly egyének, kik magasb tanulmányokat végeztek és az ezeknek megfelelő igényekkel lépnek fel az élettel szemben, inkább sok van az országban és hogy innen nagy, veszedelmes, intellectualis, proletáriatus származik. Ez, sajnos, igy van. Talán nem is lehet máskép. Egy gyorsan fejlődő állam fejlődésének bizonyos stádiumában teljesen lehetetlen, hogy az életnek és a kereseti forrásoknak azon sokoldalusága, mely a kulturális intézményekből odatóduló ifjuságot befogadhatja, ép oly gyorsan fejlődhessék, mint maguk a kulturális intézmények. Ez átmeneti stádiumban szenvedünk mi is, melyet röviden igy lehet jellemezni: Az értelmi munka iranti kereslet sokkal kisebb, mint az értelmi munka kinalata. De mily összefüggésben áll a dolgok ezen állapota a törvényjavaslat azon rendelkezésével, mely ha kedvező eredményt ér el, az ifjut a tartalékos tiszti-vizsga letevésére buzditja, ha pedig a kedvező eredmény elmarad, az intelligens ifjuság kenyérkereső epocháját két — talán három évvel későbben éri el? Vajon ezen intézkedés szaporitani fogja-e az intellectualis munka keresletét? Hiszen a tartalékos tiszti minőség nem életpálya, hanem csak készültség háboru esetére; béke idején azonban sem kenyeret, sem állandó foglalkozást az illetőnek nem ad. Vagy ez az intézkedés talán kevesbiteni fogja az intellektuális munka kinálatát? Erre az, a dolog természete szerint semmi befolyással sem lehet, hanem egyszerüen mindazokat a fiatal embereket, kik ugyis nehezen várják, hogy a kenyérkeresetet elérhessék, a kiknek századai, ezrei az ország mindennemü hivatalában és pénzintézeteinél évekig ingyen dolgoznak abban a reményben, hogy a legközelebbi üresedés alkalmával czéljukat elérhetik, sok esetben ezen várakozási stádiumban egy — sőt két évvel tovább fogja fentartani. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.) Egészen más dolog az t. képviselőház, a mely az intelligenczia ezen kinos és nehéz helyzetén segitene. Segitene igenis az, ha a hivatásszerü tiszti pálya elnyerése könnyittetnék meg nekik. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.) És én, t. képviselőház, a mai viszonyok között igazat adok mindazoknak és részt veszek akcziójukban, a kik a haza fiatalságát a tiszti, a hivatásszerü katonai pályára buzditani kivánják. Elismerem, hogy van itt hiba a mi társadalmunkban, hogy ezen nemes palya iránt a kellő rokonszenv hiányzik és hogy ez észlelhető még ott is, a hol nemzeti vagy nyelvi nehézségek nem forognak fenn, — a honvédségnél. Ez a valóság, melyet el kell ismerni és el is ismerem. (Tetszés) De mi folyik ebből? Ha a hajlandóság társadalmunkban nincs meg, ebből nem folyik az, hogy mi mint képviselők, kik törvényeket alkotni és intézményeket teremteni vagyunk hivatva, csak prédikáljunk az illetőknek, (Igaz! Ugy van! a bal és szélső baloldalon) hanem nekünk oly intézményeket is kell egyszersmind alkotni, melyek ezen pályának elismerését könnyebbé és kellemesebbé teszik (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon.) Minél kevesebb a hajlandóság egy különben szükséges pályára, annál inkább kell az annak elnyerésére szolgáló eszközöket szaporitani, nem pedig a hajlandóság ama hiányára hivatkozva, semmit sem tenni az intézmények terén.

Ezen ponttal találkozni fogunk előadásom egy későbbi részében; és itt igenis kezet fogok mindazokkal, a kik a tiszti pályának életpályául való választására a lehető legnagyobb könnyebbséget akarják nyujtani, a mi igen alkalmas volna arra, hogy az intellektuális proletárizmus csökkentessék. De az egyéves önkénteseket érintő intézkedés ezt nem érintheti, mert ez csak az intelligenczia helyzetének sulyosbitását vonná maga után. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

De, t. ház, menjünk tovább. Miután konstatáltam azt a pénzügyi homályt, a melyben ezen javaslat intézkedései iránt vagyunk, miután konstatálom egyik legfőbb intézkedésének igen káros és veszedelmes társadalmi befolyását, a mely arányban nem áll azon felette csekély katonai előnynyel, mely azzal a legjobb esetben talán elérhető, nézem a törvényjavaslatnak rendelkezéseit alkotmányjogi szempontból.

Itt először is — hogy azzal kezdjem a mi legkevésbbé szembeötlő — csak rekapitulálom azt, a mire mar Tóth Ernő t. képviselőtársam is utalt, hogy a magyar országgyülésnek egy féltékenyen őrzött joga, az ujoncz-megszavazási jog, ezen törvényjavaslat intézkedései által egy ujabb csorbát szenved. Ez az ujoncz-megszavazási jog nem csupán az ujonczozásra való felhatalmazás, hanem egyszersmind az ujonczok mennyiségének meghatározása is. Már mostan megszavaztatik évenkint bizonyos számu ujoncz, a mi a törvényben 10 évre van megállapitva a közös hadseregre nézve, megszavaztatik bizonyos számu ujoncz a honvédségre nézve és azutan a többi hadköteles mind póttartalékos, mennyi, senki sem tudja megmondani. Az általam előbb idézett 1888, XVIII. t.-czikk pedig felhatalmazza a kormányzatot arra hogy a három első évfolyam póttartalékosait mindenkor saját belátása szerint tényleges szolgálatra behivhassa. (Ugy van! balfelől.) Hát már most nem áll az, amit a t. honvédelmi miniszter ur Tóth Ernő t. képviselőtársamnak közbeszólva felelt, hogy ez a bizonytalanság az ujoncz-jutalék megállapitásában csak a póttartalékosokra vonatkozik. Erre is, de miután a póttartalékosok egy fennálló és nem abrogált törvény által tényleges szolgálatra behivhatók, tehát tényleges szolgálatra behivható egy ismeretlen mennyisége a katonáknak (Ugy van! balfelől.) a hadi kormányzat belátása szerint, a törvényhozásnak tudta és hire nélkül. Hát t. képviselőház, ha ez nem átlyukasztása az ujoncz megszavazási jognak, hát akkor nem tudom, hol kezdődik az a pont, hol a kormánynak közjogi érzéke érintetik. (Helyeslés balfelől.)

De egynél sokkal erősebb az ismert és minden oldalról már kifejezést nyert — habár ebben a házban eddig nem felemlitett — 14. §. Csak röviden megmondom, hogy erre érvelésemet alapithassam, mi a különbség a régi rendelkezés és a 14. § rendelkezése között. A régi, ugy az 1868., mint az 1870. törvényben foglalt rendelkezés az volt, hogy a hadilétszám megállapitása 10 évre érvényes; ez az első; a másik az, hogy a 9-ik évnek lefolyása előtt a kormány tartozik annak akár változatlan fentartása, akár módositására nézve javaslatot benyujtani. Ez a fennálló rendelkezés.

A mostani szakasz a hadilétszám helyébe a hadilétszámnak megfelelően kiszámitott állandó ujonczkontingenst tesz.

Vannak, a kik erre is sulyt fektetnek. Én megvallom ezen módositásnak közjogi sulyát nem vagyok képes felfedezni. Ambár, ha vannak mások, a kik engem erről meggyőznek, mindenesetre meg fogok hajolni érvelésük előtt. De egyelőre én ezt azonosnak veszem az előbbeni létszám megállapitásával. De miután igy az ujonczjutalék száma meg van határozva az előbb általam idézett két pontból az első az, a melyik világosan, határozottan megmondja, hogy a megállapitás csak tiz évre érvényes, kimaradt, és csak a második jön be, hogy alkalmas időben a kormány tartozik tiz éven belől ennek akár változatlan megtartása, akár módositására nézve javaslatot előterjeszteni.

Hát t. ház, ezen változtatás által az a hatalom, mely a népképviselet birtokában volt, hogy az ő akaratának ellenére a létszám fenn nem tartatnatott, legalább is kétségessé válik. Mert a kormány tartozik ugyan egy javaslatot benyujtani, de ha ezen javaslat nem találkozik a képviselőház helyeslésével és a képviselőház azon módositásokat eszközöl, a mely módositásokat esetleg a törvényhozás más faktorai, esetleg az osztrák törvényhozás, a melylyel itt számolnunk kell, el nem fogadná, ha e szerint megegyezés nem jön létre az illető faktorok között, akkor, ilyen eshetőségre egy szóval sincs kimondva, hogy a régi törvény hatályon kivül tétetik, sőt a törvény szakaszának világos szavai szerint a régi törvény érvényben marad mindaddig, mig uj törvény nem hozatik.

Már most t. ház, épen ez a körülmeny, hogy a menynyiben uj törvény nem hozatik, minden intézkedés megszünik, ez a körülmény adta a népképviseletnek kezébe a hatalmat, ez tette szükségessé, hogy a mérvadó faktorok minden áron keressék a megegyezést; holott a mostani helyzet szerint nem nagyon fogják bánni, hogy ha a megegyezés nem jön létre, mert akkor a régi törvény marad érvényben. (Helyeslés balfelől.)

És t. ház, én csodálkozom a t. kormány magatartásán ezen ügyben. Először is magának a kormánynak felfogása erre nézve nem világos. Én hallottam a t. honvédelmi minisztertől az igazságügyi bizottságban egy oly nyilatkozatot, melyben ő azt indokolta, hogy változtatni kell a mostani állapoton, mert az eddigi állapot, «Armee auf Kündigung.»

En hallottam a kormány más tagjaitól kisérletet annak bebizonyitására, hogy ez az uj intézkedés tökéletesen ugyanazt tartalmazza, a mit a régi. T. ház, nem következtethetek-e ebből joggal legalább annyit, hogy egy oly intézkedés, melynek értelmezése és horderejére nézve magának annak a kabinetnek tagjai sincsenek egyetértésben, a mely benyujtotta, legalább is homályos? De ennek a parlamentnek összes jogügyi tekintélyei pártkülönbség nélkül — nemcsak az ellenzékiek, de a kormánypártiak is — ugyanazzal az érveléssel, ugyanazzal a sulylyal kifejezték abbeli aggodalmukat, hogy itt a népképviselet jogkörének egy lényeges csonkitásáról van szó. T. képviselőház, én azt hiszem, hogy ha a kormány csakugyan azt hiszi, hogy az intézkedés egészen ugyanaz, mint a régi, ha azt látja, hogy az ő pártjához tartozó összes jogügyi kapaczitások az iránt kételyben vannak és az uj szöveg, illetőleg az abból kimaradt részek kihagyása folytán aggodalmat táplálnak, ezen a bajon nagyon egyszerüen lehet segiteni: tessék az előbbi mondatot visszatenni, ha ugyanazaz értelme. (Élénk helyeslés balfelől.)

De t. képviselőház megvallom, nemcsak azért is nagyon gyanus ez az intézkedés, mert szószerint ez uj szöveg nem jelenti ugyanazt, a mit a régi, nemcsak azért, mert magának a kormánynak magyarázata e tekintetben egymással ellentétben állanak, nemcsak azért, mert a háznak összes jogászai, jogügyi tekintélyei állitják, hogy ebben egy, a parlament jogára nézve veszedelmes utasitás foglaltatik, hanem azért is, mert értelmes emberek csak nem szoktak semmit sem tenni ok nélkül, s én mégis azt hiszem, hogy ugy a kormány, mint mindazon tényezők, melyek e javaslat szerkesztésére befolyást gyakoroltak, követelik maguknak azt, hogy értelmes embereknek ismertessenek el. (Derültség balfelől.) Hát akkor micsoda ok volt a világon, hogy egy husz év óta fennálló törvénynek szerkezetére módositás történjék, csak azért, hogy minket megtréfáljanak vele, csak azért, hogy egy vilagos törvényt homályossá tegyenek, csak azért, hogy egy rébuszt adjunk fel a jövő nemzedéknek ott, a hol ez a nemzedék egy világos jogot élvezett. (Helyeslés balfelől.) Ez által t. ház, — hogy a legkevesebbet mondjam és ehhez ragaszkodom — a háznak, a népképviseletnek egy eddig kétségtelenül és félreérthetlenül formulazott hatalmi garancziája és joga kétessé és homályossá tétetik. (Ugy van! Ugy van! a bal és szélső baloldalon.)

Hát most t. ház, kinek tesznek ezzel hasznot? (Halljuk!) Ha bizalmatlansággal vannak, ha azért történt ez a módositás, — s a t. honvédelmi miniszter urnak «Armee auf Kündigung»-féle nyilatkozata ezt látszik involválni — mert nem biznak azon 10 év mulva leendő törvényhozásban, hogy az a monarchia védelmének érdekeit kellőleg latba fogja vetni, hát akkor én azt kérdezem, vajon az alkotmányos tényezőknek eddigi eljárása a monarchia mindkét felében, a melyek ritka egyértelmüséggel, s a legnagyobb áldozatkészséggel mindig megszavaztak mindent, a mi ezen monarchiának védelméhez tartozott, vajon ezen eljárás indokolttá teszi-e ezt a bizalmatlanságot, (Élénk helyeslés a bal és szélsőbaloldalon) és vajon ily viszonzást érdemelnek-e? (Igaz! Ugy van! balfelől)

De t. ház én erre a térre nem lépek, mert én nem a jó magaviseletnek jutalma gyanánt, hanem mint a nemzeteknek egy sarkalatos jogát kivánom ezt. (Zajos helyeslés, éljenzés és taps a bal- és szélső baloldalon.) Ezeknek a jogoknak ez idő szerint mi vagyunk a letéteményesei. (Tetszés balfelől.) Ezek a jogok nem a mi tulajdonunkat képezik. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon), ezeket nekünk elpocsékolnunk nem szabad. (Tetszés a bal- és szélső baloldalon.) Ezeket a jogokat nekünk minden legkisebb csorbitás és hiány nélkül át kell szolgáltatnunk a jövő nemzedék számára. (Élénk helyeslés és éljenzés a bal- és szélső baloldalon.) És ha mi ezekből csak egy szemernyit is elejtünk, akkor mi ennek a nemzet erkölcsi vagyonának hütlen kezelői vagyunk. (Hosszan tartó zajos éljenzés és tetszés a bal- és szélső baloldalon.)

És t. ház, azt az érvet, hogy ne aggódjatok nagyon a miatt a 14. §. miatt, hiszen megmarad az ujonczmegszavazási jog, azt az érvet el nem fogadhatom. Hiszen tudom én is azt, hogy ha ezen alkotmányos garanczia elejtetik, azért a nemzet fegyvertelen nem marad, azért maradnak még neki más eszközök a kezében, hogy akaratát érvényesithesse.

De, t. ház! szeretném én látni, hogy az az ember, a kinek 300 ezer forintos vagyonából e vagyonának kezelője 100,000-et elveszitett, mit felelne, ha az azzal védené magát, hogy dehiszen kérem 200,000 frt még megvan? (Élénk derültség és tetszés bal- és szélsőbaloldalon.) A nemzet hatalmának, alkotmányos befolyásának különböző biztositékai vannak. Ezek a biztositékok arra valók, hogy a nemzet az idők és körülmények különbözősége szerint, a melyiket czélszerünek látja használni, hol az egyiket, hol a másikat használja fel, hol az egyiket, hol a másikat alkalmazhatja politikai veszély nélkül. A nemzetet a biztositékok ezen sokféleségétől megfosztani annyit tesz, mint a mennyit akczióképességet, a nemzetnek saját akarata érvényesitésére való hatalmát csonkitani, (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon) mint fegyverzetének egy részét tőle elvenni és őt avval vigasztalni, hogy marad még egy másik része, mig azt is el nem veszti. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbalon.)

Bevezetőleg mondottam t. képviselőház, hogy a véderő kérdését a nemzeti élet mindazon ágainak szempontjából kell felfogni, a melyekre az befolyást gyakorol. (Halljuk! Halljuk!) Mondtam, hogy ha már reformot csinálunk védelmi szervezetünkben, annak a reformnak nem szabad egyoldalilag katonainak lenni, hanem ki kell terjeszkednie mind arra is, a mi védszervezetünkben más, a katonaival egyenrangu szempontoknál fogva hiányosnak, hibásnak bizonyul be. És mért kell ennél az alkalomnál érvényesiteni azokat a szempontokat is, a melyekre abban a törvényjavaslatban indikacziót nem találunk? Miért kell nekünk a katonareform kérdését közszabadsági, közjogi és nemzeti szempontból is ezen alkalommal felvetni? Egyszerüen azért, mert ez az egyetlen alkalom, midőn a képviselőház abban a helyzetben van, hogy a maga akaratát érvényesithesse. (Helyeslés a bal és szélső baloldalon.) A képviselőház, mely a hadügyi költségvetést nem tárgyalja direkte, hanem csak egyik bizottsága által, az a képviselőház, ha azt az alkalmat nem használja fel, midőn katonai reformokat kérnek tőle, hogy viszont politikai reformokat kérjen, ez a képviselőház egy alkalmat sem fog erre felhasználni. (Élénk tetszés a bal és szélső baloldalon.)

Már most, t. képviselőház, van-e okunk arra, politikai reformokat kérni? (Halljuk! Halljuk!) Közszabadsági szempontból a hadsereg intézményei körül még mindig fennáll egy romja a multnak. (Halljuk!) Mely, mondhatom talán kivétel nélkül minden hozzája értő, és a dolog iránt érdeklődőnél botránykövet képez, és ez a katonai büntető eljárás. (Ugy van! a bal és szélsőbalon.) 18 év óta igérik azt a reformot, melyet Németországban, a hol pedig a katonai követelmények iránt az érzék talán meglehetősen magas fokon áll, ha nem csalódom, egy vagy két év alatt létesitettek. Ennyi idő után, azt hiszem, a legnagyobb türelemnek is megszakadhat a fonala, és a t. képviselőház teljesen fel van jogositva arra, hogy azt mondja: most már követelem, mielőtt katonai reformokba belemegyek, hogy ez a közszabadsági reform is létesittessék. (Élénk helyeslés a bal és szélsőbalon.)

Ezt a kérdést azonban tüzetesen a részletes vitánál akarjuk kifejteni, itt csak rá mutatok, mert a kép teljességéhez ez is tartozik. De van nekünk mit kivánnunk közjogi és nemzeti szempontból, még pedig részint olyat, a mi e törvényjavaslat keretén belül, részint olyat, a mi azon kivül ugyan, de ezzel egyidejüleg megoldható, egyidejüleg abból az általam előbb emlitett szempontból, mert most van itt hatalmunk órája, egy pár hét mulva tekintetbe sem fog az jönni. (Ugy van! a bal és szélső baloldalon.)

T. ház! Nem akarok kisebb jelentőségü dolgokról beszélni, és nem akarom érinteni azokat a kérdéseket, melyeket, mint a hadsereg belszervezetéhez és vezényletéhez tartozókat az 1867-diki 12. t.-cz. egyenesen ő felsége intézkedési körébe hagy.

Csak a leglényegesebb dolgot akarom megemliteni, és ez az, hogy a hadsereg kulturális követelményei és intézményei nincsenek összhangban a magyar állam kulturális intézményeivel, nemzeti kulturánk követelményeivel. (Ugy van! a bal- és szélső balon). Az összhang e hiánya két momentumnál nyilvánul, melyek egyike e javaslat keretébe tartozik, és szerintem itt megoldandó: a tiszti vizsga nyelvének kérdése, másika meg a katonai szakoktatás egyoldalusága.

Méltóztassanak okoskodásomat követni, melyben kimutatom, hogy ezen követelmény nem izlés dolga, hanem közjogi állásunkból és nemzeti kulturánkból organikus szükségességgel kinőt követelmény. (Halljuk! Halljuk!)

T. ház! A magyar nemzetnek, mint minden életrevaló nemzetnek egész politikai fejlődésében kisebb-nagyobb öntudatossággal egy politikai ideálja volt: e hazában egy önálló nemzeti államot alakitani. Önálló nemzeti államnak feltétele önálló nemzeti élet és ezen önálló nemzeti életnek egyik leglényegesebb ága egy önálló, szorosan és kizárólagosan nemzeti kultura. (Élénk helyeslés a baloldalon) A nemzeti kulturának, az állam összes intézményeivel azok minden fokán találkoznia kell, az állam minden intézményében bizonyos fokozatok elérése bizonyos kulturális fok elérésétől van feltételezve, és ezen kulturális fok meghatározását helyesen azon intézmények érdeke szabja meg De azon kulturának, mely bármely fokon követeltetik, mint feltétele annak, hogy az állam intézményeiben bizonyos fokozat eléressék, másnak mint nemzeti kulturának nem szabad lenni. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Mert ha más kultura követeltetik, mint nemzeti, akkor azon intézmény, mely ily előfeltételhez köti egy fokozat elérését, ellentétben áll az állam nemzeti kulturájával, az állam egyik leglényegesebb éltető erejével. (Élénk helyeslés és tetszés a bal- és szélső baloldalon.)

T. ház! A hadseregben a tiszti fokozat elnyerésének a magasabb müveltség utján két módja van, az egyik az egyéves önkéntességet követő tiszti vizsga letétele, mely az illetőt a tartalékos tiszti rangfokozatba viszi, a másik a katonai nevelés minden stádiumának követése. Már most azon türhetlen állapot létezik, hogy az a müveltség, a melyet a tiszti rangfokozat elérésére követelnek, tegyék annak fokozatát bármily magasra, az ellen nincs kifogásom, de az a müveltség nem magyar nemzeti müveltség, avval nem érik be. (Élénk helyeslés és tetszés balfelől.) És a katonai szakoktatás egész rendszerében azon müveltség, melyet a közös hadsereg a maga intézeteiben, tehát a magyar államnak is egyik intézménye a tiszti pályára vágyó és ezen uton törekvő ifjunak nyujt, nem magyar nemzeti, hanem mi tőlünk idegen. (Hosszantartó zajos helyeslés és tetszés a bal- és szélső baloldalon.)

Mondám s azt hiszem, beigazoltam, hogy nem szeszély, nem kedvencz-eszme sugta követelmény az, hanem az önálló államiságnak és az azzal elválaszthatatlanul összekötött magyar nemzeti kulturának követelménye, annak az elvnek követelménye, hogy az állam minden intézményének az állam alapjával összhangban kell lennie. Hogyha azt kivánjuk, hogy azon kulturát, melyet a hadsereg a tartalékos tisztektől követel, melyet a tiszti pályára készülő ifjuságnak nyujt, a magyar korona területén született ifjak, magyar állampolgárok, elsajátitsák, akkor a hadsereg a magyar nemzeti kulturát fogadja el mérvadóul és ne idegen kulturát. (Hosszantartó zajos helyeslés, éljenzés és taps bal és szélsőbaloldalon.)

És ezen követelmény t. ház, egy pillanatra sem ütközik a hadsereg közösségébe és egységes vezényletébe, hisz senki sem ellenzi, hogy a német nyelvnek a szolgálathoz szükséges ismerete követeltessék, de veszedelmes tant hirdet a közös hadseregre nezve az, a ki azt mondja, hogy a katonai szempontból követelt kultura ellentétben áll a magyar nemzeti kulturával és csak ezen az állásponton lehet azt ellenezni, hogy a tanintézeteknek egy része a magyar állampolgárokra nézve a nemzeti kulturának feleljen meg nyelvben és nevelési irányban. Ezen követelmények megvalósitása nélkül t. ház, a katonai reform egyoldalu. Ezeknek a követelményeknek megvalósulása nélkül — és én, valóban a leglényegesebben szoritkozom — katonai reformokra legyenek azok önmagukban bármily helyesek, beleegyezésemet nem adom. (Élénk helyeslés bal- és szélsőbaloldalon.)

És t. ház, mi ezekkel a követelményekkel szemben a törvényjavaslatnak és a kormány katonai politikájának álláspontja? Volt egy idő mikor a delegáczió a magyar katonai nevelésre vonatkozó határozati javaslatot elfogadta, de következett azután az irányadó katonai körök részéről a tagadó válasz is, akkor a delegáczió nem hogy érvényesiteni iparkodott volna az általa elfogadott álláspontot, hanem szépen visszavonult. (Ugy van! balfelől.) Ez a követelmény, a melyet őseink a Ludovika akadémiának létesitésével, a nemzeti sülyedésnek nevezett korszakban akartak megvalósitani, egy nemzeti katonai akadémiának létesitése, ma valami ribillis szinezetet nyert (Ugy van! balfelől) ez a követelmény, melynek megvalósitása a védelemnek ép ugy ér-

dekében áll, mint Magyarországnak, megretirált, nem a hadseregnek érdekei előtt, hanem a megrögzött czopf előitéletei előtt. (Zajos helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

A tiszti vizsga kérdésével pedig hogyan állunk, t. képviselőház! (Halljuk!) A véderő-bizottság többsége egy határozati javaslatot fogadott el, mely szerint a ház utasitsa a honvédelmi minisztert, hogy hasson oda (Élénk derültség a bal- és szélsőbaloldalon.), hogy a tiszti vizsgára vonatkozó instrukczióban a magyar ifjaknak engedtessék meg, hogy egyes tantárgyak részleteiből magyar nyelven tehessenek vizsgát. (Derültség balfelől.)

Előre kijelentem, t. ház, hogy én azt a határozati javaslatot nem fogadom el (Helyeslés balfelől), mert nem akarok részese lenni annak a játéknak, mely abban a határozati javaslatban foglaltatik. (Zajos helyeslés a bal- és a szélsőbaloldalon.)

Először is arra a követelményre nézve, a melyhez — mint azt egy kiváló kormánypárti képviselő helyesen mondta — igazán a magyar államnak méltósága van kötve — megelégszik a ház azzal, hogy utasitást ad egy miniszternek — a mint másként különben nem is teheti — a ki nincs is hivatva ezt a kérdést direkte elintézni, hanem a ki csak «oda hathat» (Derültség balfelől) Másodszor mire nézve adja az utasitást. Hogy az egyes tantárgyak részleteiben a magyar ifju magyar nyelven mutathassa be tudományát. Természetesen annak megitélése, hogy mi az általánosság és mi a részlet, az illető vizsgáló bizottság tagjaitól függ. (Ugy van! balfelől) Es ki fogja azt ellenőrizni, hogy ők a határvonalat e tekintetben hol vonják meg? (Tetszés balfelől.)

Másodszor feltéve, hogy a javaslatnak tartalma a lehető legkielégitőbb adminisztrativ utra tereli a dolgot és átadja oly hatóságoknak, mely ma, megengedem az utasitásnak megfelelne, az instrukcziót igy adja ki, de a mikor jónak látja, ezt az instrukcziót megint visszavonhatja. (Zajos helyeslés a bal és szélsőbaloldalon.) Megengedem, hogy mig a t. honvédelmi miniszter ur ül a széken, az általa tett szó be fog váltatni, sőt én erről meg vagyok győződve; de egy miniszternek kötelezettsége csak addig tart, mig ő foglalja el azt az állást. Én megvallom, hogy a magyar ifjak azon jogainak megóvását, hogy a tiszti vizsgát magyar nyelven tehessék le, nem akarom a jelenlegi vagy bármely miniszter hivataloskodásának időtartamához kötni. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Ennél a pontnál legyen szabad a tuloldal t. tagjaihoz egy kérést intéznem. (Halljuk! Halljuk!) Vannak a tuloldalon többen, hallottuk ma is, a kik az egyévi önkéntesi intézmény sulyositását katonai indokokból elfogadják. Én nem vagyok az ő nézetükön. Megengedem ugyan, hogy lehetnek érveik és tisztelem ebbeli meggyőződésüket. De ha ezt teszik, akkor mindenre, a mi előttünk szent, kérem őket, ne tegyék a nélkül, hogy teljes biztositékot ne nyerjenek arra nézve, hogy a magyar ifjaknak jogukban fog állani a theoretikus vizsgához magyar nyelven tenni le, ne tegyék ezt a nélkül, hogy ez a jog egy félremagyarázhatatlan és nem minden egyes vizsgálóbizottság önkénye szerint elcsavarható formulával, hanem precziz és törvénybe foglalt jogszabályok al biztosittatik e jog. (Zajos helyeslés a bal és szélső baloldalon.)

Mert lehet mindenféle meggyőződés a katonai czélszerüségre nézve; de a mi ifjainkat annak kitenni, hogy a tiszti vizsgának le nem tétele esetén egy második, talán harmadik évet legyenek kénytelenek szolgálni, és nem birni teljes biztositékot arra nézve, hogy magyarságuk nem fogja rájuk róni ezt a káros következményt; ez lehetetlenség. (Élénk helyeslés. Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbalon.) Ha ezt a sulyosbitást az általam emlitett korollarium nélkül megszavazzák, akkor akadt egy magyar képviselőház, mely törvénybe igtatta annak lehetőségét, — csak azt mondom, annak lehetőségét, hogy az állam egyik intézményében, a hadseregben a magyarság és a kizárólag csak magyar kulturában való felneveltség büntetéssel sujtatik. (Élénk helyeslés, hosszantartó éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Miután az általam eddig előadottak nyomán és azon aggodalmak alapján, melyekben daczára a tuloldalon mutatkozó derült jókedvnek, a tuloldalnak nagyszámu tagjai is osztozkodnak, én a törvényjavaslatot pénzügyileg megoldhatatlan rejtélynek tartom; miután annak társadalmi károsítása kétségtelen, ugyanazoknak a rendelkezéseknek katonai értéke pedig felette problematikus; miután abban a népképviselet egy lényeges hatalmi attributumát csökkentve s elhomályositva látjuk; miután azzal egyidejüleg semmi sem történik meg arra, a mi akár a közszabadsági érdekek, akár közjogi állásunk, akár nemzeti kulturánk mellőzhetlen s legszükségesebb követelménye: tehetek-e mást, mint hogy e javaslatot már általánosságban visszautasitsam. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés a bal- s szélső baloldalon).

Mondatott több részről, hogy lehetne e javaslatot általánosságban elfogadni s a részleteknél megkisérleni az általam ecsetelt sérelmek s hiányok orvoslását. Ha t. ház ezeket a sérelmeket s hiányokat ugy tekinthetném, mint egy különben üdvös reformtörekvés mellett szándékosság nélkül becsuszott hibákat, akkor ezt az eljárást lehetne talán követném is. De mikor minden oldalról azt halljuk, hogy ezen törvényjavaslat semminemü lényeges intézkedésének módositása az illetékes tényezők által el nem fogadtatik, mikor tehát mindezek a hiányok, nem mint véletlen s szándékosság nélküli botlások, hanem mint egy egész rendszer alapgondolatának nyilvánulásai jelennek meg. (Ugy van! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon) akkor mit tehetek egyebet, mint rendszerrel rendszert szembe állitani, mint a munka rendszernek mely nekem azt mondja: én veled nem alkuszom, visszaválaszolni, hogy de én se veled (Élénk helyeslés s tetszés a bal s szélső balon.) Elvileg ez szerintem a helyes eljárás, gyakorlatilag is csak ennek van értelme, mert ugyanazon tényezők akaratába ütközünk minden egyes lényeges intézkedés elvetése által. Ha tehát minden egyes lényeges intézkedés módositása ugyanazokat a kriziseket idézi elő, melyet az egésznek elvetése képes előidézni, akkor azt hiszem a dolog gyakorlati megoldásának is az áll érdekében, hogy hadd álljon be hát az a krizis elébb, lefolyása is előbb következzék be. (Helyeslés a bal és szélsőbalon.)

De én és elvbarátaim nem szoritkozunk a negatió keretébe, hanem azon eszméknek, melyeket a t. háznak előadni bátor voltam, egy határozati javaslatban adunk kifejezést, mely ezen nagy fontosságu ügyre nézve meggyőződésünknek és politikánknak kifejezését képezi. Méltóztassanak azt meghallgatni. (Halljuk! Halljuk! Olvassa a határozati javaslatot.)

Határozati javaslat a véderőről szóló törvényjavaslat tárgyában.

Minthogy a hadsereg létszámára vonatkozó törvényes intézkedések 1889. év végén hatályokat vesztik, a képviselőház kész e tekintetben uj törvény megalkotásához hozzájárulni, hajlandó ezen alkalommal a hadsereg közösségének fentartása mellett védszervezetünk mindazon hiányának orvoslását eszközölni, melyek a fennálló törvényből származnak, hajlandó egyszersmind azon áldozatok meghozatalához, melyeket az európai hatalmi viszonyok folytán hazánknak és a pragmatika sankczió értelmében közösen megvédendő monarchiánk biztossága követeli.

De midőn a képviselőház ekkép a jogos katonai követelményeknek megfelelni kész, — egyszersmind először:

feltétlenül ragaszkodik azon alkotmányos jogok és biztositékok teljességéhez, melyekkel a nemzet a véderő tekintetében a fennálló törvények alapján bir (Helyeslés balfelől);

másodszor: szükségesnek tartja azt, hogy a katonai érdekü reformokkal együtt részint a jelen törvényjavaslat keretén belül, részint azzal egyidejüleg, azok a leglényegesebb reformok is létesittessenek a közös hadsereg intézményeiben, melyek Magyarország állami önállóságának és állami intézményeinek, nemzeti jellegének mellőzhetetlen elvi és gyakorlati következményei (Ugy van! balfelől); végül tartozik tekintettel lenni a nemzet közgazdasági erejére és pénzügyi teherviselési képességére.

Minthogy pedig a napirenden levő törvényjavaslat ezeknek a szempontoknak meg nem felel, jelesül: minthogy a törvényjavaslatnak az ujonczjutalék megállapitására és a póttartalékra vonatkozó intézkedései a népképviselet hatalmát csökkentik, minthogy a javaslat nem tartalmaz biztositékot arra nézve, hogy a magyar állampolgároknak jogában álljon, a tiszti vizsgát az állam nyelvén letenni, — minthogy az egy évi önkéntesek intézményének sulyosbitása által a magasabb tanulmányokat végzett ifjuságnak életpályáját veszélyezteti és igy a nemzet szellemi tőkéjét támadja meg, minthogy a javaslatnak pénzügyi következményeiről alapos felvilágositás nem adatik: A képviselőház ezt a törvényjavaslatot általánosságban sem fogadja el, hanem utasitja a kormányt, hogy ujabb javaslatot terjeszszen a ház elé, mely az elősorolt sérelmeket nem tartalmazza, illetőleg az elősorolt kivánalmaknak megfelel.

Minthogy pedig a hadseregnek egyéb ezen törvényjavaslat keretén kivül eső intézményei közt főleg a katonai oktatás rendszere az, mely nincs összhangban Magyarország közjogi helyzetével és nemzeti közoktatás rendszerével; minthogy ezen összhang hiánya nem csupán nemzeti szempontból sérelmes, de Magyarország katonai erejének kellő érvényesitését is gátolja és igy a közös védelmet gyöngiti,

utasitja továbbá a ház a kormányt, hogy alkalmas módon kezdeményezze a katonai oktatás rendszerének egy oly reformját, mely a katonai tanintézeteknek egy kellő arányban megállapitandó részét az oktatás minden fokozatán tannyelvre és nevelési irányra nézve Magyarország nemzeti közoktatási rendszerével összhangba hozza és hogy ezen kezdeményezés eredményéről a képviselőháznak is jelentést tegyen.

A mennyiben pedig mindezek 1889. év végéig megtehetők nem volnának, a képviselőház kész a fennálló törvény érvényének ideiglenes meghosszabbitásához járulni. (Élénk helyeslés balfelől.)

T. ház! Mi ezen határozati javaslatban iparkodtunk (Halljuk! Halljuk!) rendszert szembeállitani a rendszerrel, katonai politikát szembeállitani katonai politikával. Hogy erős, hatalmas, katonailag a tökélynek legmagasabb fokára vitt hadsereget akarunk, hogy a létező közjogi alapot és a hadsereg közös szervezetét fentartani akarjuk, abban egyezünk a törvényjavaslat álláspontjával. Különbség csak az, hogy e törvényjavaslat ezen katonai reformot összeköti egy sötétben való ugrással a pénzügyi téren a nemzet társadalmi érdekeinek megsértésével, a nemzet alkotmányos jogainak csorbitásával, minden közjogi és nemzeti érdek kielégitésének megtagadásával. (Ugy van! Ugy van! balfelől.) mi pedig e reformot akarjuk kötni a pénzügyi világossághoz és kellő mérlegeléshez, a magyar társadalomnak nem kárához, hanem előmozditásához, Magyarország alkotmányos jogai teljességének fenntartásához, a közjogilag és nemzeti értelemben szükséges reformoknak létesitéséhez. (Élénk helyeslés balfelől.)

A törvényjavaslat köti a katonai reform sorsát mindenhez, a mi a nemzetre nézve káros és a nemzet előtt gyülöletes, (Ugy van! Ugy van! balfelől.) mi akarjuk kötni mindahoz, a mi a nemzetre nézve előnyös, a mi a nemzetnek lelkesedését birhatja. (Élénk helyeslés a bal és szélső baloldalon, tetszés és taps.)

Hogy melyik politika gondoskodik jobban nemcsak a hazának, de a trónnak, a monarchiának és a hadseregnek jól felfogott érdekeiről, arról itéljen a ház bölcsesége s válaszszon e két politika között. (Szünni nem akaró, zajos éljenzés, tetszés és taps a bal- és szélső baloldalon.)

A szünet után

Bausznern Guido: A fenforgó törvényjavaslatot annál nagyobb megnyugvással megszavazom, miután monarchiánk külpolitikájának alapját azon német szövetség képezi, melynek eszméjének legjobb erőmet életem legjobb évei alatt szenteltem. Azon nyilatkozatokkal szemben, melyeket az osztrák képviselőházban uralkodó kormánypárt szószólói a véderői törvény feletti vita alkalmával a német szövetségre nézve mult hóban tették, ma csak ismételhetem, hogy a magyarság széles Ausztria-Magyarországon a német szövetség legerősebb és legbiztosabb támasza. Azon szellem, mely az osztrák képviselőházban, a német szövetségre nézve tett nyilatkozatokban, részint diplomatikai alakban, részint egész leplezetlenül kifejezésre jutott, határozottan nem az a szellem, melyben a német szövetséget felfogni és kezelni kell, ha e szövetség megfeleljen világtörténelmi feladatának. Mindazonáltal ezen ámbár magában véve sajnos jelenség semmi aggodalmat nem kelt bennem a jövőre nézve.

Ha tényleg ki fog derülni, hogy a jelenlegi osztrák belpolitika nem egyeztethető a monarchia német szövetségi politikájával, ez esetben a dolgok ellenállhatatlan hatalma kezeskedik azért, hogy az utóbbi politika győzelmeskedni fog az előbbin. Es valósággal a monarchia német szövetségi politikájának ezen győzelmét adott esetben teljes elvből óhajtania kellene nemcsak minden jó magyar embernek, hanem minden osztrák hazafinak is, a kinek tárgyilagos itéletre való tehetsége a Németország és német nemzet elleni gyülöletben nem egészen elsülyedett, mert most és mindenkor ezen politikában fekszik Ausztria-Magyarország hatalmának és nagyságának titka, — a habsburgi monarchia európai világállásának biztositéka.

A törvényjavaslat összes határozmányai közt egyetlenegy sincs, mely egyfelől — akár a nemzetre, akár az állam egyes polgáraira nézve — elviselhetetlen terhet magában foglalna, másfelől pedig a hadsereg elutasithatlan szükségei, valamint a nemzetközi viszonyok által nem elegendőleg indokolva volna. A fenforgó törvényjavaslatot, mind általánosságban, mind egyes részeiben elfogadom, (Élénk helyeslés jobbfelől.) és csak azt kivánnám, hogy önök, uraim, mindössze, pártkülönbség nélkül ugyanazt tegyék. (Helyeslés jobbfelől.)

Mindazok, a kik a második önkéntesi évet annyin ellenzik, szegénységi bizonyitványt állitanak ki müvelt ifjuságunknak, mert az egész illető ostrom világosan azon feltevésen alapszik, hogy müvelt ifjuságunk, legalább nagyobb részint, nem képes a tartalékos katonatiszti vizsgálatot jó sikerrel letenni. Én részemről a feltevést merőben tévesnek tartom és azon meggyőződésben vagyok, hogy nálunk Magyarországon minden fiatal ember, a ki a véderőtörvény értelmében 8 osztályu középiskolát jó sikerrel végzett s igy a már 6 évvel ezelőtt alkotott középiskolai törvénynél fogva feltétlenül kell, hogy az ország összes középiskoláiban kötelezett tantárgyat képező német nyelvben is megfelelő előismeretekkel birjon, hogy, mondom, minden ilyen fiatal ember semmi tulerőltetés nélkül a tartalékos katonatiszti vizsgálatot is jó sikerrel teheti le, mihelyt csak egyet teljesitett, a mit csakugyan minden jobb házból való fiatal embertől teljes joggal követelni lehet, t. i., hogy az első önkéntesi évben minden tekintetben megtette kötelességét, azaz, hogy a katonai szolgálatot nem sportnak tekintette és nem korhelykedett (Derültség a szélsőbalon.), hanem kellő komolysággal és buzgósággal tanult és szolgált. (Helyeslés a jobboldalon.)

Meszlényi Lajos: Örülhet, mint szász, a német szónak!

Bausznern Guidó: Vagyok én épen olyan jó magyar ember, mint önök, meg is mutattam. (Helyeslés a jobboldalon, mozgás balfelől.) Azon önkéntes pedig, a ki az utóbbit nem tette, a ki az első évben az önkéntesi intézmény jótéteményét nem kötelesség szerint használta ki s tehát következetesen nem is méltónak mutatta magát e jótéteményre, valóban igazságtalanságot nem szenved azáltal, hogy még egy második évet utána kell szolgálnia.

A tjavaslatot nem a kormánynak szavazzuk meg, hanem megszavazzuk a monarchiának, melynek ép fennállásának legdrágább kincsünkre, magyar hazánkra nézve egyenest pótolhatatlan értéke van; megszavazzuk továbbá a hadseregnek, mely test a mi testünkből és vér a mi vérünkből és megszavazzuk végre a hadsereg legfőbb hadurának, koronás királyunknak. (Helyeslés a obboldalon.)

Ö felsége irányában nem csak mint Magyarország fia, hanem kivált mint erdélyi szász is véghetetlen hálára kötelezve érzem magamat, miután — és erre nézve az akták véglegesen be vannak fejezve — az adott nemzetközi viszonyok alatt egyes-egyedül a magyar állameszme alapján egységesen szervezett magyar nemzeti állam az, mely az erdélyi szász népnek biztos ekzisztencziát és jövőt nyujt, mig minden más politikai kombináczió e népet kérlelhetlenül elseperné az élet szinpadjáról. (Élénk helyeslés a jobb oldalon.) Azért ugyanis, kettős okból örömest megragadom a jelen alkalmat, hogy felséges urunk iránti véghetetlen háladatosságomat, lehető legvilágosabb és legnyomatékosabb módon tettlegesitsem s ennélfogva a fennforgó javaslatot minden «ha» és «de» nélkül, ugy a mint van, megszavazom (Helyeslés a jobboldalon.)

Melczer Géza: Sérelmes ezen javaslat alkotmányjogi szempontból azért, mivel a magyar törvényhozás egy fontos jogától fosztatik meg, mely sérelem a létszám és ujonczjutalékra vonatkozó intézkedések ujabb formulázásában rejlik.

A népképviseletnek fontos joga, melynek kivivása annyi körültekintő küzdelembe került, egyszerüen megsemmisittetnék, ha a javaslat idevágó szakaszának intézkedése változatlanul fogadtatnék el. E szakasz a magyar népképviseletnek im ezen kardinális jogát oly czinizmussal semmisiti meg, hogy az ember valóban gondolkodóba esik, vajon van-e hát még értéke egy ily fontos, már két izben szentesitett, törvénybe igtatott nemzeti jognak, ha azt kerülő uton, csupán csak a katonai szempontot tartva szem előtt; egy közöshadügyminiszteri törekvés illuzoriussá teheti, vagy épen megsemmisitheti. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) De sérelmes ezen javaslat magánjogi szempontból is, különösen ottan, a hol az egyéves önkéntesről intézkedik, a kiket méltán nevezhetnék, tekintettel a tartalékosokra vonatkozó 1888. XVIII. t.-czre, két vagy három éves önkénytelen önkényteseknek is.

A javaslatnak idevágó intézkedése katonai szempontból támogatható ugyan némileg, mivel valószinü, hogy az a Drákói szigor, melylyel a javaslat az egyéves önkéntesekkel szemben eljár, serkentés lehet az ifjuságnál erejük teljes megfeszitésére, hogy sikerrel vizsgázhassanak; mi által a hiányzó tiszti létszámot véli a kormány pótolhatni.

Másrészt mivel a megbukott vagy megbuktatott önkénteseket még igen jól fogják a csapatoknál mint szolgálattevő altiszteket még egy évig használni tudni. De a kulturális és társadalmi szempont teljes figyelmen kivül hagyásával oly bajokat fognának előidézni, melyeknek következményét ma még kiszámitni sem lehet. (Ugy van! Igaz! a szélső baloldalon.)

Ne feledje a kormány azt sem, hogy a védrendszer és általános hadkötelezettség sem egy és ugyanaz. (Halljuk! Halljuk!)

Az általános hadkötelezettség szerény véleményem szerint csak ugy értelmezhető, hogy háboru esetén tartozik a haza minden hadiszolgálatra alkalmas fia a zászlók alá sietni és a tábori élet fáradalmait egyformán türni. (Ugy van: balfelől.) Itten azután nincs és ne is legyen különbség e tekintetben intelligens és nem intelligens elem között. Az általános hadkötelezettség a háborura tartozik tehát és nem a békére. (Ugy van! balfelől.) A védrendszer csupán előkészitője a háborubani védelemnek, de ez az előkészület ne legyen aztán olyan, hogy megakassza a nemzetet békés fejlődésében, (Ugy van, balfelől.), tullépvén a szükség határait; és ne csináljon mesterségesen olyan állapotot, mintha a háboru lenne a természetes állapot, mint teszi azt a militarizmus, a mely szereti magát tekinteni csupán az egyedüli főczélnak. (Ugy van!)

De még a védrendszer alapján sem vonhatók a hadkötelesek együvé.

Kilátásba helyeztetett, hogy az egyéves önkénteseknek a vizsga magyar nyelven való letétele is meg lesz engedve, mely engedélyről a törvényhez kiadandó utasitásban fog gondoskodni a katonai kormány.

Az egyedüli garancziát e tekintetben csupán az adja meg, a mi a törvénybe van igtatva világosan és ugy, mely minden félremagyarázást kizár. (Zajos helyeslés a bal- és szélső baloldalon).

Pártolja az Apponyi Albert gr. által benyujtott határozati javaslatot és a véderő bizottság kisebbsége által benyujtott különvéleményt. (Élénk helyeslés balfelől.)

Pongrácz Károly beszéde holnapra halasztatott.

Az ülés végződik d. u. 1 óra 45 p.

VIDÉK.

* **A keczeli** választókerületben vasárnap Keczelen a választók képviselőjelölt felállitása végett értekezletet tartanak. Az értekezletre a kerületbeli függetlenségiés 48-as párti polgárok felszólitására a központból *Lukács* Gyula és *Holló* Lajos országgyülési képviselők utaztak le.

* **Pozsony**, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Gr. Eszterházy Miklós tiszteletbeli megyei főjegyző az alispánhoz intézett levelében bejelentette lemondását. A lemondás oka ismeretlen. Simor János herczegprimás nagyszombatban az őt megillető képviselői jog gyakorlásával Boltizár ottani érseki helynökőt bizta meg.

UJDONSÁGOK.

— jan. 11.

— *Személyi hirek.* *Stefánia* trónörökösné abbaziai utjából visszatért Bécsbe. — *Rajner* főherczeg és neje Mária főherczegnő tegnap Pozsonyba érkeztek keresztleányuk Henriette főherczegnő születés-napjára. — *Paczor* Kálmán a II-ik honvéd-kerület parancsnokává történt kinevezése és Székesfehérvárról való távozása alkalmából az ottani tisztikar nagy lakomát rendezett. — *Haynald* Lajos biboros érsek ma Bécsből a fővárosba érkezett. — *Br. Hornig* Károly veszprémi püspök tegnap Esztergomba érkezett, hol pár napig a herczegprimás vendége lesz. — *Herman* Ottót a kolozsvári egyetemi kör tiszteleti tagjává választotta, s erről diszoklevélben értesitette. — *Davitscha* H. S. budapesti szerb alkonzult Milán király I. osztályu alkonzullá nevezte ki.

— **A Lipót főherczeg utazásáról**, melyről már irtunk, pótlólag közöljük m.-szigeti levelezőnk következő tudósitását: Markovics Márton tengerész-kapitány, a ki a főherczeggel utazik és már visszatérőben van, egész rajongással emlékszik meg Teodorovics János Beregszász néhai törvényszéki elnökének öszvegyéhez, Markovics Mária urnőhöz irott leveleiben Lipót főherczeg barátságos modoráról, szives előzékenységéről. Az utitársaság tagjai ugy élnek, mint testvérek. Markovics Márton, a kit a sziámi király a korona-érdemrenddel tüntetett ki, a kitüntetést épen a neve napján kapta. A Márton-ludak egész csoportja került a mészároskés alá, hogy a főherczeg és a kiséret tagjai megvendégeltessenek. Lipót főherczeg is részt vett a mulatságban. A tengerész-kapitány le is rajzolta nővére számára a ludcsoportot és a pezsgős-palaczkokat. A sziámi király, a ki bangkoki palotájában szállásolta el vendégeit, nemcsak szives ellátásban részesitette, hanem ajándékokkal is meglepte vendégeit. A sziámi király java fiatalságában van, fekete göndör fürtü ember, kis bajuszszal és szakállal, finom arczczal, mely akármely európai szalonban beillenék. Markovics Márton a távol országból tiz levelet küldött nővérének, kit márczius hóban látogat meg Szigeten, a hol három kötetes naplóját is rendezi. A levelek, valamint a levélboritékok preparált falevélből készitvék és a levéllapok közé a sziámi élet különféle jelenetei és alakjai vannak rajzolva. A levél sulya oly könnyü, hogy a tiz levél nem nyom annyit, mint minálunk két nyolczadrét levélpapiros. A tengerész tiszt naplóját valószinüleg képekkel is fogja illusztráltatni. Markovics Mártonnak, a ki kora ifjuságától van a tengerészetnél és most körülbelől negyven éves, sok szép vidéket, érdekes helyet volt alkalma látni, mégis a legnagyobb elragadtatással emlékszik meg e nagy utazásról, melyet Lipót főherczeg kiséretében tett meg.

— **Az orosz katonai küldöttség Bécsben.** A Bécsben időző orosz katonai küldöttség tagjait a király ma délben tizenkét órakor bucsu-kihallgatáson fogadta. Délután a küldöttség a Bécsben időző főherczegeknél tett bucsu-látogatásokat s az estét a Renz-czirkuszban töltötte. A küldöttség holnap délben az északi vasut futár-vonatán visszautazik Varsóba. — A király a küldöttség tagjait érdemrendekkel is kitüntette, és pedig Grebentcsikov vezérőrnagynak a Ferencz József-rend nagykeresztjét: Fedorov századosnak a Ferencz József-rend középkeresztjét és Nikitin hadnagy szárnysegédnek a vaskoronarend harmadik osztályát. Ezenkivül a király, orosz gránátos ezrede tisztjei közül még három századosnak a vaskoronarend harmadik osztályát, hat főhadnagynak és négy hadnagynak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, az ezred karnagyának pedig a koronás arany érdemkeresztet adományozta, végül az ezred altisztjeiről is megemlékezett s kiosztás végett két nagy és két kis ezüst vitézségi érmet, három ezüst koronás érdemkeresztet és három ezüst érdemkeresztet adott át az ezred parancsnokának.

— **A pozsonyi jogászbál s a katonaság.** Tudósitónk tegnapi értesitése nyomán már megirtuk, hogy a jogászbál rendezőbizottsága Frigyes főherczeget az udvari gyász mi tt nem hivta meg a bálra s igy minden alapot nélkülöz az a hir, minthe az affaire magva Frigyes főherczeg nyilatkozatából származott volna. Gróf Herbersteinnak, a főherczeg udvarmesterének e szerint nem is volt alkalma nyilatkozni s igy Brunner ezredes visszautasitó, merev magatartását a főherczeg személyével nem lehet összekapcsolni. Az ifjuság bálrendező bizottsága tehát Brunner ezredesnek, az önkénytes iskola vezetőjének intézkedését értékére szállitván — mint tudósitónk távirja — ma délelőtt gr. Esterházy Gyula bálelnök vezetése alatt felkereste Catty hadtestparancsnokot, kinek ablakai előtt a trencséni zászlóügy alkalmából ezrekre menő közönség jelenlétében a nemzeti zászló alatt elénekelte a Szózatot s megéljenezte a magyar királyt s a magyar lobogót. Az ifjuság ugy gondolkozott, hogy ha elmulasztja a hadtestparancsnok meghivását azt magyarázzák ebből, hogy egyfelől azért teszi ezt, mert Brunner ezredes nyilatkozatának értékénél nagyobb sulyt tulajdonit, másfelől pedig mert a bál rendezésében is politikát keres s a mellőzéssel Catty ellen is tüntetni akar. A lovagias és igazi korrekt, férfias bátorságra valló fellépés azonban meghiusult, mert mikor az ifjuság felkereste a hadtestparancsnokot, arról értesült, hogy Catty nincs otthon. A hadtestparancsnok ugyanis most Bécsben időz s az Albrecht főherczegnél folyó katonai tanácskozásokon vesz részt. A rendezőség mikor a küldöttség beszámolt missziójáról, lelkesen megéljenezte annak tagjait. A bál előkészületei lázas izgatottsággal folynak, az egész város nem beszél egyébről, mint Brunner ezredes tapintatlan fellépéséről.

— **Erődi Béla**, fiumei állami főgimnáziumi igazgató s tanfelügyelőnek a kolozsvári tankerület főigazgatójává kinevezését, miről néhány nappal ezelőtt már megemlékeztünk, ma közli a hivatalos lap. Egy, az irodalom, a tanügy és az adminisztráczió terén egyaránt kitünt férfi elismerését látjuk e kinevezésben. Erődi előtt kétségkivül tágasabb tér nyilik ezzel tehetségei érvényesitésére, melynek a közmüvelődés ügye sok hasznát fogja látni. Ohajtanók azonban, hogy az annyira exponált Fiuméban méltó utódot tudjon a kormány Erődi helyébe.

— **Egy porosz herczeg jegyváltása.** Berlinből táviratozzák lapunknak, hogy Frigyes Lajos porosz herczeg tegnap eljegyezte schlesvig-holsteini Lujza herczegnőt, a császárné nővérét.

— **Magyar nemesség megerősitése.** A király *Ambrózy* Károly nyug. közös hadseregbeli századosnak és követségi titkárnak régi magyar nemességét és a «zsédényi» előnévhez való jogosultságát — az annak bebizonyitásánál felmerült formaszerü hiány elnézésével — kegyelemből eli-merte és megerősitette.

— **A Mannlicher-puska Belgiumban** nagy dicséretet aratott. Mint a «Défence Nationale» irja belga szakértő körökben nemrégen megvizsgálták az összes ismétlő fegyvereket és az e czélból kiküldött bizottság valamennyi közt a *Mannlicher-Eng* és *Mauser*-féle ismétlőpuskákat jelölte ki, mint legjobbakat. A Schulhoff és a Pieper-féle puskákról legkevésbé volt a bizottság jó véleménynyel. A belga kormány még nem határozott arra nézve, hogy melyik ismétlő-puskával szereli fel csapatait, de bizonyos, hogy választása az előbb emlitett három fegyver valamelyikére fog esni.

— **A Cyklon pusztitásai Amerikában.** Az Amerikában dult cyklon pusztitásairól mai lapunkban már irtunk. Most még a következő kabel-táviratot közöljük a katasztrófáról: A cyklon az Egyesült-Államok nyugati részeiben okozta a legnagyobb pusztitást. A roppant vihar templomokat és egész városrészeket döntött romba; s a romok alatt sok száz ember lelte halálát. A cyklon pusztitásának egyes részletei még jól csak nagyjából ismeretesek, mert a vasuti és távirati közlekedés sok helyen megszakadt. Már eddig tizenkét templom romba düléséről érkezett hir Newyorkba az ország különböző részeiből. A vihar Pittsburgban vitte véghez a legnagyobb pusztitást. Itt egy ujonnan épülő házat döntött össze, mely több, mint száz embert temetett romjai alá. Már eddig 15 halottat és 40 sulyosan sebesültet ástak ki a romok alól. Ugyancsak Pittsburgban a vihar a vasuti állomás épületeinek tetőzetét is lesöpörte s az óriási gáztartót összezuzta, minek következtében a gáz felrobbant. A robbanásnál négy munkás halálát lelte. Egy selyemgyárat a vihar egészen romba döntött és kétszáz munkást az épület romjai alá temetett. Az eltemetettek közül, a kik legnagyobb részben fiatal fiu- és leány munkások voltak, már eddig nyolczvan halott került napfényre. Sneburg, Harrisburg, Wilhelmspart és Wheeling városok egyes részeit a cyklon csaknem egészen elpusztitotta és sok embert megölt. Brooklynban a tengeri kikötő barakjait elsöpörte és több tengerész-katonát sulyosan megsebesitett. Ugyanott az idő alatt nagy égi háboru volt s a villám a gázgyárt felrobbantotta. Carlisleben a városi fegyvergyárat és az iskola-épületét döntötte romba a szélvész. A vihar az egész tanuló ifjuságot beszoritotta az iskolába, s nagy részöket a romok alá temette. A halottak és sebesültek számát eddig még megközelitőleg sem lehetett megállapitani. Ezeken kivül a vihar még számtalan pusztitást tett, melyek részben jelentéktelenebbek, részben még kevésbé ismeretesek. Newyorkba folytonosan érkeznek táviratok az ország különböző részeiből, melyek hajmeresztő részleteket közölnek a cyklon pusztitásairól. A vihar a Niagara hidját is semmivé tette; az iszonyu szélvész felkapta az egész lánczhidat és a vizesésbe dobta. Hogy pusztult-é el emberélet, azt még nem tudják.

— **Lipót belga király mint katonai iró.** Nagy szenzácziót kelt Brüsszelben egy tegnap megjelent röpirat, melynek szerzője állitólag I. Lipót belga király. A röpirat azt kivánja, hogy Belgiumot katonai szempontból gondosan tökéletesitsék, és a csapatok emberszámát 300,000-re emeljék fel. Ezenkivül rendkivül élesen megtámadja a röpirat az eddigi klerikális uralmat, melyet a szerző vészthozónak mond s egyuttal szemére hányja a klérusnak, hogy magánérdekeit a közérdek eléje tolják.

— **Öngyilkos ügyvéd.** Szomoru eset hire érkezik Moórról. Kutassy Gyula ügyvéd, a ki régebben küzd már zilált anyagi viszonyaival, tegnap agyonlőtte magát. Ma járt le egy nagyobb váltótartozása a moóri népbanknál, melynek fedezésére a szükséges pénzt apósától várta. A pénz nem jött meg, és Kutassy tegnap délelőtt 11 órakor fejbe lőtte magát. Később kitünt, hogy apósa idejében elküldte a pénzt, csakhogy nem Kutassy, hanem a népbank czimére. A tragikus véget ért ügyvéd iránt általános a részvét a városban.

— **Sülyedő falu.** Párisból táviratozzák, hogy Bellegarde, Nimes mellett fekvő falu, a folytonos árvizek következtében sülyedni kezd. Azt a dombot, melyen a falu épült, az eső alámosta, s ez okozta a sülyedést. Már eddig is tiz házat fenyeget az összeomlás veszélye.

— **Hivatalból megfagyott emberek.** Turócz-Szt-Mártonban párját ritkitó botrányos eset történt. A megyeház födele alatt Szilveszter-éjjelén két szegény toloncz megfagyott. Hogy kit terhel a szerencsétlenek elhalálozása, azt a vizsgálat fogja kideriteni. A bünös bizonynyal meg fogja kapni büntetését azért a lelketlenségeért, hogy a gondjára bizott emberek életét oly könynyelmüen tették ki az elpusztulásnak.

— **Sikkasztó jegyzők.** Felpestesen az ottani körjegyzőről kiderült, hogy segédeivel együtt hat év óta üzi a sikkasztás piszkos mesterségét. A jó madarak — je gyzőfizetésekről s megyei pótadókról kiállitott nyugtákat azon czim alatt, hogy felsőbb meghagyás folytán be kell terjeszteniök, az irástudatlan biróktól elvették és még számtalan egyéb módon is apasztották a kezelésükre bizott pénztárt. Eddig a sikkasztott ös-zeget 360 forintban állapitották meg. Most, hogy leleplezték, a körjegyző megörült, a segédjegyző pedig a büntetéstől való félelmében megszökött.

— **A madridi dinamitmerényletek oka.** Egy idő óta gyakrabban fordult elő Madridban az az eset, hogy nyilvános épületek közelében dinamittöltényeket robbantottak fel. A robbanások eddig soha sem okoztak nagyobb veszedelmet s a könnyüvérü spanyol nép hajlandó volt afféle tréfának venni az egészet. Most azonban, hogy a királyi palotába is betolakodott a vakmerő dinamitos banda, ezt a feltevést el kellett ejteni s igy kutatni kezdték, hogy mi lehet oka a folyvást veszedelmesebb alakban jelentkező merényleteknek. Egy madridi távirat szerint a rendőrség állitólag rájött, hogy a spanyol csőcseléket nagyon elkeseritették azok a szigoru rendszabályok, a melyeket az ujabb időben a játékházak ellen hoztak a hatóságok. A rendőrség most annál szigorubban gondoskodik a veszélyes mozgalom elnyomásáról, mert a játékházak ellen hozott rendeletnek minden áron érvényt akar szerezni.

— **Szerencsétlenségek a tengeren.** A *Margaret Hain* nevü angol schooner a spanyol partok közelében St.-Felin de Guixols-nál egy vihar alkalmával elsülyedt. A kapitány és hat ember a vizbe fult. — Az *Inch Murren* nevü glasgowi gőzös, mely salétrommal volt megrakva, Igniquetól Anglia felé tett utjában a nyilt tengeren elégett. A tüz oly rohamosan terjedt, hogy a menekülő legénység sem vizet, sem élelmi szereket nem vihetett magával a mentő-csolnokokba. A szerencsétleneket 48 órai hányódás után vette fel egy amerikai bárka, mely azután Rio de Janeiroban kötött ki.

— **Szerencsétlenség az érczkohóban.** Resiczabányán, mint ottani levelezőnk irja, az érczkohó egyik rozzant állapotban levő olvasztókemenczéje szétrobbant és négy munkást összeégetett. A szerencsétlen emberek közül az egyik már meghalt, a többi pedig sulyosbetegen fekszik. Emlitésre méltó, hogy ugyanez a kemencze már hat év előtt is felrobbant, a minek következtében akkor több munkás szénné égett.

— **Elfogott sikkasztó.** Lipcséből, a Hammer és Schmidt czég Hahnemann nevü prokuristája, mint már megirtuk, ezelőtt vagy hat héttel 170,000 márka elsikkasztása után megszökött. Neje és gyermeke is vele mentek s a rendőrség eddig minden fáradozás daczára sem tudta őket kézrekeriteni. Most arról értesitik a lipcsei rendőrséget, hogy a sikkasztó prokuristát Port-Saidban a szuezi csatorna torkolatánál elfogták, épen abban a pillanatban, mikor hajóra akart szállni, hogy Ausztráliába hajózzék.

Rövid hirek. *Szegeden* Farkas Illés 57 éves alsó-tanyai gazda egy mestergerendára felkötötte magát s meghalt. Valószinüleg részegen követte el az öngyilkosságot. — *Sövényszegen* a minap egy négy éves kis leányka ruhája véletlenül meggyuladt s a szegény gyermek ugy összeégett, hogy pár órai borzasztó szenvedés után meghalt. *Bécsben* a betüöntők kijelentették, hogy holnaptól fogva sztrájkolni fognak, ha kivánságaikat ki nem elégitik. — *Bécsben* a Granischtaedten ékszerészczégtől egy idegen tizezer forint értékü ékszert vásárolt s egy bécsi bank nevére szóló bankutalványnyal akart fizetni. A czég nem fogadván el az utalványt, az idegen eltünt.

= **Szerencsétlenség a kőbányában.** A budai Holzspach-féle kőbányában ma délután egy hatalmas kőtömeg Kellner Mihály napszámos fejére szakadt és rögtön megölte. A szerencsétlen összeroncsolt testét a Stáhly-utczai halottas kamarába szállitották.

= **Életuntak.** *Pauker* Vilmos napszámos ma délután a népszinház mögött az utczán marólugot ivott. A Rukusba vitték. — Ma délelőtt Langa Ferencz zöldfa-utcza 33. sz. a. lakó mészáros felesége. Azért akart meghalni, mert férje minden keresetét elprédálja az iszákosságával. A mérgezett asszonyt kórházba vitték, a hol már tul van az életveszélyen.

= **22.000 forintos váltóhamisitás.** Henszlmann Kálmán budapesti ügyvéd ma reggel megjelent a bünügyi osztály vezetőjénél és följelentést tett egy G. Ferenczné nevü asszony ellen, hogy Glück Károlyné, a Pannonia szálló jelenlegi tulajdonosa kárára egy 22.000 frtos váltót hamisitott. A bünügyi osztály vezetője az ügy megvizsgálására Karácsonyi kapitányt küldte ki s a vádlott asszonyt, a felmerült terhelő adatok alapján letartóztatta. — A váltóhamisitás nyomára Stefánia János czipész vezette Glücknét. Mult kedden megjelent nála s értesitette, hogy nála Spáner Ferencz paszomántos egy 22 ezer forintról szóló, Glückné által elfogadott váltót és egy nyilatkozatot helyezett el megőrzés végett. A váltó 1886. április elején kelt s a nyilatkozat szerint a váltó csak az elfogadó halála után lesz esedékes. Minthogy Glückné nem emlékezett arra, hogy ő valaha ilyen iratokat kiállitott volna, per utjára terelte a dolgot. A nyomozó rendőrség kideritette, hogy a vádlottnő már több izben kisérlett meg váltóhamisitást a Lang Heinrich család kárára, de családi okokból egyszer sem jelentették föl érte. Most azonban rajta vesztett. Holnap átkisérik a kir. ügyészség börtönébe.

Lakoma Apponyi Albert gróf tiszteletére.

Apponyi Albert grófnak tiszteletére mai képviselőházi beszéde alkalmával az ellenzék bankettet rendezett, a melynek különös politikai érdekességet az a körülmény adott, hogy azon a függetlenségi és 48-as párt is szép számmal volt képviselve. Talán ez az első eset, hogy e két ellenzéki párt összejött.

A banketten, mely a *Vadászkürt*-ben folyt le, körülbelül 70 képviselő vett részt, köztük mintegy 20 függetlenségi és negyvennyolczas-párti.

Az első felköszöntőt *Királyi* Pál mondta, örömét fejezve ki, hogy a képviselőház két ellenzéki pártját itt egyesülten látja. A szó hatalmának ünnepét ülik, annak a hatalomnak, a mely éreztette ma magát a politikai hatalommal szemben. Vannak tehát még mindig olyanok, a kik a nemzet jogainak védelmére szót mernek emelni, azon hatalommal szemben, a mely már örökösnek tekinti magát a miniszteri padokon. Apponyi beszédének hatása nem annyira az elvtársakon látszott meg, mint inkább azokon, a kiknek szemben ülnek s a kik meglapultak, a mikor az igazság napsugára rájuk sütött. Apponyi beszédének ez a hatása azt a benyomást tette rá, hogy az az isteni gondviselés a mely nem engedi, hogy a fák az égig nőjjenek, nem fogja engedni, hogy a Tisza kormány is a végtelenségig fennálljon. Élteti Apponyit, a haza kiszemeltjét, a kié a jövő. (Éljen).

Uray Imre a megjelent függetlenségi és 48-as pártiak nevében mond «fogadj isten!» az «adjon isten»-re. A két párt legközelebbi feladata Augias istállójának kisöprése. Szavait Királyi Pál éltetésével végzi.

Horánszky Nándornak kétszeres öröme van. Az egyik a pártvezér diadala, a ki megmutatta ma is, hogy egész embez, egész ember mint politikus, egész ember jellemszilárdságban. Tántorithatatlanul ragaszkodnak hozzá, mert kétszeresen kell ma ragaszkodni azon egyénekhez, a kikből a politikai becsületesség ki nem veszett. A másik öröm általános. Erős meggyőződése, hogy a mai nap a két párt talalkozásának napja, a házában széles visszhangot fog kelteni, mert lehetnek, a mint hogy vannak is, a két párt között differencziák, de e differencziák rögtön elnémulnak, mihelyt a közös ellenség Magyarország életerére illeszti a fejszét. Üdvözli a vendégeket, s poharát emeli a két párt közös törekvésére, a közös ellenséggel való szembeszállásra.

Perczel Miklós élteti Apponyi Albertet, a nagy szónokot. Ő hallotta beszélni az utóbbi évtizedeknek talán valamennyi európai nagy szónokát, s mondhatja, hogy Apponyi Albert ezek között az első sorban foglalhat helyet.

Az est ünnepeltje, *Apponyi* Albert gróf emelt ezután szót. Nem tudja mivel viszonozni a sendkivüli meg-

tiszteltetést, a melyben ma részesült. Megkisérti viszonozni szive igaz érzelmének egyszerü kifejtésével. Vannak igazságok, a melyek annyira szembeszökök, hogy azok emlegetését banalizásnak szokás nevezni. Vannak érzelmek, a melyek annyira általánosak, hogy azok kifejezése majdnem a jó izlésbe ütközik. Ez érzések sorába tartozik a hazaszeretet. Mi mindnyájan forrón szeretjük hazánkat s mégis a kopottság folytán majdnem bizonyos nevetségesség füződik a frázishoz, ha valaki azt mondja, hogy éljen a haza. Pedig szólónak ma mégis meg lesz a bátorsága, hogy e mondatnak kopottságával szembeszálljon. A haza az, melynek képe előtte lebegett, midőn e vitára készült, midőn a nagyfontosságu tárgyhoz eszméit összedni iparkodott. A haza az, a melynek eszméje melegitette kebelét, hogy megtalálja az utat talán az egész ház minden egyes tagjának szivéhez. Ez a szerencsétlen haza, a melynek állapota ma sérelmesebb, mint valaha volt. Ezt a szent hazát ma sokan, ép ugy mint a megváltó idejében az izraeliták templomát, vásárhelynek tekintik, és még nem akadt senki, a ki kezébe véve a korbácsot, kiverje e templomból a kufárokat. (Zajos és szünni nem akaró taps.) Midőn a napirenden levő javaslat a ház elé került, érezte, hogy egy nem közönséges tárgygyal van dolga. Az a két magasztos erő forog koczkán, a melyekre van alapitva a haza évezredes fennállása: a nemzet és az alkotmány. (Élénk helyeslés.) Az alkotmányt támadják meg s a helyett, hogy annak biztositékait növelni iparkodnának, hallatlan vakmerőségü kisérletek történnek e biztositékok csorbitására. A nemzetet támadják meg, a nemzeti eszmét, a nemzeti kulturát. Azoknak, a kik az ország sorsát intézik, semmi gondjuk sincs arra, hogy ez az alkalom politikai vivmányok elérésére használtassék fel. A nagy veszélynek, az óriási feladatnak átérzése volt az, a mi rá hatást gyakorolt. Nem ujoncz szónok, de megvallja, hogy mai felszólalását megelőzőleg napokon, söt éjjeleken át oly izgatottságban volt, mint akár egy parlamenti ujoncz. És ezt nem a saját egyéni sikere iránti aggódás ébresztette benne, hanem a reá háramlott feladat nagyságának átérzése. Az a tudat, hogy ő lesz ma hivatva a képzelhető legnagyobb dolgokat, a magyar nemzeti érdeket s a magyar alkotmányosság érdekét megvédelmezni; s a ki ily feladat előtt nem tud reszketni, az vagy nagyon önhitt ember, vagy nem képes átérteni e feladat magasztosságát. Egész életem tartama egy órában konczentrálva volt előttem. Lelkem minden hurja mozgásba jött. Égette lelkemet az az isteni tüz, a mely felemészti mindazt, a mi tisztátalan, a mi lángra lobbantja mindazt, a mi magasztos, a mely a halottakat is képes felébreszteni álmaikból. Ennek a lángnak hatását éreztétek ki, a kikben ugyanaz a szent tüz ég, és e lángoknak összecsapása az, a mi most minket az asztalnál egyesit. Ennek a szent lángnak ébrentartására és szeretetünk legfőbb tárgyára, a mi drága eltaposott, eltiport, megnyomoritott hazánkra s ennek jobb jövőjére emelem poharamat. (Szünni nem akaró zajos éljenzés.)

Meszlényi Lajos élénk derültség közt szellemes hasonlatokban gazdag, eleven humorral füszerezett verses dikcziót mondott, melyet zajos éljenzéssel és tapssal fogadtak.

Kaas Ivor br. a magyar nemzeti politika sikerére üriti poharát.

Papp Elek Jásznagykun-Szolnokmegye büszkeségét gr. Apponyi Albertet élteti, mint e megye fia. A felköszöntőt zajosan megéljenezték.

Horváth Ádám Lehel kürtjét hallotta megszólalni Apponyi beszédében. Azt mondják, hogy mind a két pártnak más-más a melódiája, s ma láthatják, hogy a két melódia mily harmóniában egyesül. Reméli, hogy a két melódia harmóniája fogja megdönteni Jerikó falait. Lehel kürtje (Közbekiáltás: Üssük főbe vele Tisza-Kondádot!) mellé fogjuk meg a Józsua kürtjét s ha ezt teljes buzgósággal teszszük, — csakugyan mihamarabb le fognak dőlni Jerikó falai, s licenciá, poetikával élve maguk alá fogják temetni Sodoma és Gomora népét. (Élénk tetszés.)

Meszlenyinek egy ujabb humoros felköszöntője után, melyben Bolgár Ferenczet és Tóth Ernőt éltette, *Hollaky* Imre beszélt, a ki szerint Tiszának a nótája az «Oh du lieber Augustin!» (Derültség.) Végül élteti a két ellenzéki pártot. (Éljenzés.)

Gullner Gyula Perczel Miklósra üriti poharát.

Kiss Albert a nemzet erkölcsi hanyatlását panaszolja; ez az erkölcsi sülyedés a képviselőházból indul ki, a melynek épen az lenne feladata, hogy ezt megakadályozza. Ha ennek a sülyedésnek vagy az egyik, vagy a másik ellenzéki pártnak, vagy egyesülten mindkettőnek a győzelme véget nem vet, akkor elvész az ország. A mi előbbi közös győzelemre emeli poharát. (Élénk éljenzés.)

Nagy hatással szólt ezután *Bujanovits* Sándor, éltetve mindazokat, a kik a hon javát szivükön viselik.

Horánszky Nándor éltette *Kiss* Albertet, *Szentiványi* Arpád *Melczer* Gézát, *Gulner* Gyula a távollevő *Ugron* Gábort, *Bujanovits* Sándor ujabb felköszöntőjében a sajtót éltette, a mire *Günther* Antal válaszolt. *Bolgár* Ferencz *Hoitsy* Pálra üritette poharát, *Gaal* Imre *Irányi* Dánielért, *Kaas* Ivor *Uray* Imréért, *Horváth* Antal *Kaas* Ivorért emelt poharat.

Szóltak még *Kovács* Albert, *Svastics* és mások. A társaság emelkedett hangulatban késő éjfélutánig maradt együtt.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **A népszinházban** ma hosszas pihentetés után a *Mikádó* került szinre részben uj szereposztással. Ligeti Irma szerepét Bácskai Julcsa vette át, de nem valami nagy sikert aratott, a miben egyébiránt része lehet annak is, hogy gyengélkedik. Uj volt még Csatai Zsófi mint Katisha, és Gyöngyi mint Pish-Tash. Mindketten megállták a helyüket, bár egy kis elevenség nem ártott volna a játékukban. Egyébként az előadás egyike volt a jobbaknak és Sullivan bájos zenéje ma is roppantul tetszett a közönségnek, mely bizonyára nem hagyná üresen a szinházat, ha a Mikádót többször ismételnék. Végül megemlitjük, hogy Boránd nehány sikerült kupléval zajos tetszést aratott, mely valóságos tüntetéssé fokozódott, mikor nehány izben Csáky miniszter germanizáló rendeletét aposztrofálta.

— **Hangverseny**. A *Hubay-Popper* vonósnégyes társaság nem sok időt szánt a pihenésre. A mozgalmas őszi saison alig mult el pár héttel, már is beköszöntöttek ők a vigadóban ma este rendezett hatodik kamara zene-estélylyel, melynek két kiváló momentuma volt Agghházy Károly zongorajátéka s Beliczay a-dur négyesének első előadása. Agghazy, a mint a neve is mutatja, magyar zongora müvész, a kit különösen Francziaországban elért sikerei után a berlini előkelő Kullak-féle zeneintézet a zongora kimüvelési osztály tanárának szerződtetett. Jelenlegi szabadságidejét arra használta fel, hogy hazajöjjön s igen örvendünk azon hogy alkalmat talált arra, hogy képességeit is bemutassa a közönségnek. Minthogy a jövő héten egy önálló hangversenyben is fog játszani, biráló véleményünket arra az időre halasztjuk, ma Beethoven elragadó szépségü B-dur triójában (97-ik mü) játszotta a zongora részt s végül nehány saját szerzeményü darabot Régóta hallottunk oly diskrét, finom kamarazenészt, mint ő. A legtöbb zongora virtuoz még egy trióban is el-elfeledkezik magáról s a másik két hangszer rovására emeli ki a magáét. Agghazy ebbe a hibába sohasem esik, söt talán azt mondhatnók, hogy kissé tuldi krét ott, a hol jobban kellene érvényesülnie. Az önálló zongora-darabok egytől egyik izléses, gondosan kidolgozott szerzemények, melyek mint képzett zenészt árulnak el. Egyébiránt az ő saját hangversenyében lesz alkalmunk vele bövebben foglalkozni. Az ujdonság — *Beliczay* vonós négyese — iránt nagy volt az érdeklődés. Azok után a reklámok után, a melyeket Beliczayról, könyomatos ujságok utján forgalomba hoztak s a melyek minden jó izlésü emberben visszatetszést keltettek, a közönség tulsokat várt s ezt nem kapta meg. Először is kedvezőtlen volt a kvartettre az, hogy Beethoven triója után következett. Utóvégre Beethoven után bárkinek is bajos következni. Azután a közönség praegnans egyéniséget keresett a müben s ezt sem tudta igen megtalálni. A megszokott formák, a nem ugyan megszokott, de éppen nem feltünő dallamok között bajos is volt reá találni. Igy a mü sokkal kevesebb méltánylásra talált, mint a mennyit megérdemelt volna, egyszerüen azért, mert a közönség ama bizonyos reklámczikkek után tulságos magas mértéket alkalmazott. A mü általában véve alapos zenei képzettségről s határozott talentumról tanuskodik. Thematikai kidolgozása igen gondos s a nagy mesterek szeretetteljes tanulmányozására vall. Hibái: a tulságos gyakori ismétlődése az egyes részeknek s a nem épen ritkán előforduló közhelyek. Az Andante tétel variácziói igen csinosak, de valamiféle ujdonságot nem voltunk képesek benne felfedezni. A finale olykor-olykor kizökken a kvartett stylből s operás allüröket vesz fel, a melyek még feltünőbbé váltak az intermezzokép beleszőtt tánczrészlet által. A kvartett szép részletei kedvező fogadtatásra találtak s a szerzőt barátai a második és harmadik tétel után kitapsolták. Az ujdonságot Hubayék adták elő. Beliczay jelesebb előadókat valóban nem is találhatott volna. Meglátszott rajtok, hogy a legnagyobb iparkodással vannak azon, hogy a magyar szerző müve sikert arasson. Már maga az a körülmény, hogy rendes hangversenyeik egyikében adták elő egy magyar szerző müvét, igen alkalmas arra, hogy tanuljanak a példájukon a többek közt — a filharmonikusok.

— **Az országos magyar zeneakadémia elnöke.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. *Schlauch* Lőrincz nagyváradi latin szertartásu püspököt az országos magyar zeneakadémia elnökévé nevezte ki.

— **Strauss János legujabb operáját**, melynek *Éva asszony* a czime, elő fogja adni állitólag a budapesti m. k. opera. Az uj vig dalmüből két felvonás már készen van s a jövő télre az egész mü elkészül. Igy irják mindezeket Bécsből a N. P. J.-nak.

— **Az orsz. képzőmüvészeti társulat** választmánya tegnap gróf Karolyi Tibor elnöklete alatt ülést tartott. Az igazgatósági jelentés számot ad az őszi kiállitás eredményéről, mely szerint annak mindkét sorozata összesen 7274 frt 90 krt jövedelmezett; a müvásárlás viszonyainkhoz mérve kielégitőnek volt mondható. Az őszi kiállitás folyamán 93 mütárgy kelt el 35,510 frton, a karácsony ujévi mütárlaton pedig 33 mü 2765 frton. Ez összegből magyar müvészek javára esett 94 eladott mütárgy után 25,475 frt, külföldi müvekre pedig 15,800 frt. Az 1888. év egész tartama alatt a társulat által rendezett kiállitásokon összesen 150 mütárgy kelt el 41,325 frton. A választmány köztetszéssel fogadta annak bejelentését, hogy *Wenglein* József, a hirneves müncheni festőtanár «Aradás ut n az Inn völgyében» cz. festményét, mely az őszi kiállitásnak egyik legkiválóbb darabja volt, a nemzeti muzeum képtárának ajándékozta. Gróf *Csáky* Albin miniszter értesitette a társulatot, hogy e szép ajándékot a nemzeti muzeum részére elfogadta s egyszersmind a müvésznek köszönetét nyilvánitotta. — Élénk helyesléssel fogadta a választmány az igazgatóság azt az előterjesztését, hogy az eddigi szokásos nagy mülapok helyett 1890-re a társulat tagjai részére egy diszesen kiállitott albumot készittet, melyben az őszi kiállitáson előnyösen kitünt öt magyar festményt müvészi sokszorositásban fogja közrebocsátani. Nem sokára a mücsarnokban rendkivüli müélvezetben fog részesülhetni a fővárosi közönség. Február hó közepére várják *Matejkó* a világhirü lengyel müvésznek legujabb óriási méretü festményét; czime: «Koszcziuskó Raklaviczénél», jelenleg Bécsben van kiállitva. Ugyanakkor *Mészöly* Gézának hátrahagyott müvei, több mint 200 kész festmény és vázlat lesz a kiállitáson. A termek egy részében pedig a *Bupf* Agoston hagyatékához tartozó igen érdekes képgyüjteményt fogják elhelyezni, mely gyüjtemény a kiállitás végeztével a mücsarnokban nyilvános árverés alá fog kerülni. A társulat alkalmat nyujt a müvészeknek arra, hogy e müárverésen müveikkel szintén résztvehessenek, s remélhető, hogy az nemcsak a bel-, hanem a külföldi müvásárlók körében élénk mozgalmat fog előidézni

— **A szegedi** szinügyi bizottság, mint nekünk távirják, ma délután ülést tartott, melyben a szinügyi bizottság összes tagjai bejelentették lemondásukat. A lemondás oka az, hogy a városi tanács a szinügyi bizottság egyhangu ajánlata daczára nem Aradi Gerőnek, hanem Makónak adta bérbe a szegedi szinházat.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A középitési bizottság** mai ülésén Kun Gyula tanácsos előterjesztésére kimondotta, hogy a közmunkatanács átiratát a végleges vizmü tárgyában a középitési igazgató véleményével együtt kinyomatja, a tagok közt szétosztatja, s e tárgy az ujjá alakult középitési bizottság első ülésén fog elintéztetni. Ezután a bizottság javaslatba hozta az Alföldi-utczában a gázvilágitás javitását, a Madách-utczában a gázcsövek lefektetését, s egy közcsatorna épitését a tüzérségi kaszárnyánál. A Mester-utcza kövezésének tervéhez hozzájárultak. Petényi Ottó mérnöknek megengedik, hogy az akáczfa-utczában egy ujnemü aszfalt al próbaburkolást eszközölhessen. A külső-kerepesi-ut áthidalásának kiszélesitése következtében szükségessé vált utelzárás tárgyában kiküldött vegyes bizottság megállapodásaihoz hozzájárultak. A Mária Terézia-tér szabályozásának módositásához a józsefvárosi templom melletti vonalra nézve a bizottság csatlakozott. Brukner Maria gellérthegyi házának megvásárlását elhatározták. A Magdolna-utcza folytatólagos kiépitése iránt Mocsonyi Sándor és társaival kötött szerződés némely föltételei enyhittetnek. Seyderhelm Ernő ellen, ki a csömöri-ut szabályozása ügyében létrejött megállapodásokat egy formahibára támaszkodva megszegte, a kisajátitási eljárás fog foganatba vétetni. Ezzel az ülés befejezést nyert.

— **A balparti vizmünek** 1884-ben történt szakértői megvizsgálására vonatkozó iratokat a tanács, tekintettel arra, hogy a közgyülés január 2-iki határozatával ujabb vizsgálat megtartását rendelte el, — e vizsgálatnál való használat végett azzal adta ki a II. ügyosztálynak, hogy ezen iratokat a majd kiküldendő bizottság elnökének adja át. Minthogy pedig az iratok szerint a vizvezetéki igazgatóság az ezen vizsgálat adatainak kiegészitése czéljából neki 1884. májusban küldött tanácsi utasitásra jelentését majd négy év mulva, 1888. decz. 14-én adta be, a tanács fölhivta az igazgatóságot, hogy e késedelmes eljárását részletesen indokoló igazoló jelentését a lehető legrövidebb idő alatt terjessze elő.

— **Törvényhatósági bizottsági tagok értekezletei.** *A II. ker. bizottsági tagok* alakuló értekezlete ma volt. Elnökké Paulovics László, hely. elnökké Rupp Zsigmond, jegyzővé Kollár Lajos, 2-od jegyzővé Gullner József, pénztárnokká Freyberger Pál választattak. A kijelölő választmányba a kerület tagjaiból Rupp Zsigmond, az igazolóba Kollár Lajos, a birálóba Andorffy Károly jelöltetett. A 45-ös bizottságba a kerület részéről Andaházy László, Andorffy Károly, Darányi Ignácz, Paulovics László, Rupp Zsigmond küldettek ki. Végül Ribáry, Rupp, Emmer, Kollár és Eckermann tagokból álló bizottságot küldték ki, hogy a szakbizottmányokba választandókra nézve a kijelölést megtegyék. — *A IV-ik kerületi főv. képviselők* ma este tartották alakuló ülésöket. Elnökké Kléh Istvánt, jegyzőkké Sigray Pált és Bernáth Bélát választották meg. A számadások vizsgálására Kléh, Sigray és Kármán L. urakat kérték fel. A 45-ös bizottságba a kerület részéről Királyi Pál, Gebhart Károly, Kléh István, Karmán Lajos, Polónyi Géza tagokat küldték ki. A 45-ös bizottságban a biráló-választmányba kandidálni fogják Kléh Istvánt és Steiger Gyulát, a kijelölő választmányba Királyi Pált, az igazoló-választmányba Morlin Imre helyett, ki általános sajnálkozásra abban többé nem kíván részt venni, Németh Antalt. A szakbizottmányokba való jelöléseknél a kerület érdekeinek képviseletére s illetőleg javaslattételre Kléh, Sigray, Bernáth, Gebhardt, Királyi, Polónyi urakat kérték fel. *A VI. kerületi that. biz. tagok* ma este 6 órakor alakultak meg. Elnököknek Radocza János és Pucher Józsefet, jegyzőknek dr. Fülöp Károlyt és Desényi Józsefet választották meg. Az állandó bizottságokba a régi tagokat jelölték: nevezetesen a biráló választmányba Török Józsefet, az igazoló választmányba Mérő Jánost, a kijelölő választmányba Radocza Jánost, a 45-ös bizottságba Pucher Józsefet, Schnirer Gyulát, Török Józsefet, Tenczer Pált és Mérő Jánost.

— **A köztemetői vasut** számára kijelölt irányvonalon és pedig ennek azon pontjain, a melyeken a legmagasabb töltések lesznek létesitendők, a magyar államvasut feltöltési munkálatai czéljából lényeges leásatások eszközöltettek. Ezen körülmény a köztemetői vasuti vonal kiépitését tetemesen megnehezíti és elodázza, mert a szükségesnek mutatkozó földtömegek, melyekre nézve a költségelőirányzatban megállapodás jött létre az emlitett terepleásatások következtében nagy mérvben szaporodnak és mert azon területek, melyek a földanyag szolgáltatására kijelölve voltak, a magyar államvasut által vétettek igénybe. A vállalat ennélfogva arra kéri a fővárosi tanácsot, hogy e tárgyban sürgősen intézkedjék. Megfoghatatlan, hogy mint történhetett, hogy a fővárosi mérnöki hivatal azon területen adhatott engedélyt leásatásokra, melyen eme fontos vasuti vonal kiépitése volt tervezve.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A financz becsülete.** Kiss Simon és Kiss János fináncok ma nagy panaszszal állottak be a Fortunába, hatóság ellen elkövetett becsületsértéssel vádolták Hieronimusz János, Arpa András, Herbács Mária és Markovics Mária budapesti lakosokat. A panaszos fináczok elmondták, hogy szép békességben leskelődtek a vámnál s csakugyan megcsiptek egy gyereket, a ki nagy üvegben bort hozott kivülről. Alig hogy kérdőre vonták a gyereket, ott termett mellettök a négy vádlott s hangos szóval szidták a fogyasztási adót, a gonosz törvényeket, a lelketlen minisztereket, szóval szidtak mindent és mindenkit. Ezen még nem akadtak föl a becsületes fináczok, de azt már csakugyan rossz néven vették, hogy a panaszlottak őket is összegazemberezték, és hogy Herbács Mária nagy haragjában kővel is megdobta az egyik fináczot. A mai tárgyaláson a vádlottak ugyan tagadtak, de azért elitélték őket, még pedig a ködobó Herbács Máriát *két heti fogságra*, a többit pedig 15—15 frt pénzbüntetésre.

— **A nő védője.** Réti György t.-ladányi lakos egy nyári estén rendes szokása szerint hatalmasan elverte a feleségét. Az asszony dühöngő ura elől Dobrovszky András lakásába menekült s az ajtót magára csukta. Férje be akarta törni az ajtót, de Dobrovszky András ellökte az ajtótól. Erre Réti György Dobrovszkyt késével ugy hasba szurta, hogy az menten meghalt. A nyiregyházi törvényszék Réti Györgyöt szándékos emberölésért 12 évi fegyházra itélte, mit a kir. tábla is helybenhagyott. A kir. kuria II. büntetőtanácsa ma Kelemen Mór biró referálása alapján a büntetést 13 évi fegyházra emelte föl.

— **A vádhatározatok megokolása** körül eddig a legtöbb törvényszék nagy kényelemmel járt el, s ha elfogadta az ügyészi vádinditványt, egyszerüen hozzátette, hogy, «az ügyészség okai leirandók.» Fabiny Teofil most rendeletben utasitotta a törvényszékeket, hogy a jövőben tartózkodjanak a vádinditvány okainak egyszerü lemásolásától, hanem csatoljanak a vádhatározatokhoz önálló okfejtést.

— **A zalai rablóvilágból.** A zalaegerszegi törvényszék rablás és lopás miatt 7 évi fegyházra itélte *Csóka* Jánost, a ki ellen eleinte statáriális uton inditották meg az eljárást, de utóbb áttették az ügyet a rendes birósághoz. A kir. tábla a vádlott büntetését 10 évi fegyházra emelte fel, mit ma Ballegh biró referálása alapján a kir. kuria is helybenhagyta.

— **Letartóztatott kereskedő.** Gold Adolf budapesti szállitó üzlet tulajdonost ma Papp Móricz vizsgálóbiró hamis tanuszerzés miatt *letartóztatta*. Gold Adolfnak egy uzsoraügye van a Fortunában, s ez ügyben lett volna szüksége mentő tanukra. A letartóztatott kereskedő felebbezett a vizsgálóbiró végzése ellen.

MULATSÁGOK.

— **A jurista bál** az idei farsang bevezető elite-bálja a holnapi nap eseménye lesz. Az eddig eladott jegyek számából itélve, nem csak sorrendben első, hanem látogatottság, valamint a hölgyközönség előkelősége tekintetében is egyike lesz a Budapesten látott legszebb báloknak. A rendező bizottság arra kéri a hölgyeket, hogy minél hamarább jöjjenek, mert a bálanya ½10 órára igérte megérkezését. Este a vigadóban csak is személyjegyek kaphatók. Felülfizetések már is szép számban történtek és a szegény juristák segélyezésére szánt alap bizonyára jelentékeny összeggel fog gyarapodni. Végül megemlitjük azt is, hogy a bálon előadandó tánczdarabok a dr. Bertényi Iván «Jurista-csárdása», dr. Remetey Zoltán «Le premier bál» czimü keringője, valamint Bárczy Andor «Gizella-csárdása», melyek a bálanyának Andrássy Tivadar grófnénak vannak ajánlva, már nyomtatásban is megjelentek.

GYÁSZROVAT.

Poeltenberg Guido hült tetemeit ma délután nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra a Nagy János-utcza 44. sz. gyászházból. A beszentelést, — melynél jelen voltak az elhunytnak rokonai, Fackh Károly orsz. képviselő, továbbá sógora, a honvédmenház tagjai, — a terézvárosi kaplan végezte. Az utolsó Poeltenberg koporsóját azután a krisztinavárosi temetőbe helyezték örök nyugalomra. A vértanu magyar tábornok fiának haláláról a következő gyászlapot vettük: Poeltenberg Helén férjezett Fackh Gedőné saját, ugy mint férje Fackh Gedő, gyermekei: Janka és Elemér, valamint az összes rokonság nevében megszomorodott szivvel tudatja szeretett fivérének, illetve sógor és nagybátyának, Poeltenberg Guidonak, folyó hó 9-én délután 4½ órakor, hosszas szenvedés után, életének 43-ik évében történt elhunytát. A boldogultnak földi maradványai folyó hó 11-én délután 3 órakor fognak a VI. ker., Nagy János-utcza 44-ik szamu lakásnál róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a budai katonai temetőben lévő családi sirban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent misék folyó hó 12-én délelőtt 9 órakor fognak Budapesten a Ferenczrendiek templomában és Badacsonyban megtartatni. Budapest, 1889-ik évi január hó 10-én. Aldás és béke hamvaira!

Fekete Károly a váczi siketnéma-intézet igazgatója — mint tudósitónk távirja — meghalt. A boldogult kezei alatt minden tekintetben gyarapodott az intézet, mely az ő szakértő vezetése mellett a siketnéma-oktatás terén kiváló szolgálatokat tett az emberiség szerencsétleneinek. A jeles szakférfi temetése vasárnap délután lesz.

Munir bej holttestét tegnap este 9 óra 15 perczkor végre utnak inditották Konstantinápoly felé, hová csak január 13-án reggeli 8 órakor érkezik meg. Az elszállitás előtt a koporsó felső részét fölemelték s a belső koporsó üveg betétjén keresztül a török főkonzulatus tagjai konstatálták, hogy csakugyan a szegény Munir bej fekszik a koporsoban. Az elszállitás előtt Bazili orosz főkonzul is kint volt a pályaházban, továbbá Black amerikai konzul, a ki fehér szalagos, fehér száritott virágból font koszorut helyezett a koporsóra.

Bécs, jan. 11. *Grigorcia*, reichsráthi képviselő, meghalt.

Bary Jenő VIII. gimn. osztályos tanuló, Bary Lajos kir. itélő táblai biró fia, életének 17-dik évében jan. 10-én meghalt. A szép reményü ifju pormaradványait nagy részvét mellett ma helyezték örök nyugalomra a kerepesi-uti temetőben.

Grünhut Jakab, Budapest egyik köztiszteletü polgára, nagyfuvaros, életének 77-dik évében meghalt. A temetés jan 13-én d. e. 10½ órakor megy végbe a Csengery-utcza 44. sz. gyászházból.

A közönség köréből.

Hangverseny-, szinház-, estélyek- és bálok látogatóinak s a müvésznőknek nélkülözhetlen.

Egyetlen

tökéletesen ártalmatlan bőrfinomitó és szépitő készitménynek lett **hölgynek százezrei** által elismerve a **hivatalosan megvizsgált** Párisban dr Lejosse által föltalált RAVISSANTE, mely által az arczbőr, nyak és karok szépitése pillanat alatt eszközöltetik és a legjobb szem által is lehetetlen felismerni e kitünő bőrápoló, konzerváló készitmény használatát. Valódi minőségben kapható és postafordultával megrendelhető Svarcz F. u. központi főraktárából Budapest, városhaz tér 9. szám. Nagy eredeti üveg ára 2 frt 50 kr, kisebb üveg 1 frt 50 kr. **Budapesten** kapható még **Török József** gyógyszertárában, **Kochmeister Fr. utódai, Thallmayer és Seitz, Neruda Nándor** gyógyfükereskedőknél. **Aradon** Rozsnyay M. és Elias A., **Debreczenben** Göttl N. és dr Rothschnek V. E. **Nagy-Váradon** Nyiry Gy. **Pozsonyban** Erdy István. **Temesváron** Jahner, Tárczay és Steiner gyógysz. **Miskolczon** Kurucz János és a legtöbb bel- és külföldi gyógyszertárakban 8601

Felejthetlen férjem, illetve atyám **Sossich Ferencz** ur temetése alkalmával megjelent összes barátok és ismerősöknek meleg részvétükért ez uton mond hálás köszönetet
özv. Sossich Ferenczné *Sossich Béla*,
8940 cs. kir. főhadnagy.

Már január 16-án
nyerhető **100.000** forint egy
Tisza-igérvénynyel darabja 2 frt és 50 kr. bélyeg.
Váltóház-részvénytársaság 8913
csak Bécsben Wollzeile Nr. 10. A „MERCUR“ csak Bécsben Wollzeile Nr. 10

Huzás már január 15-én.
Tiszai-igérvények
Főnyeremény **100.000** forint o. ért.
Ára 2 forint és 50 krajczár bélyeg.
A „MERCUR“
kiadóhivatalának 8919
BANK- ÉS VÁLTÓ-ÜZLETE,
POLITZER S.,
Budapest, Dorottya-utcza 12-ik szám.

A hivatalos lap jan. 11-ik számából.

Kinevezés. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter: dr. *Szendrey* Jánost, az országos régészeti társulat titkárát, a müemlékek országos bizottságának beltagjává; a közmunka és közlekedésügyi m. kir. miniszter: *Ladányi* József m. kir. államvasuti főmérnököt m. kir. vasuti főfelügyelőségi biztossá; a fővárosi m. kir. pénzügyigazgatóság: *Reviczky* István fogalmazógyakornok-jelöltet dijtalan kir. pénzügyi fogalmazógyakornokká; a temesvári m. kir. pénzügyigazgatóság: *Mátyás* Sándort a báziási m. kir. fővámhivatalhoz dijas vámgyakornokká; a szegedi kir. tszék elnöke: *Benedek* Jenő budapesti kir. tszéki joggyakornokot a szegedi kir. törvényszékhez segélydijas joggyakornokká nevezte ki.

TÁVIRATOK.

Berlin, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az Amsterdamból érkező legujabb hirek a németalföldi király állapotában ismét jelentékeny rosszabbulást jelentenek. Az orvosokat különösen az álmatlanság aggasztja. A király ismeri állapota sulyos voltát s komornyikja előtt ugy nyilatkozott, hogy «a lámpa kialszik, ha elfogy az olaj». Eyseken luxemburgi miniszter berlini látogatását a trónutódlás kérdésével hozzák összefüggésbe. Hir szerint Bismarck herczeg ez ügyben értekezett Eysekennel. (N. Fr. Pr.)

Darmstadt, jan. 11. A félhivatalos *Darmstädter Zeitung* megczáfolja azt a hirt, hogy a hesszeni nagyherczeg nem állott jó viszonyban a német császári házhoz. A nevezett hirlap azt is valótlannak mondja, hogy *Alix* herczegnőnek eljegyzése az orosz trónörökössel tervben volna.

Róma, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Ellenzéki körökben a parlament megnyitásakor valóságos háborut készülnek kezdeni Mattei táhornok megrendszabályozása miatt. Baccarini ez ügyben interpellácziót fog benyujtani, melyet vitára fognak felhasználni s Nikotera már meg is igérte, hogy e vitát ő kezdi meg.

Róma, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Kormánykörökben határozottan állást foglalnak a radikálisoknak ugynevezett békemozgalmával szemben. A Riforma e mozgalom czéljának a köztársaságot, nem a békét tartja, melyet sem az Olaszországgal szövetséges hatalmak, sem Anglia, sem pedig Olaszország nem fenyegetnek.

Róma, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A legközelebbi minisztertanács husz uj szenátor kinevezésére vonatkozó javaslatot fog megállapitani.

Róma, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A «Moniteur de Rome» megczáfolja a hirt, hogy a Péter-filléralap börze-spekulácziók következtében veszteséget szenvedett.

Róma, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A vatikánban eddigelé mitsem tudnak *Norfolk* herczegnek állitólagos visszatéréséről. Az a kérdés, vajon visszaállittassék-e a diplomácziai összeköttetés a szentszék és a londoni kabinet között, még mindig nem került szőnyegre, főkép, mert a vatikán nem tévesztheti szem elől, hogy az irországi katholikus párt érzékenysége kiméletet érdemel. — Nagy feltünést keltett az a köszönetet mondó távirat, melyet a pápa Fazzarihoz intézett. Fazzari tudvalevőleg a qui inál és a vatikán kibéküléséhek buzgó szószólója, s nagy propagandát csinált a kibékülés érdekében. Fazzari müködését különben az olasz sajtó nagyobb része, még számos liberális lap is pártolja és támogatja.

Róma, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A sugalmazott *Italie* azt hangsulyozza, hogy a klerikális agitáczió daczára, addig, mig *Kálnoky* gróf Ausztria-Magyarország külügyminisztere, Olaszország és Ausztria-Magyarország barátságos viszonya sem meglazulni, sem meghidegedni nem fog.

Páris, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Egy egész csomó lap, különösen azok, melyek orosz forrásból meritenek, Németország esetleges izolásáról beszélnek, s ez ábrándjaikat az orosz-osztrák-magyar közeledésről szóló hirekkel és levelezőik minden megbizhatatlan tudósitásaival indokolják. Ezenkivül még a Morier-ügyet is belekeverik. Politikai körökben nem veszik komolyan ezeket a velleitásokat.

Páris, jan. 11. A *Havas-ügynökség* helyreigazitja egy bécsi lap téves hireit, s első sorban kijelenti, hogy *Menabrea* és *Goblet* közt *sohasem jött szóba a tunisi kikötőnek olasz hajóraj által való ostromzárolása.* Az iskolai kérdést illetőleg a franczia kormány elejétől fogva, még az olasz kormánynyal folyt tárgyalások előtt, arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bey intézkedései csak az ezután nyitandó iskolákra alkalmazhatók. Ez intézkedések egyszerüen abban állanak, hogy az iskolák megnyitását a helyi hatóságnál be kell jelenteni és a hatóságnak jogában áll az iskolákat közegészségi és közerkölcsiségi szempontból inspicziálni, az illető nemzet konzuljának közbenjöttével.

Páris, jan. 11. A *szenátus* mai ülésén *Leroyer* elnök beszédet tartott, melyben akként nyilatkozott, hogy miután megválasztása majdnem egyhanguan történt, ő ezt annak bizonyitékául tekinti, hogy a szenátus a vita szabadságát és rendes menetét érvényben kivánja tartani és hogy mindnyájan részesiteni fogják őt abban a támogatásban, melyre okvetlen szüksége van. Ezután igy folytatta: Az uj esztendőben nem fognak szükölködni a munkában és az agitácziókban. A törvényjavaslatokat lehetőleg gyorsan és függetlenségünk megóvásával fogjuk elintézni s az agitácziókkal a körülmények által parancsolt hazafias erélylyel fogunk tudni szembe szállani. (Hosszantartó tetszés.) Kiváltságaink megvédésénél nem fogják önök szemük elől téveszteni azoknak példáit, a kik kivivták e kiváltságokat. (Tetszés.) A szenátus legközelebbi ülését hétfőn tartja.

Belgrád, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A *Milán* király állitólagos külföldi utazásáról terjesztett hir alaptalan.

Belgrád, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Az európai nagyhatalmaknak a szerb udvarnál alkalmazott képviselői, kormányaik megbizásából külön kihallgatáson legszivélyesebb szerencsekivánataiknak adtak kifejezést, a jelentős alkotmánykérdés végleges megoldása alkalmából.

Belgrád, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Az a hir, hogy a *Krisztics*-kormányt ujjá szervezik, alaptalan. *A király a teljes minisztérium lemondását elfogadta*, s most be kell várni a király további határozatait.

Belgrád, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A radikális párt vezetői határozottan megczáfolják azt a hirt, hogy a pártot Persiani orosz követ befolyása birta az alkotmányjavaslat elfogadására. A javaslat elfogadásánál semmiféle befolyás se hatott a pártra, melynek programmjába különben is fel volt véve az alkotmány revideálása. — Bogicsevics bécsi követ visszahivása összefüggésben van a haladópárt bukásával, s ugyanez okból következett be Bogicsevics közmunkaminiszter lemondása is. (N. Fr. Pr.)

Szófia, jan. 11. A Reuter-ügynökség jelenti: A kormány *Simon*, *Constantin* és *Clément* püspököket, a zsinat tagjait, egyházmegyéikbe való visszatérésre utasitotta.

Szófia, jan. 11. A várnai, vraczai és tirnovai püspökök, kik résztvettek a zsinatban, hazautaztak egyházmegyéikbe.

Szófia, jan. 11. *Wangenheim* német főkonzul ide érkezett, hogy elfoglalja állását. *Aichberger* legközelebb visszatér Berlinbe.

Szófia, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A szinódusra megjelent három püspök az éjjel mindegyik külön hintóban elhagyta Szófiát. Beszélik, hogy a hirtelen elutazást a rendőrség közbenjárása okozta, kormánykörökben azonban kijelentik, hogy a püspökök saját elhatározásokból utaztak el. (N. Fr. Pr.)

Szófia, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) Az itt ülésező zsinat és a kormány közt kitört konfliktus élesebbé vált. A zsinatnak Clement püspök is tagja, a ki a mult évben tanusitott pártoskodó magatartásáról már eléggé ismeretes. A zsinat semmi feltétel alatt sem akarja a fejedelmet elismerni és hivatkozik a konstantinápolyi exarchának erre vonatkozó utasitására, kijelentvén, hogy csak ennek fenhatóságát ismeri el. Miután a kultuszminiszter közbenjárása hajótörést szenvedett és ama felszólitását, hogy a fejedelmet látogassák meg, a püspökök visszautasitották, Sztambulov felszólitotta őket, hogy három nap lefolyása alatt hagyják el Szófiát. Erre a püspökök azt válaszolták, hogy egyedül csak az erőszaknak engednek. Beszélik, hogy a kormány visszatorlásul meg akarja tagadni a zsinati határozatok elismerését. A kormány egyébiránt mindent elkövet, hogy az ügyet elsimitsa, mert attól tart, hogy a vizszentelő-körmeneten, melyen a fejedelem rendszerint részt szokott venni, esetleg nyilvános tüntetésekre kerül a dolog.

Szófia, jan. 11, (Az *Egyetértés* távirata.) Pol Corr. Az európai sajtóban *Fardinánd fejedelem küszöbön* álló eljegyzéséről felmerült hirek teljesen alaptalanok.

Bukarest, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) A birói függetlenségre vonatkozó törvényjavaslatot Barnescu igazságügyminiszter néhány módositásával legközelebb a képviselőház elé terjesztik.

Konstantinápoly, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. Itt a napokban komoly nyugtalanságot idézett elő az a hir, *hogy Bulgáriában forradalom tört ki*, a melynek következtében Szófia és Konstantinápoly közt a vasuti forgalmat megszüntették. Ez a teljesen légből kapott hir, a bolgár kormánynak egy a Drinápoly és Kelet-Rumélia közt vezető vasut forgalmára vonatkozó rendeletéből keletkezhetett, mely azt mondja, hogy tekintettel a Drinápolyban uralkodó fekete himlőjárványra, a közvetlenül onnét érkező utasok egy közbeneső állomáson kötelesek kiszállani. Ezenkivül még az a hir is el van terjedve Konstantinápolyban, hogy Said pasa külügyminisztert Londonba küldik nagykövetnek. Egy másik verzió szerint a nagyvezéri állásra van kiszemelve. Ezek a hirek azonban még megerősitésre szorulnak.

London, jan. 11. A *Times* táviratot közöl Zanzibárból, mely november 11-éről Dél-Nyanzából ad hirt. Ez szerint Uganda királyának *Mwangának* arab testőrei október hóban arról értesültek, hogy a király őket a tó kis szigetén éhhalállal akarja elveszteni. Ennélfogva megtagadták a beszállást a számukra rendelt csónakokba, és megtámadták a királyi palotát. A király megkisérlette a menekülést, de elfogták. A testőrök a király legidősebb fitestvérét *Kiswát* emelték trónra, ki a legmagasabb állásokra keresztényeket nevezett ki. Az arabok e miatt fellázadtak, és az uj tisztviselők közül sokat felkonczoltak és helyökbe muzulmán tisztviselőket alkalmaztak. A franczia missziónáriusok telepeit mind felperzselték, számos kitért benszülöttet megöltek. Valamennyi hittérítő megmenekült és baj nélkül Usambiróba érkezett. Az arabok *Mackayhoz* Usambiroban levelet intéztek, melyben Mackayt sértege-

tik, és kiemelve a Masslass mellett vivott győzelmet, kilátásba helyezik, hogy minden középafrikai missziónárius telepet el fognak pusztitani bosszuból a rabszolgakereskedés ellen intézett angol politikáért. Uganda muzulman királysággá lett.

London, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Battenberg Lajos herczeg, az elhunyt heszszeni herczeg legidősb fia, ki most érkezett meg Maltából Darmstadtba, kérelmet intézett az angol admiralitáshoz, hogy magánügyei miatt ideiglenesen mentsék fel kötelességei alól.

Pétervár, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A határig postán. Oroszország nagyobb városaiból s magából a fővárosból is folyton számos feliratot küldenek Natália ex-királynénak Yaltába. Ezekben a feliratokban az exkirálynét mint Szerbia törvényes uralkodónéját szólitják meg, s kifejezést adnak ama várakozásnak, hogy az orthodox egyház érdekében a királyné kivánságai teljesedni fognak.

Varsó, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A kielci kerület csapatparancsnokait nemrég értesitették, hogy Nothbeck tábornok és Weimann ezredes legközelebb szemlét tartanak a csapatok felett. Mindkét tiszt orosz katonai körökben, különösen a kézi lőfegyverek kitünő ismerőjének tartják. Szemléjük czélja állitólag az, hogy meggyőződjenek a csapatoknak a lőfegyverekkel való bánásban tett előmeneteléről. Általában azt hiszik, hogy a szemle nem jól fog kiütni. Az orosz félhivatalos lapok általában ugy nyilatkoznak, hogy az orosz csapatok ebben a tekintetben a többi európai államok csapatai mögött állnak, s azért őket ismétlő fegyverekkel felszerelni kidobott pénz volna.

Podvolocsyszka, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) Orosz-Podoliában, Tatarzyncze és Stanislavczyk környékén roppant nagy barakokat, kaszárnyákat és raktárokat épitenek gyalogság, lovasság és tüzérség számára. A tervek már készen vannak, söt már az épitést is megkezdték orosz müszaki tisztek felügyele alatt. Az összes épületeket össze fogják kötni a Voleczyczkóba vezető podolini vasutvonallal.

Montevideo, jan. 11. A nemzetközi- és magánjogi törvénykönyv kidolgozására egybehivott délamerikai kongresszus tagjai kivétel nélkül valamennyien aláirták a szerzői tulajdonjog elismerésére vonatkozó szerződést. Arellano spanyol miniszterrezidens megbizatott, hogy a szerződés részleteit Madridban közölje.

KÖZGAZDASÁG.

Fiume, jan. 11. «Victoria» és «Prince Clevellyn» az «Adria» magyar tengerhajózási vállalat által megrakott hajók Newyork, illetőleg Glasgow-felé elindultak.

Bécs, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A tőzsdetanács plenuma elfogadta, hogy a következő értékek: osztrák hitelrészvény, osztrák-magyar államvasut, osztrák déli vasut, Károly Lajos-vasut, török dohányrészvény és magyar aranyjáradék a határidőüzletben ez évi julius 1-től ultimora, addig pedig átmenetül márczius 1-től junius végéig mediora és ultimora árultassanak.

Konstantinápoly, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A *török-olasz kereskedelmi szerződés* átvizsgálására kiküldött bizottság hajlandó az olasz kormány képviselőivel egy ujabb kereskedelmi szerződés megkötése iránt tárgyalásokba bocsátkozni. Az olasz kormány küldöttei: Car. Tufini, a konstantinápolyi olasz nagykövetség első titkára és Carcano konstantinápolyi főkonzul.

Kairó, jan. 11. Az *államadóssági* pénztár kimutatása szerint a tartalékalap ujévkor 520,000 egyiptomi fontra rugott. Valószinü, hogy a számadások lezárása után ujabb jelentékeny szaporulat fog mutatkozni.

Páris, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Boulevard-forgalom*. Háromszázalékos franczia járadék 82.85, olasz járadék 95.55, ottomán bank —.—, magyar aranyjáradék 85.37. Csendes.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* A **magyar északkeleti vasut** február 10-kén délelőtt 10 órakor rendkivüli közgyülést tart, melynek tárgyai: 1. Az első magyar gácsországi vasut Legenye-Mihályi-Mezőlaborcz-országhatári vonala üzemének átvétele. 2. A tarifák képzésére vonatkozólag a m. kir. kormánynyal megállapitott pontozatoknak elfogadása. Mindkét intézkedésnek az áruszállitás olcsóbbá tétele és egyszerüsitése a czélja, a mennyiben a kezelései költségek leszállitásáról, illetőleg a tarifák leszállitásáról van szó. A közgyülés által jóváhagyandó egyezmény szerint a helyi tarifák a magyar államvasutak tarifáinak megfelelően állapittatnak meg s az északkeleti vasut maga fogja kezelni. A csatlakozási és átmeneti forgalom számára pedig közösen állapitják meg s a bevételeket egyenlő elvek alapján mindkét vasut közt osztják fel a befutott kilométerek szerint. A kormány igéri, hogy a részvényeseknek nem lesz veszteségük akkor sem, ha a fenti rendszabályok következtében a bevételek kisebbednének is. A beruházási kölcsönre nézve is előzékenységet igér a kormány s azt is, hogy államositás esetén az északkeleti vasut hivatalnokai teljes fizetésökkel az állam szolgálatába lépnek.

* **Osztrák-magyar államvasut**. *Drexler* Béla főfelügyelő, a magyar igazgatóság eddigi titkára, az igazgató tanács e hó 8-án tartott ülésében vezérfelügyelővé és a magyar igazgatóság tagjává neveztetett ki. Az igazgató tanács titkári teendőit továbbra is Drexler vezérfelügyelő fogja vezetni.

* **Észak-Amerika és Panama-válság**. Az északamerikai Egyesült-Államok szenátusa kimondta, hogy azt, ha valamely európai hatalom a dáriai szoroson vagy Közép-Amerikán át tervezett hajózható szoros vállalkozóival összeköttetésbe lép, az Egyesült Államok veszélyeztetésének fogja tekinteni. Ez a határozat az ellen az eszme ellen irányul, mely szerint a Panama-csatornát esetleg a franczia kormány vagy az összes európai hatalmak garancziájával épitsék ki. A nemzetközi garanczia lehetősége ki van ugyan zárva s Francziaországban sem gondol arra senki komolyan, hogy az óriási munka terhét az állam vegye magára, azért az amerikaiak aggodalma egészen alaptalan.

KIÁLLITÁSI ÜGYEK.

== A **párisi közkiállitás** osztrák és magyar osztályának installáczióját tegnap kezdték meg a főigazgató s a bizottsági tagok jelenlétében. *Berger* főigazgató különös köszönetét fejezte ki a bizottsági tagoknak a kiállitási osztály szervezése körül kifejtett buzgalmukért. Ez alkalomból a bizottság tagjai ősi szokás szerint nagy áldomást csaptak, melyen Ferencz József királyt s a franczia köztárság elnökét hivatalosan felköszöntötték.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Az értéktőzsdéről**. A mit ma egy hete egész bizonyossággal előre lehetett mondani, hogy az angol bank leszállitja a kamatlábot, az tegnap megtörtént. Az angol bankkal egyidejüleg a franczia bank is leszállitotta a kamatlábot, de a német birodalmi bank még nem intézkedett tegnap, ámbár a nyilt piaczon már 3 százalékon alul vásárolja a váltókat. Nálunk is bőven van a pénz, söt váltóanyag hiányzik, azonban az osztrák-magyar bank még mindig nem látja elérkezettnek az időt arra, hogy tulmagas kamatlábját leszállitsa. Azonban a bank kamatpolitikája mit sem változtat azon a tényen, hogy a pénz bőven van és olcsóbb. A konverzió végrehajtásához tehát a helyzet felette kedvező és tényleg minden nap várják a konverzióra vonatkozó prospektust, melyet legujabb hirek szerint csakis a német csoporttagok kivánságára tartanak még vissza. Az uj kötvények kamatlába és a konverzió sorrendje, valamint az aláirásra bocsátandó kvóta naponkint változó közlemények megirására ad okot. Annyi bizonyos, hogy a bizonytalanság már türelmetlenné teszi az üzérkedést és igy a nagymérvü realizálások következtében, melyek e héten majd minden piaczon történtek, csak annál könynyebben csökkenhetnek az árfolyamok, bár az irányról nem mondható, hogy ellanyhult volna. Járadékok a mult héthez képest kevéssel csökkentek. Bankrészvények közül az osztrák hitelrészvények valamivel gyengültek, de a magyar hitelbank részvényei emelkedtek és jó idő óta most ismét meghaladják az osztrák árfolyamát. A többi bankrészvények szilárdak. Közlekedési vállalatok részvényei közül különösen a magyar északkeleti vasut részvényei emelkedtek jelentékenyen államositási hirekre. Helyi értékekben szilárd volt az irány. Malomrészvények közül az Erzsébet meg a molnárok és sütők részvényei emelkedtek, ellenben a hengermalom, Lujza, Pannonia és Viktória csökkent. Biztositó társaságok közül az első magyar részvényei 20 frttal emelkedtek. Takarékpénztárak részvényei jelentékenyen javultak. A többi iparvállalati értékek szintén szilárdak, de csak keveset változtak. Valuták és váltók valamivel szilárdabbak.

** A **budapesti egyesült fővárosi takarékpénztár** igazgatósága hir szerint a részvénytőke felemelésének kérdésével foglalkozik, hogy a forgalmi alaptőkét a betétekkel kellő irányt hozza.

** **Kamatláb-leszállitás**. Tegnap két bank, az angol és a franczia szállitotta le egyszerre a kamatlábot 5 százalékról 4 százalékra. A franczia bank tegnapi kimutatása szerint a pénzkészlet valamivel emelkedett, ellenben a váltótárcza 84.9 millió frankkal kisebbedett. Az angol bank legujabb kimutatása még ismeretlen ugyan, de igen valószinü, hogy ott is határozott javulás állt be, mert az igazgatóság különben aligha szállitotta volna le a kamatlábat. Az előző heti kimutatás szerint a pénzszükséglet még nagy volt, de a nyilt pénzpiaczon a kamatláb már hosszabb idő óta hanyatlott, noha azt állitják, hogy csak mesterséges nyomás következtében s azért sokan nem hiszik, hogy sokáig ily alacsony, 2% marad. Mint Berlinből jelentik, igen valószinü, hogy a két nevezett bank példáját legközelebb a német birodalmi bank is követi, melynek fémkészlete a legutóbbi kimutatás szerint keveset változott, a mennyiben 858.4 millióról 860.3 millióra emelkedett: ellenben váltótárczája 517.4 millió márkáról 481.6 millió márkára, vagyis 35.8 millió márkával s a lombard 12 millió márkával csökkent. A kincstári jegyek készlete 18.3 millió márkáról 7.5 millió márkára apadt; a bankjegyforgalom 1093 millióról 1054 millióra. A német birodalmi bank kamatlába 1888. évi deczember 6-ika óta 4½ százalék. Az angol és franczia bank mult évi október 4-ike óta szedett 5 százalékos kamatot. Akkor a két banknak részt kellett az aranyért való küzdelemben venni. Az angol bank összes tartaléka akkor 10.3 millió font sterlinget, a készpénzkészlet 19.9 milliót, a bankjegy forgalma 25.8 milliót, s a váltótárcza 23.3 milliót tett. Az előző heti kimutatás szerint az angol bank helyzete még kedvezőtlenebb volt mint okt. 4-én, mert a készlet csak 19.3 milliót, a váltótárcza pedig 29.3 milliót tett. A franczia bank mult évi októberben csak azért emelte fel a kamatlábot, hogy az angol kamatlábemelés következményei ellen a saját készleteit biztositsa.

BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Január 11. —

Gabona-tőzsde.

A *buza*-üzlet ma tartósan lanyha irányt követett. A kinálat meglehetősen nagy és sürgető volt, a malmok ellenben tartózkodtak a vásárlástól és csak gyenge vételkedvet fejtettek ki, s mintegy 20,000 métermázsa adatott el, átlag 5—10 krral olcsóbb árakon. — Egyéb gabonanemekben csak gyér volt a forgalom és irány meg árak teljesen változatlanok maradtak. — Eladatott:

Buza: *Tiszavidéki* 800 mm. 81 k. 7.87½ frt, 500 mm. 80 k. 7.87½ frt, 100 mm. 80 k. 7.82½ frt, 200 mm. 80 k. 7.82½ frt, 100 mm. 80 k. 7.80 frt, 200 mm. 80 k. 7.80 frt, 100 mm. 80 k. 7.82½ frt, 200 mm. 80 k. és 200 mm. 79 k. 7.65 frt, 100 mm. 78.8 k. 7.60 frt, 1200 mm. 79 k. 7.65 frt, mind három hónapra.

Pestvidéki 200 mm. 79.5 k. 7.86 frt, 1500 mm. 79.5 k. 7.67½ frt, 600 mm. 79.8 k. 7.65 frt, 100 mm. 79 k. 7.72½ frt, 200 mm. 78.3 k. 7.65 frt, 270 mm. 78 k. 7.50 frt, mind három hónapra.

Bajai 1000 mm. 77.3 k. 7.65 forint, három hónapra.

Bánsági 800 mm. 79 k. 7.58½ frt, 400 mm. 75.5 k. 7.10 frt, 700 mm. 75.5 k. 7.05 frt, mind három hónapra.

Erdélyi 100 mm. 79 k. 7.40 frt, 100 mm. 78 k. 7.70 frt, mindkettő három hónapra.

Marosi 2000 mm. 78.5 k. 7.50 frt; 100 mm. 75.6 k. 7.30 frt, mindkettő három hónapra.

Bácskai 400 mm. 78.4 k. 7.65 frt, három hónapra.

Árpa 100 mm. 5.75 frt, 200 mm. 5.85 frt, 100 mm. 6.70 frt, mind készpénzfizetés mellett.

Zab 100 mm. 5.75 frt, 500 mm. 5.27½ frt, mindkettő készpénzfizetés mellett.

Mai hivatalos effektiv árak:

			frttól	frtig
Buza	uj bánsági	78—81 kg	—.—	—.—
—	» tiszavidéki	78—81 »	7.55	7.75
—	» pestvidéki	78—81 »	7.50	7.70
—	» fehérmegyei	78—81 »	7.55	7.75
—	» bácskai	78—81 »	7.55	7.75
—	» északmagyarorsz.	78—81 »	7.40	7.60
Rozs	»	70—72 »	5.45	5.65
Árpa	» takarmány	60...62 »	5.50	5.85
—	» égetni való	62—64 »	6.15	7.—
—	» sörfőzdei	64—66 »	7.35	8.50
Zab		39—41 »	5.15	5.60
Tengeri	ó bánsági	75 »	4.75	4.80
—	» másnemü	73 »	4.70	4.75
Köles	ó	— »	5.40	5.75
Repcse	uj káposzta	— »	—.—	—.—
—	» bánsági	— »	—.—	—.—

Határidőüzlet mérsékelt forgalom mellett az alacsonyabb newyorki gabonaárfolyamok és a rosszabb készáru-üzlet következtében lanyha és gyengülő irányban nyilt meg, de később fedezési vásárlásokra ismét javult kissé. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza tavaszra mintegy 20,000 mm. 7.60, 7.58, 7.57, 7.55, 7.54, 7.52, 7.54, 7.55, 7.56 és 7.58 forinton.

Szokványbuza őszre mintegy 10,000 mm. 7.66, 7.65, 7.63, 7.61, 7.64 és 7.65 frton.

Tengeri május—juniusra mintegy 10,000 mm. 5.01, 5.03, 5.04 és 5.05 frton.

Szokványzab tavaszra mintegy 5,000 mm. 5.29 és 5.30 forinton.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén gyenge volt a forgalom; az irány ismét elgyengült. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 5000 mm. 7.57 és 7.56 forinton.

Tengeri május—juniusra mintegy 5000 mm. 5.05 és 5.04 forinton.

Déli 1 órakor hivatalosan záródnak.

Szokványbuza tavaszra	»	7.55 —	7.57
Tengeri május—juniusra	«	5.04 —	5.05
Szokványzab tavaszra	»	5.30 —	5.81

Délutáni forgalom.

Délután mérsékelt volt a forgalom; az irány változatlan berlini gabonaárfolyamokra és fedezési vásárlásokra eleintén megszilárdult, végül ismét ellanyhult, mert londoni magánsürgönyök lanyha irányt jelentenek. — Köttetett:

Szokványbuza tavaszra mintegy 10.000 mm. 7.56, 7.57, 7.59, 7.57 és 7.56 forinton.

Szokványbuza őszre mintegy 5000 mm. 7.64, 7.66 és 7.65 forinton.

Tengeri május—juniusra mintegy 10000 mm. 5.04, 5.06, 5.07 és 5.06 frton.

Délután 5 órakor záródnak:

Szokványbuza tavaszra	frt	7.55 —	7.57
Szokványbuza őszre	«	7.64 —	7.66
Tengeri május—juniusra		5.04 —	5.06
Szokványzab tavaszra		5.29 —	5.31

Terménytőzsde.

Terményekben mérsékelt volt a forgalom. Zsiradékárak kellemesebbek. Szilva szilárdabb. — Köttetett:

Disznózsir pesti áru hordóval együtt 60 forinton.

Szilva bosznia 100 darabos 12.94—12.71 forinton, 85 darabos 18¾ forinton, szerbiai szokványminőségü 10½ frton.

Értéktőzsde.

Kedvezőbb külföldi tudósitásokra, nevezetesen az angol bank kamatlábának leszállitása következtében a mai értéktőzsdén jobb hangulat uralkodott, üzérkedési értékek emelkedtek s a járadékok megszilárdultak. Helyi értékekben élénkebb forgalom volt. Valuták és váltók szilárdak.

Előtőzsde.

Nyugodt hangulat és szilárd irány mellett az előtőzsdén osztrák hitelrészvény 311-től 311.50-ig, magyar aranyjáradék 101.75-ön, magyar papirjáradék 93.67½-en kelt.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 311.40—311.50, magyar aranyjáradék 101.75—101.77½, magyar papirjáradék 93.67½—93.70.

Déli tőzsde.

Az irány szilárd maradt: a forgalom igen gyenge volt. Osztrák hitelrészvény 311.30-tól 311.90-ig, magyar hitelbank 313-tól 313.25-ig, magyar aranyjáradék 101.77½-től 101.75-ig, magyar papirjáradék 93.67½-ig, Drasche-féle téglagyár 246-on, Ganz-féle vasöntöde 93.67½-en köttetett.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 312.10—312.20, magyar hitelbank 313.50—313.75, magyar aranyjáradék 101.80—101.82½, magyar papirjáradék 93.65—93.67½.

Praemium-üzlet: Osztrák hitelrészvény holnapra 2—3 forint, nyolcz napra 6—7 forint, egy hónapra 12—13.50 forint.

Utótőzsde.

Szilárd irány mellett gyenge forgalom volt. Osztrák hitelrészvény 312-től 312.20-ig, magyar aranyjáradék 101.75-től 101.70-ig, magyar papirjáradék 93.70-en köttetett.

2 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 312—312.10, magyar aranyjáradék 101.70—101.72½, magyar papirjáradék 93.70—93.72½.

Esti tőzsde.

Az esti tőzsdén alacsonyabb külföldi jegyzésekre alacsonyabb árfolyamokkal nyilt meg, melyek mindvégig az alacsonyabb nivón maradtak. Osztrák hitelrészvény 311.30-tól 311.20-ig és 311.40-en, magyar aranyjáradék azonnali átvételre 101.60-on, ultimóra 101.77½-en, magyar papirjáradék azonnali átvételre 93.60-on, ultimóra 93.67½-en.

6 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 311.30—311.40, magyar aranyjáradék 101.60—101.62½, magyar papirjáradék 93.60—93.62½.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, január 11. Az üzlet változatlan. — Magyar urasági öreg, nehéz 48—49 frt, fiatal nehéz 50½—51½ frt, fiatal közép 50—50½ forint, fiatal, könnyü 49—50 forint, közönséges (szedett) nehéz 48—49 forint, közép 47—48 forint könnyü 46—47 forint. Romániai, bakonyi, átmeneti nehéz ——— forint, közép ——— forint, könnyü —.— —, eredeti (Stachel) nehéz ——— frt, közép ——— frt Szerbiai nehéz 48—49 frt, közép 48—48½, könnyü 46—47 frt. Hizó egy éves, —.— forint, hizó két éves makkos .— forint, tengeris — frt, hizó öreg —.— forint Sertéslétszám: január 9-én volt készlet 82,979 db, jan. 10-én felhajtatott 1152 darab, január 10-én elszállittatott 3476 darab, január 10-én maradt készletben 83,329 darab sertés.

BÉCSI ÉRTÉKTOZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) Az üzérkedés fokozott vételkedve következtében a mai előtőzsdén igen kedvező volt a hangulat és helyi bankértékek, iparvállalati és vasuti részvények élénk forgalom mellett jelentékenyen emelkedtek. Járadékok nem nyertek e mozgalomból. Valutákban nem volt forgalom és az árfolyamok névleg változatlanok. Az elhelyezés könnyü és olcsó volt.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 311, osztrák tartományi bank 225.25, uniobank 221.75, angol-osztrák bank 123.40, bankegyesület 104.80, osztrák-magyar államvasut 260.50, elbavölgyi vasut 200.25, májusi járadék 82.35, magyar aranyjáradék 101.75, magyar papirjáradék 93.62, husz frankos arany 9.55½, márka 59.27.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde elején nem változott az üzlet. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 311.10, magyar hitelbank 313, osztrák tartományi bank 225.50, unio-bank 221.75, angol-osztrák bank 124, bankegyesület 104.75, osztrák-magyar államvasut 260.30, déli vasut 102, Károly Lajos-vasut 207.75, török dohány-részvény 109, májusi járadék 82.35, magyar aranyjáradék 101.75, magyar papirjáradék 93.62, husz frankos arany 9.55½. Később csökkent a forgalom élénksége, de a jobb irány tartotta magát; az árfolyamok majd semmit sem változtak. Váltók és valuták szilárdak.

2 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 311.90, angol-osztrák bank 122.80, uniobank 221.50, bankegyesület 105.—, magyar hitelbank 313.25, osztrák tartományi bank 226.50, osztrák-magyar államvasut 260.50, Károly Lajos-vasut 208.—, dunagőzhajózási részv. 398.—, Lloyd részv. 438.—, észak-nyugoti vasut 173.50, elbavölgyi vasut 200.25, tramway 225.75, déli vasut 102.—, májusi járadék 82.32, osztrák aranyjáradék 111.70, magyar aranyjáradék 101.70, magyar papirjáradék 93.55, északi vasut 2485, bécsi községi sorsjegy 142.—, 20 frankos arany 9.56½, márka 59.25. Rubel 1.26½. Igen szilárd.

Bécs, jan. 11. (*Magyar értékek hivatalos zárlata*). Magyar földtehermentesitési kötvények 104.—, Erdélyi földtehermentesitési kötvények 104.75, 5½%-os magyar földhitelintézeti záloglevél —.—, Erdélyi vasut. 189.50, Magy. keleti vasut els. k. 117.—, Magy. ny. sorsjegy 130.60. Szőlődézsmaváltsági kötvények —.— 5%-os papirjáradék 93.55. Tiszavölgyi sorsjegy 126.25. Magyar 4%-os aranyjáradék 101.67. Magyar vasuti kölcsön 144.60. Magyar hitelbank 313.—. Alföldi vasut 193.—. Magyar északkeleti vasut 178.—. Keleti vasuti elsőbbség 99.70. Tiszavidéki vasut-részvény 246.— Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank részvény 99.75. Kassa-oderbergi vasutrészvény 150.50. Dohány-részvények —.—. Leszámitolóbank —.—. Temes Béga —.—.

Bécs, jan. 11. (*Osztrák értékek hivatalos zárlata.*) Osztrák hitelrészvény 312.—. Déli vasut 101.75. 4%-os aranyjáradék 111.70. Váltó Londonra 126.75. Károly-Lajos vasut 207.75. 1864-es sorsj. 174.50, 1860-as sorsjegy 141.—, Török sorsjegy 22.25. Angol-osztrák-bankrészvény 122.75. 4·2%-os ezüstjáradék 82.95. Osztrák államvasut 260.50, 20-frankos 9.96. 4·2%-os papirjáradék részv. 82.30. Osztrák hitelsorsjegy 181.50, Osztrák-magyar bankrészvény 884. Császár. kir. arany 5.69. Német bankváltók 59.25, Elbavölgyi vasut részv. 200.25, Bécsi bankegyesület részvényei 104.75, Dunagőzhajózási-társ.-részv. 397.—. Szilárd.

Esti tőzsde.

Bécs, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Gyengébb berlini árfolyamokra az esti tőzsdén tartózkodó volt a hangulat, csak helyi értékek szilárdak. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 311.20—310.90, angol-osztrák bank 123—122.70, uniobank 221.50—221, bankegyesület 104.75—104.50, osztrák tartományi bank 226.25—226.50, osztrák-magyar államvasut 260.40—260.20, déli vasut 101.75, észak-nyugoti vasut 173 50—174, elbavölgyi vasut 200.30—199.70, magyar nyugoti vasut 181, magyar észak-keleti vasut 178—178.50, budapest-pécsi vasut 189.50, májusi járadék 82.30—82.22, osztrák ezüstjáradék 83, magyar aranyjáradék 101.50—101.55, magyar papirjáradék 93.52—93.47.

5 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 311.20, unio bank 220.50, osztrák-magyar államvasut 260.10, májusi járadék 82.20, magyar aranyjáradék 101.57, husz frankos arany 9.56, márka 59.27.

Zárlat után jegyez osztrák hitelrészvény 311.10, osztrák tartományi bank 226.40 magyar aranyjáradék 101.55.

A **9 órai esti magánforgalomban** gyengébb frankfurti jelentésekre mérsékelten elgyengült az irány. — Osztrák hitelrészvény 310.80 után 310.95, magyar aranyjáradék 101.55 névleg.

Prolongaczió- és praemium-üzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai elhelyezés, mely három napra (január 15—17.) terjedt, a következő **prolongáczió**-tételek mellett folyt le: Osztrák hitelrészvény 70—50 kr report (5⅝—4¾%), magy. hitelbank 70—50 kr report (6¼—5¾%), osztrák-magyar államvasut 20—5 kr report (5—4½%), Károly-Lajos vasut 20—5 kr deport (6½—4¾%), déli vasut 15—25 kr deport (7⅞—5½%), májusi járadék 5 kr report — simán (5½—5¾%), magyar aranyjáradék 30—20 kr report (6—5⅞%), magyar papirjáradék 5 kr report — simán (5⅜—5⅞%).

Praemiumüzlet. A dijtételek alig változtak: Osztrák hitelrészvény holnapra 1½—2 forint, nyolcz napra 5¼—5¾ frt, egy hónapra 11¾—12¼ frt, három hónapra 21—24 frt, osztrák-magyar államvasut egy hónapra 11—12 frt, három hónapra 20—23 forint, magyar aranyjáradék egy hónapra 2¼—2¾ százalék, három hónapra 4—5 százalék.

Magánkamatláb: Elsőrendü váltóra 4—4¼ százalék, távolabbi látra és telepitett váltóra 4¼—4¾ százalék.

BÉCSI GABONATOZSDE.

Bécs, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Párisból és Newyorkból ismét alacsonyabb jegyzések érkeztek, mire a buzahatáridők itt is ellanyhultak. Buza tavaszra 8.04—8, és azután 8.02 és 8.01 frton, május—juniusra 8.19—8.17 frt és őszre 8.02—8.01 frton köttetett. Rozs tavaszra 6.20—6.19 forinton adatott el. A többi czikkek szilárdan tartva maradtak. Zab tavaszra 5.80—5.81, tengeri május—juniusra 5.32, 5.33 és 5.32 frton köttetett. Felmondatott 225 mm. repczeolaj.

Délután a gyengébb newyorki és párisi árfolyamokon a buza ára csökkent és buza tavaszra 8.04—7.99, május—juniusra 8.19—8.17, őszre 8 frton köttetett. Rozs tavaszra ujból esett és 6.18—6.20 frton, zab tavaszra 5.80 frton köttetett. Tengeri május—juniusra emelkedett és 5.32—5.33 frton maradt.

Készáru teljesen változatlan.

BECSI ÁRUTOZSDE.

Bécs, jan. 11. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai tőzsdén köttetett:

Petroleum: 2 waggon orsovai standard white 19.50 frton, 75 barrel amerikai Fiuméból 21.75 frton és 80 barrel kaukázusi Fiuméból 25.50 frton kész szállitásra Bécsben.

Szesz ára ma megszilárdult. Kész kontingentált szesz 17⅛—17⅜ frt.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető hely szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok K-val, a medióra M-mel, az ultimóra U-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transaktió-költségek, továbbá a medió- és ultimo-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 59 frt 30 kr 100 frank vista = 47 frt .. kr.

Január 11.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.				
*Franczia 3%-os járadék		82.86	—.—	—.—
» 4½%-os »		104.60	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	M	515.—	260.69	— 0.96
Osztrák déli vasut	M	226.—	101.95	—.—
*Osztrák földhitel-részvénytársaság	M	—.—	—.—	—.—
*Franczia törleszthető járadék	U	86.55	—.—	—.—
Osztrák 4%-os aranyjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön	K	302.50	144.35	+ 0.12
Magyarjelzálog-hitelbank	M	—.—	—.—	—.—
Bécsi unió-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar aranyjáradék	U	86.63	101.76	+ 0.14
Magyar 5%-os papirjáradék	U	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
BERLIN.				
Osztrák 4%-os papirjáradék	K	69.40	82.71	— 0.02
» 5%-os »	U	82.80	97.45	— 0.26
» 4%-os ezüstjáradék	K	70.—	82.49	—.—
» 4%-os aranyjáradék	K	98.90	111.52	— 0.85
Magyar aranyjáradék	U	85.50	101.81	—.—
» 5%-os papirjáradék	U	78.70	93.48	—.—
» keleti vasuti kölcsönkötvények	K	88.10	98.81	— 0.87
Keleti 5%-os v. elsőbbs. kötv.	K	100.90	119.69	+ 0.13
Osztrák hitelrészvény	U	168.70	312.48	— 0.69
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	U	110.—	260.86	— 2.87
Osztrák déli vasut	U	44.—	108.62	—.—
Károly-Lajos vasut	U	88.—	208.58	+ 0.17
Kassa-oderbergi vasut	K	64.—	151.71	—.—
*Román vasutirészvények		—.—	—.—	—.—
Orosz bankjegy		214.20	127.03	—.—
Váltó bécsi piaczra		168.80	59.57	— 0.08
Keleti kölcsön II. kibocsátás		—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog-hitelbank	K	—.—	—.—	—.—
» leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
FRANKFURT.				
Osztrák 4%-os papirjáradék	K	69.80	82.51	—.—
» 5%-os »	U	82.60	88.81	+ 0.16
» 4%-os ezüstjáradék	K	69.90	82.2	—.—
» 4%-os aranyjáradék	K	94.—	111.64	—.—
Magyar aranyjáradék	U	85.60	101.61	— 0.08
» 5%-os papirjáradék	U	78.80	93.60	— 0.12
Osztrák hitelrészvény	U	262.12	310.97	—.—
Osztrák-magyar bank	U	734.25	870.92	— 4.16
Osztrák-magyar államvasut	U	220.55	261.35	— 1.47
Károly-Lajos vasut	U	175.76	208.58	— 0.80
Osztrák déli vasut	U	88.88	160.05	—.—
Erzsébet osztrák nyugoti vasut	K	—.—	—.—	—.—
Magyar gácsországi vasut	U	155.75	184.85	— 1.19
Tiszavidéki v. elsőbbs. kötvények	K	—.—	—.—	—.—
Váltó bécsi piaczra	K	168.40	59.34	—.—
*4½%-os földhitelintézeti záloglevél	K	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank	K	—.—	—.—	—.—
Magyar hitelbank	U	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog-bank	K	—.—	—.—	—.—

Trieszt, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Váltó Londonra 120.90, olasz bankpiaczokra 47.30, Napoleon d'or 9.55½, májusi járadék 82.35, magyar papirjáradék 93.55, magyar aranyjáradék 101.70, osztrák hitelrészvény 312.—, osztrák-magyar Lloyd 437, olasz járadék 95.25, olasz bankjegy 47.25.

Berlin, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Bankrészvényekben és orosz bankjegyekben igen élénk üzlet mellett emelkedtek az árak. Vasuti részvények, különösen osztrákok keresettek. Varsó-bécsi vasut gyengébb. Zárlat realizálásokra gyengébb. Magyar kamatláb 2¼ százalék.

Berlin, jan. 11. (Tőzsdei tudósitás.) A mai tőzsdén szilárd volt az irány, mert bankértékek kedvező mérleghirekre emelkedtek. Nemzetközi értékek élénkek, különösen orosz aranyértékek. Rubel kiviteli keresletre és pétervári vásárlásokra emelkedett.

Berlin, jan. 11. (Utótőzsde.) Magyar aranyjáradék 85.60, osztrák hitelrészvény 168.50, osztrák déli vasut 45.25, osztrák-magyar államvasut 110.25, Károly Lajos-vasut 87.90. Szilárd.

Frankfurt, jan. 11. (Estitőzsde.) Magyar aranyjáradék 85.50, osztrák hitelrészvény 261¼, osztrák-magyar államvasut 219¾, Károly Lajos-vasut 174¾, osztrák déli vasut 85.44. Gyengébb.

Páris, jan. 11. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Pénz nagyon bőven van és ezért igen szilárd az irány. —*12 óra 26 perczkor jegyeznek*: 3%-os franczia járadék 82.92, olasz járadék 95.60, magyar aranyjáradék 85.43, orosz arany-kölcsön 87.87, egyiptomi kölcsön 425, spanyol járadék 73.18, török consolok 15.45, ottomán bank 538.75, Rio Tinto rézbánya 507.50, Szuez-részvény 2200, Panama-részvény 121.50, osztrák-magyar államvasut 547.50, osztrák déli vasut 228.75, váltó Londonra 25.30, magánkamatláb 3⅝ százalék.

3 óra 40 perczkor záródnak: 3%-os franczia járadék 82.85, 4½%-os franczia járadék 104.60, osztrák államv. részvény 547, déli vasut-részvény 226, franczia törleszthető járadék 86.55, magyar vasuti kölcsön 302½, 4%-os magyar aranyjáradék 85.73, ottomán bank-részvény 536. Bágyadt.

London, jan. 10. (Zárlat.) Magyar aranyjáradék 84¼, osztrák aranyjáradék 93, osztrák ezüstjáradék 69, angol consolok 99¼, váltó Bécsre 12.27½, ezüst 42.50. Tartott.

London, jan. 11. (Megnyitás) Angol consolok 99.03.

Newyork, jan. 10. (Kabel-sürgöny.) Váltó Berlinre 400 márkáról (60 napi látra) 95, váltó Londonra 4.85, négyszázalékos tőkésitett kölcsön 1877-ből 126⅞, Erie-vasut 27⅝, váltó Párisra 5.21¼.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Prága, jan. 11. Nyers *czukor* Prágában 16.90, Aussigban 17.20, finomitott Prágában 32½—33 forint: Nyugodt.

Trieszt, jan. 10. *Czukor*: centrifugal-pilé kész áru 19¾—20 frt. — *Kávé* szilárdabb. — *Liszt* teljesen üzlettelen.

Berlin, jan. 11. Buza szilárd, rozs javult, olaj bágyadt, szesz lanyha.

Hamburg, jan. 10. *Petroleum* csendes, helyben 7.40, február-márcziusra 7.35 márka.

Hamburg, jan. 11. (*Kávé*.) Santos good average januárra 78.25, márcziusra 79.—, májusra 79.75, szeptemberre 80 márka.

Páris, jan. 10. Nyers *czukor* 88° kész áru 36½, nyugodt; fehér czukor folyó hónapra 39.60, februárra 40, szilárd, márcziustól négy hónapra 40.80, májustól négy hónapra 41½, finomitott készáru 107.50—108.50 frank.

Páris, jan. 11. Buza nyugodt, liszt baisse, olaj szilárd, szesz nyugodt, idő borult.

Havre, jan. 11. *Kávé* folyó hónapra 97¾, négy hónapra 98¾ frank.

Rorschach, jan. 10. Elsőrendü magyar *buza* 21⅝ frank. Az üzlet gyenge.

Bréma, jan. 10. *Petroleum* helyben 7.50 márka. Szilárdabb.

Antwerpen, jan. 10. *Petroleum* 19⅛ frank. Nyugodt.

Newyork, jan. 10. (*Kávé*.) Rio vagy Santos VII. májusra 15.05, októberre 15.30 cent.

Newyork, jan. 10. (Kabelsürgöny). Gyapot Newyorkban $9^{13}/_{16}$, Neworleansban $9^{9}/_{16}$, áprilisra 10.—, májusra 10.10 — Petroleum finomitott 70° Abel Test Newyorkban januárra 7.—. Philadelphiában januárra 6.90. Nyers petroleum 6.55. — United pipe line certificates 87.½. Liszt 3.45. Piros őszi buza helyben 101.¾ cent (=9.30 frt), januárra 99½ cent (= 9.08 forint), februárra 101 cent (= 9.23 frt), májusra 105 cent (= 9.63 forint), 100 kilónkint. — Tengeri 45½ — Czukor Fair refining Muscovados) $4^{13}/_{16}$. — Rio kávé 17.— — Zsir (Wilcox jegyü) 8.45. (Fairbank jegyü) 8.45. — Gabona fuvardij-imperial quarterkint Észak-Amerikából az angol kikötőbe és az czekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 5 cent (= 1.17 frt 100 kilókint.) — Napi felhozatal gyapotból 13,000 bál.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Átszámitási árfolyam német piaczokra 100 márka vista 59.30 frt, 100 fr 47.. frt.

Január 11.		Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.				
Buza	folyó hóra	26.—	12.48	— 0.03
—	febr.-ra	26.15	12.56	— 0.01
—	márcz.-áprilisra	26.75	12.79	— 0.02
—	márcz.-tól 4 hóra	26.80	12.81	— 0.05
Liszt	folyó hóra	58.80	17.68	— 0.18
—	febr.-ra	59.10	17.88	—.—
—	márcz.-áprilisra	59.90	18.—	— 0.19
—	márcz.-tól 4 hóra	60.10	18.06	— 0.20
Olaj	folyó hóra	74.—	35.37	+ 0.12
—	febr.-ra	73.75	35.25	+ 0.12
—	márcz.-tól 4 hóra	70.25	33.58	+ 0.12
—	májustól 4 hóra	65.—	31.07	—.—
Szesz	folyó hóra	40.—	20.52	— 0.12
—	febr.-ra	40.50	21.29	—.—
—	márcz.-áprilisra	41.25	21.49	—.—
—	máj.-tól 4 hóra	42.50	22.24	— 0.08
BERLIN.				
Buza	ápr.-májusra	200.75	11.90	+ 0.01
—	máj.-jun.-ra	201.75	11.96	+ 0.01
Rozs	ápr.-májusra	155.50	9.22	+ 0.01
—	máj.-jun.-ra	156.—	9.25	+ 0.04
Zab	ápr.-május.-ra	139.25	8.26	+ 0.02
—	máj.-jun.-ra	139.75	8.29	+ 0.05
Olaj	ápr.-májusra	59.25	35.14	— 0.14
—	máj.-jun.-ra	—.—	—.—	—.—
Szesz	ápr.-máj.-ra	33.50	19.87	— 0.07
—	máj.-jun.-ra	33.50	19.75	— 0.56
STETTIN.				
Buza	jun.-jul.-ra	198.50	11.47	— 0.11
	szept.-okt.-re	196.—	11.62	— 0.06
Rozs	jun.-jul.-ra	152.—	9.01	— 0.08
—	szept.-okt.-re	153.50	9.10	— 0.08
Olaj	ápr.-májusra	59.50	35.29	+ 0.89
—	szept.-okt.-re	—.—	—.—	—.—
Szesz	ápr.-májusra 50 márka fogyasztási adóval	52.—	30.84	— 0.17
—	aug.-szept.-re 70 márka fogyasztási adóval	33.50	19.97	— 0.15
—	ápr.-ra 70 márka fogyasztási adóval	33.50	19.87	— 0.17
—	májusra 70 márka fogyasztási adóval	35.75	20.20	—.—
KÖLN.				
Buza	márcziusra	20.60	12.22	—.—
—	májusra	20.80	12.33	— 0.08
Rozs	márcz.-ra	15.50	9.19	—.—
—	májusra	15.60	9.25	+ 0.02
Olaj	májusra	70.20	41.63	—.—
—	szept. októberre	64.60	38.18	— 0.22
BOROSZLÓ				
Buza		18.50	10.97	—.—
Zab		—.—	—.—	—.—
Szesz		50.70	30.07	—.—
Rozs		15.50	9.19	—.—
Repcze		27.40	16.25	—.—
Tengeri		14.5	9.59	—.—

Időjárás

a m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1889. január 11. reggel 7 órakor.

Megjegyzések: A légnyomás délen sülyedt, Polában 8 mm., Odesszában 16 mm. emelkedett. A minimum (45—50) az Atlanti Oczeán, a maximum (85 - 90) K-Oroszország fölött terül el. A hőmérséklet általában emelkedett, Akna-Szlatinán 14.4 fok.

Kilátás: Déli szelek, változó felhőzetü, enyhébb idő.

NAPIREND: január 12-én.

Naptár: Szombat. — Róm. kath.: Jaczián vt. — Prot.: Reinhold. — Görög-orosz: (deczember 31.) Melánia. — Zsidó: (schebat 10) Sab. besch. — Nap kél 7 ó. 47 p., nyugsz. 4 ó. 51 p. — Hold kél 1 ó. 13 p d. u., nyugsz. 3 ó. 20 p. éjfél után. Délután 6 órakor hold a föld távolban

Vallás- és közoktatásügyi miniszter fogad déli 12—1 óráig.

Horvát miniszter fogad d. e. 10— d. u. 2.

A képviselőház ülése d. e. 10 órakor.

A paedagogiai társaság nyilvános felolvasó gyülése a m. tud. akadémia Kisfaludy-termében d. u. 5 órakor.

Az orsz. honvédsegélyző-egylet közgyülése d. e. 10 órakor a képviselőház első emeleti helyiségében.

A III. ker. társaskör tisztujitó közgyülése, este társasvacsora a «Korona» vendéglőben.

Jurista bál a vigadó összes termeiben.

A «Mentor» ifjak bálja a ferenczvárosi községi épület dísztermében.

A tanári társaskör tánczczal egybekötött társas-estélye.

Az uj országház gipszmintája megtekinthető egész nap. Jelentkezhetni az épitészeti irodában. Belépti dij 50 kr, a «Jósziv» javára.

Kereskedelmi muzeum. Hazai termékek állandó kiállitása. Városligeti iparcsarnok. Naponként szabad bemenet mellett nyitva d. e. 11 órától d. u. 4 óráig.

Müfestészeti sorsjáték nyereménytárgyai kiállitása a kereskedelmi muzeumban d. e. 11— d. u. 4. Belépti dij 20 kr.

Nemzeti muzeum: képtár d. e. 9 d. u. 1.

Orsz. tanszermuzeum a budai állami tanitóképző intézet épületében d. e. 9—12 és d. u. 3—6.

Vörös-kereszt-egyleti Erzsébet-kórház (Budán, Krisztinaváros) I. és II. osztályán levő betegek meglátogathatók d. e. 9—11, d. u. 2—5 óra között, a III. osztályon levő betegek d. u. 2—4 óra között, idegenek megszemlélhetik a kórházat d. u. 2—4 óra között.

Akadémiai könyvtár d. u. 3—7-ig.

Egyetemi könyvtár d. e. 10—12 és d. u. 4—8.

Muzeumi könyvtár d. e. 9-től d. u. 1-ig.

Állatkert és az ottani jégpálya nyitva egész nap. Délután 3 órától katonazene. Belépti dij 30 kr.

Kivonat a hiv. lap jan. 11-ik számából.

Árverések a fővárosban. Rudnyánszky Gyula 403 frtra becs. ingós. január 14. IV. ker. zöldfa-utcza 30. szám.

Árverések a vidéken. Wohl Áron 2064 frtra becs. ingatl. márczius 10. Lomma. (Homonna.) Szentkirályi Gyula 7875 frtra becs. ingatl. márczius 22. M.-Vásárhely. Fink Francziska 4075 frtra becs. ingatl. február 7

Macskovecz. (Csáktornya.) Karácsonyi Mihályné 17648 frtra becs. ingatl. január 29. S.-A.-Ujhely. Majer János 6145 frtra becs. ingatl. január 24. Hódsági. Schmideg Ferencz 2450 frtra becs. ingatl. január 17. Tab. Cseh Antal 2847 frtra becs. ingatl. január 17. Selye.

Csődmegnyitás. Corvinus V. L. dévai lakos ellen. Csődbiztos Molnár Géza tszéki biró. Tömeggondnok Dobay Károly, helyettese Lengyel János dévai ügyvéd. Bejelentési határidő 1889. február 25. Diamant Áron endrődi lakos ellen. Csődbiztos Pallay Jenő törvényszéki biró. Tömeggondnok Zöldy Géza gyulai ügyvéd, helyettese Német Lukács gyomai ügyvéd. Bejelentési határidő 1889. márczius 4.

Pályázatok. A szabolvármegyei kir. adófelügyelőségnél végrehajtói, — a zólyomi kir. járásbiróságnál joggyakornoki, — a m.-vásárhelyi m. kir. adófelügyelőséghez fogalmazó gyakornok jelölti, — a temesvári m. kir. pénzügyigazgatóság számvivő osztályánál III. oszt. számtiszti, — a szegzárdi kir. e. f. törvényszéknél birói, — pécsi kir. tszéknél telekkönyvi irnoki állomásra.

Felelős szerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

IDEGENEK NEVSORA.

Marchall-szálloda az Angol királynéhoz.
Wödl O. Bécs
Dora J. Pentele
Rénay L. Zombor
Hansl A. Bécs
Vucsevics T. Pozsega
Salamon S. N.-Kanizsa
Nadler J. Bécs
Bilovitzky L. Sollingen
Gr. Zalenszky R. Arad
Br Mitfurt M. Komárom
Lat[illegible]evits A. Duka

Aranysas szálloda.
Daróczi J. Csáktornya
Szirmay J.-né P.-Csaszrál
Szirmay Sz.-né Eger
Horváth J. Jegenyés
Brodi J. S.-Szt-P ter
Török A. Kercseliget
Szép Ö.-né Mernye
Schári M. B.-Ederics

Két korona szálloda.
Vass A. Bodrog
Manó E. Zala
Jakobi J. Bécs
Schwarz S. Bécs
Mezei G. Pozsony
Papp M. Buzyi
Feit M. Bugyi
Wizel M. Dömsöd

Walter Fehérló szálloda.
Bányai A. Gömör
Wessely M. Adony
Borbélyi A. Szatmár
Merzsák Gy. N.-Várad
Wolf J. Igló
Bényei K. Miskolcz
Borsodi W. Zombor
Mandel S. Szt-Márton
Handzserla A. Eszék
Neumann S. T.-Szöllős
Steuer B. Pécs
Mauzer J. Veszprém
Stadtnecker S. S.-Tarján
Hoffin M. Debreczen

Barna M. Szepes
Csajági P. Szikszó
Harcsai J. Kecskemét

Schmidt Orient szálloda
Meisinger K. Kerecseud
Eisenkolb J. Lovrin
Lipozencsics L. Szabadka
Smidt V. Kömlöd
Müller A. B.-Sellye
Baron K. Lemberg
Frankl L. N.-Várad
Raida F. Troppau
Trutzl A. Brassó
Mandl A. Mitrovicz
Rosman R. Zágráb
Binder S. Bécs
Beck D. Nyitra
Fischer M. Sz.-Fehérvár

Pannonia szálloda.
Gamentzy T. Kolozsvár
Bárány M. Sz.-Ujvár
Körmendy S. Kassa
Dr. Kacskovits A. Somogy
Lukacsevics J. Zenta
Turner F. Deljár
Sissák G. Kálna
Schiller G. Zsarnócza
Nagy A. Bécs
Weinberger J. Girincs
Novák G. Arad
Franz J. Friedek
Schmidt J. B.-Gyarmat
Urs F. B.-Keresztur
Binder J. Kőszeg
Hirsch K. N.-Almás
Weiner M. Szeged
Imrei J. Szolnok

Holzwarth Continental szálloda, ezelőtt Frohner.
Lg Lindheim E. Bécs
Budai Goldberger A. N.-Bajom
Breyer C. Bécs
Veitel M. Belfast
Schwarz J. Bécs
Dr Mann J. Szeged
Naschitz J. Szeged
Feigl E. Losoncz
Robitschek E. Bécs
Löwinger Gy. Bécs
Jerusalem E. Bécs
Kiss J. Szeged
Knina A. Pozsony
Baier M. Stryj
Langer K. Gmunden

Vadászkürt szálloda.
Leitz V. Zágráb
Parcsetics B. Temesvár
Carresacz F. Fiume
Oplet V. Bukarest
Lövy E. Bécs

Bogyay M. Sármellék
Babos I. Körmend
Haidecker B. Szegzárd
Zoepke F. Berlin
Deseppi K. Fiume

Magyar király szálloda.
Petkovits Gy. Ó-Becse
Pollák Gy. Prága
Weisz J. Miskolcz
Saud Zs. Bécs
Moskovits A. Debreczen
Zavisits J. Ó-Becse
Wintz M. Marburg
Flesch D. Zákány
Fischer J. Miskolcz
Popovits V. Ó-Becse
Novák K. Szatmár

Fehérhattyu szálloda.
Leitersdorfer J. Árokszállás
Strasser S. Ujvidék
Pilság M.-né Királyháza
Rothauser S. S.-Tornya
Reiner D. Pásztó
Abrahám J. Bugyi
Kálmán J. B.-Gyarmat

Hungária szálloda.
Stein J. Bécs
Grünwald E. Bukarest
Dub Mór Bécs
Ziffer E. Bécs
Derera I. Temesvár
Koppel K. Bécs
Zámosy B. Eszék
Stern D. Bécs
Knotz A. Pancsova
Megay A. Kassa
Brül J. Fiume
Beigl A. M.-Ostrau
Ilgner P. Bécs
Grünwald B. Miskolcz
Gamau Zs. Kolozsvár
Liebitzky M. Bécs
Quittner M. Bécs
Heuer E. Drozda
Schwarz M. Frankfurt

Nemzeti szálloda.
Haynald L. Kalocsa
Valihorn A. Kalocsa
Mocsy L. Kengyer
Radó Z. M.-Gencs
König K. Zsombolya
Gajásy L. D.-Földvár
Olle B. D.-Szerdahely
Gálóczy A. V.-Hunyad
Vadasy A. Egerszeg
Reinitz Zs. Bécs
Boskovitz M. Bécs
Singer A. Bécs
Stern A. Verpelét
Happer L. Kecskemét
Lekic M. Mitrovicz

Elhaltak névsora 1889. január 11.

Schankal A. 48 é. szabó VI. k. Révay-u. 24.
Tolnár J. 1 é. kövező fia VIII. k. práter-u. 62.
Belyik P. 1 é. napsz. fia VIII. k. práter-u. 46.
Schäffler P. 9 é. tanuló VI. k. rózsa-u. 54.
Thomás A. 5 é. napsz. f. II. k. Margit-u. 12.
Wasel R. 2 é. kőfaragó fia II. k. Horváth-u. 20.
Nerda J. 10 é. tanuló V. k. váczi-ut 56.
Szilvay Bél B. 65 é. kőmives özv. V. k. váczi-ut 4633.
Hámosy M. 41 é. hiv. neje VI. k. Podmaniczky-u. 5.
Sauerwein Sarnyai E. 55 é. czipész neje VI. k. Szondy-u. 25.
Singer T. 15 é. ügynök f. VI. k. gyár-u. 27.
Pucsek J. 36 é. asztalos VI. k. déli báb-u. 27.
Bruckner L. 48 é. napsz. VI. k. Szabolcs-u. 11.
Mihok S. 52 é. igazg. VIII. k. nap-u. 2.
Lipták M. 16 é. cseléd VII. k. Erzsébet-körut 85.
Paulik A. 50 é. szakácsnő Abafi-u. 926.
Högel J. 74 é. czipész VI. k. sziv-u. 6.
Zaffiry I. 28 é. tanuló VII. k. akáczfa-u. 22.
Vogl K. 24 é. aranyműves VII. k. Klauzál-u. 7.
Kubik P. 16 é. lakatos VIII. k. tömő-u. 16.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ
Évi b. 11. Havi b. 11.
Budapest, január 12-én.
Másodszor:
A svihákok.
Vigj. 3 felv. Irta Berczik Á.
Személyek:
Szalagi Manó — Vizvári
Frida — G. Csillag T.
Olivér — Nagy I.
Zalán H. — Náday
Szilánk P. — Ujházi
Livia — Rákosi Sz.
Karmazsin J. — Gabányi
Nina — Vizváriné
Kelemen T. — Mihályfi
Stenker L. — Helényi
Pelikán T. — Kőrösmezei
Pelikánné — Szacsvayné
Buzayné — Lubinszkyné
Váczi N. — Latabár
Levente F. — Sántha
Korcsmáros — Magyari
Pinczér — Faludi
Szobaleány — Lukács I.
Kezdete 7 órakor.
Holnap, január 13-án,
UGYANEZ.

M.KIR. OPERAHÁZ.
Bérletsz. 8. sz.
Budapest, január 12-én,
A granadai éji szállás.
Regényes opera 2 felv. Szerzette Kreutzer Konradin. Szövegét irta Braun C. lovag. Forditotta Bodorfi Henrik.
Személyek:
Egy vadász — Takács
Gomez — Stoll K.
Gabriella — Ábrányiné
Ambrozio — Szendrői
Vasco — Láng
Pedro — Várady
Otto — Juhász
Az opera után:
A babatündér.
Látványos ballet 1 felv. Szerzette Hassreiter és Gaul. Zenéjét irta Bayer.
Személyek:
Játékkereskedő — Smeraldi
Mindenese — Zolnai L.
Segédje — Revere M.
Lord Pumpsterhire — Singer N.
Lady Pumpsterhire — Bérczi I.
Lord gyermekei — Juhász F.
» » — Dankó J.
» » — Nagy E.
» » — Majthényi
Paraszt — Vincze
Felesége — Nirschyné
Leánya — Kranner J.
Cseléd — Marczellné
Bérszolga — Fekete
Hordár — Kling
Levélhordó — Tóthfalusy
Mozgó babák:
Japáni baba — Müller K.
Babatündér — Maruzzi F.
Chinai baba — Zsuzsanics E.
Tyroli baba — Kürthy A.
Spanyol baba — Doroginé
Dobverő baba — Kiss H.
Beszélő baba — Weisz Sz.
Szerecsen baba — Monori T.
Arszlán — Pini H.
Polichinelle — Mazzantini L.
Chinai — Jeszenszky
Portás — Gonda
Kezdete 7 órakor.
Holnap, január 13-án.
Wilt M. asszony vendégjátékával:
Bánk bán.

NÉP-SZINHAZ.
Budapest, január 12 én.
A titkos csók.
Operette 3 felv. Egy franczia vigjáték után irta Lukácsy Sándor. Zenéjét szerzették Bátor Szidor és Hegyi Béla.
Személyek:
Morangis gróf — Hunyadi
D'Heronville R. — F. Hegyi A.
Bertin Lolotte — Pálmai I.
Thoringny — Németh
D'Heronville m. — M. Csatai Zs.
D'Heronville A. — Bácskai J.
Tancred lovag — Vidor
Lambrequin — Boránd
Lisbette — Hevesi J.
Polgármester — Horváth V.
Testőrtiszt — Narczisz
Szolga — Fodor
Rózsakirályné — Kálmán E.
Rózsakirály — Imrei
Egy legény — Envvári
1-ső itélőbiró — Kopácsi
2-ik » — Csendes
3-ik » — Halász
4-ik » — Horváth I.
1-ső apród — Cserna M.
2-ik » — Nemeskei R.
3-ik » — Vedress G.
4-ik » — Alexi A.
Kezdete 7 órakor.
Holnap, január 13 án.
Blaha Lujza asszony mint vendég.
A suhanez.

NÉMET SZINHAZ.
Budapest, január 12-én.
Schweighofer F. mint vendég.
Während der Börse.
Bohózat 1 felvonásban.
Ezt követi:
Wiener Hetzen.
Magánjelenet.
Végül:
Eine Vereinsschwester.
Bohózat 1 felvonásban.
Kezdete 6½ órakor.

Első fővárosi orpheum

Igazgató: SOMOSSY KÁROLY.
Nagymező-utcza 17. sz. alatt.

Vasárnap január 13-án sucsu-előadás a jeles **Steebing** gymnastikus csapatnak és **Richárd Mr.** gyors torzképrajzoló idomitott libáival. Továbbá fellép: **Mr. Canary** kitünő egyensulyzó. **Mr. Lauks Hurly**, brlavour tornász a hármas nyujtón. Különösen figyelmre méltó a bezáró darab. **Mr. Hurly** nagy halálugrása a nyujtó első rudjáról a harmadikra, továbbá fellépnek először, **Sisters Felix**, (3 hölgy angol énekes- és tánczosnők **Les soeurs Edea** (2 hölgy) Excentrique franczia énekesnők, **Frederic Goss.**, **la Ball, Brooks és Dmean. Brothers Detroit, Douhofer kisasz., Schenk Márton, Harting.** 8792

Vizállás, 1888. január 11.

A folyó neve	Állami vizmércze állomás	Ma méterben 0. pont felett	Ma 0. pont alatt	Tegnap 0. pont felett	Tegnap 0. pont alatt
Duna	Pozsony	2.70	—	2.78	—
	Komárom	0.86	—	0.65	—
	Budapest	0.18	—	0.22	—
	Mohács	0.16	—	—	0.12
	Ujvidék	—	0.22	—	0.20
	Pancsova	—	0.48	0.00	—
	Orsova	0.61	—	0.77	—
Vág	Szered	0.58	—	0.58	—
	Máramaros-Sziget	0.22	—	0.18	—
	V.-Namény	—	0.11	—	0.07
Tisza	Tokaj	0.80	—	0.80	—
	Szolnok	1.01	—	1.06	—
	Szeged	0.68	—	0.72	—
	Török-Becse	—	0.32	—	0.26
Szamos	Szatmár	0.50	—	0.52	—
Bodrog	S.-Patak	1.42	—	1.45	—
Körös	Békés-Gyula	—	—	—	—
	Gyoma	—	—	—	0.22
	Szarvas	—	—	—	—
Maros	Arad	—	0.22	—	1.18
Béga	Temesvár	—	0.22	—	0.27
Dráva	Barcs	—	0.16	—	0.22
	Eszék	0.85	—	0.72	—
Száva	Sziszek	—	0.08	0.03	—
	Mitrovicza	1.14	—	1.28	—

Közlekedési utmutató.

Megjelent legutóbb az Egyetértés január 7-dik számában.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései január 11.

Faj		Irányzat	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig	Minős. suly hektolit	100 kilogramm ára frttól	frtig
Buza								
Bánsági	uj	lanyha	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	«	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
«	«	«	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
Tiszavidéki	«	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	«	78	7.55	7.60	79	7.60	7.65
«	«	«	80	7.65	7.70	81	7.70	7.75
Pestvidéki	«	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	«	78	7.50	7.55	79	7.55	7.60
«	«	«	80	7.60	7.65	81	7.65	7.70
Fejérmegyei	«	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	«	78	7.55	7.60	79	7.60	7.65
«	«	«	80	7.65	7.70	81	7.70	7.75
Bácskai	«	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	«	78	7.55	7.60	79	7.60	7.65
«	«	«	80	7.65	7.70	81	7.70	7.75
Magyarészakvidéki	«	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
«	«	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
«	«	«	78	7.40	7.45	79	7.45	7.50
«	«	«	80	7.50	7.55	81	7.55	7.60

Gabona ó vagy uj		Irányzat	Faj	Minőségi suly hektoliterk.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Rozs	uj	csendes	—	70–72	5.45	5.65
Árpa	«	csendes	takarmány	60–62	5.50	5.85
«	«	«	égetni való	62–64	6.15	7.—
«	«	«	sörfőzdei	64–66	7.35	8.50
Zab	«	csendes	—	39–41	5.15	5.60
Tengeri	ó	«	bánsági	75	4.75	4.80
«	«	«	másnemü	73	4.70	4.75
Köles	«	«	—	nélkül	5.40	5.75
Káposzta-repcze	uj	«	—	«	—.—	—.—
Bánsági repcze	uj	—	—	«	—.—	—.—

gabona határidőre	Irányzat		100 % ára pénz	100 % ára áru
Buza	csendes	tavaszra	7.55	7.57
«	«	őszre	—.—	—.—
Tengeri	«	jul.—aug.-ra	—.—	—.—
«	«	máj.—jun. 1889.	5.04	5.05
Zab	«	őszre	—.—	—.—
«	«	tavaszra	5.30	5.31
Káp. repcze	—	aug.-szept.	—.—	—.—

Különféle termények	Irányzat	Faj (100 kilogramm ára)	Pénz frt	Áru frt
Heremag	csendes	Luczerna magyar	54.—	64.—
«	«	Franczia	—.—	—.—
«	«	Olasz	—.—	—.—
«	«	Vörös	52.—	62.—
Repczeolaj	szilárd	Nyers azonnali szállit.	—.—	—.—
«	«	Finomitott	—.—	—.—
«	«	Őszi, kétszer finomitott	37.50	38.—
Lenmagolaj				
Olajpogácsa	szilárd	Repcze	6.70	6.75
Disznózsir	kelem.	Pesti	60.—	60.—
«		Vidéki	—.—	—.—
Szalonna	kelem.	M. Ia légensz. áru m. sz.	51.—	51.50
«	«	Városi légensz.	53.—	53.—
«	«	Füstölt	58.—	59.—
Faggyu	szilárd	Olvasztott	33.50	34.50
Szilva	csendes	Bosznia hordóban 1888.	10.50	10.70
«	«	« zsákokban	12.50	12.70
«	«	Szerbiai hordóban	18.50	18.70
«	«	« zsákokban	—.—	—.—
« határidő	csendes	Boszniaihordó okt.-nov.	10.50	10.70
	—	Zsákokban	12.50	12.70
	—	Szerbiai hordó «	18.50	18.70
	—	« zsákb. «	—.—	—.—
Szilva-iz	szilárd	Szlavoniai uj	—.—	—.—
«	«	Bánsági uj	12.50	13.—
« határidő	szilárd	Szlavoniai szept.-okt.	—.—	—.—
	—	Bánsági « «	—.—	—.—
Dió	—	Magyar minőség szerint	16.50	16.75
«	—	Szlavoniai	16.—	16.50
Gubacs	—	Magyar Ia	—.—	—.—
«	—	Szerbiai	—.—	—.—
«	—	Bosznia	—.—	—.—
Borkő term.	csendes	Fehér Ia	—.—	—.—
«	—	« IIa	—.—	—.—
«	—	Vörös	—.—	—.—
Méz	szilárd	Nyers	29.50	30.50
«	«	Sárga, csurgatott	34.50	35.50
«	«	Világos szinü	—.—	—.—
Viaszk	szilárd	Rozsnyói	115.—	116.—
«	«	Szlavoniai	—.—	—.—
Szesz	lanyka	Szesz	16.—	16.25
«	«	Szesz-élesztő	19.—	19.50

ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
ÁLLAMADÓSSÁG.			
Magy. kir. aranyjáradék adómentes 100, 500, 1000	4%	101.80	102.10
« « « « 10,000	4%	—.—	—.—
« papirjáradék adómentes	5%	93.65	94.—
« vasuti kölcsön à 120 frt o. é. (300 frank)	5%	144.—	145.—
« « 120 frt egyes darabokban	5%	144.—	145.—
« gömöri államvasuti záloglevelek	5%	—.—	—.—
« 1869. keleti vasut államkötv. (elsőbbs.) adómentes	5%	99.—	99.50
« 1873. « arany v. ezüstb. (elsőbbs.) adóm.	5%	118.—	118.50
« 1876. « államkötvény aranyban	5%	116.	117.—
« kir. nyeremény-kölcsön 100 frt		130 50	131 —
« « « 50 frt		130. -	131.—
Tiszai és szegedi kölcsön	4%	126.—	127.—
1871-iki magyar állam-kölcsönkötvény font st.-ben	5%	—.—	—.—
1873-iki « «	5%	—.—	—.—
Magyar földtehermentesitési kötvények	5%	104.—	105.—
« « 1867. záradékkal	5%	104.—	105.—
« temesi	5%	104.—	105.—
« 1867. záradékkal	5%	104.—	105.—
« horvátországi	5%	104.—	105.—
« erdélyi	5%	104.—	105.—
« országos jelzálog urbéri váltsá. kötvények (100 frt)	5%	98.50	99.50
Kir. horv.-szlavonjelzálog földváltságkötvény (100 frt)	5%	—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt)	5%	99.75	100.50
Magyar kir. kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)		—.—	—.—
Egyesitett államadósság papirban máj.-nov.	4 2/10%	82.25	82.75
« « febr.—aug.	4 2/10%	82.25	82.75
« ezüst kamat jan.—jul.	4 2/10%	83.—	83.50
« « apr.—okt.	4 2/10%	83.—	83.50
Osztrák aranyjáradék adómentes	4%	111.50	112.—
« papirjáradék adómentes	5%	97.75	98.25
« államadósság, kisorsolás 1854-ki 250 frt p. p.	4%	134.50	135.50
« « 1860-ki 500 frt o. é.	5%	141.—	142.—
« « 1860-ki 100 frt «	5%	146.—	147.—
« « 1864-ki 100 frt «		174.—	175.—
« « 1864-ki 50 frt «		174.—	175.—
A temes-bégavölgyi vizszabályozó-társulat	5%	95.50	96.—
Pest város kölcsöne 1870-ből adómentes	6%	102.—	103.—
« « 1871-ből	5%	102.—	103.—
Budapest főváros 1880-iki kölcsöne adómentes	5%	100.25	100.75
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank	3%	33.50	34.—
Bécs város nyeremény-kölcsön 1874-ből		141.25	142.—

Osztalék 1887-re	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
	RÉSZVÉNYEK. a) Bankok.			
6.—	Angol-osztrák bank	100	—.—	—.—
7.50	Budapesti bankegyes. r.-társ.	100	116.50	117.—
—.—	Budapesti keresked. és iparb. r.-t.	50	51.—	55.—
7.50	Fiumei hitelbank	100	116.50	117.—
14.—	Horvát leszámitoló bank	200	—.—	—.—
16.—	Magyar általános hitelbank	200	313 50	314.—
21 frc	Magyar jelzálog-hitelbank	200	—.—	—.—
15½ frc	Magyar jelzálog-hitelb. II. kib. id. e.	100	140.50	141.—
5.50	Magyar leszámitoló és pénzváltóbank	100	99.50	99.75
13.—	Osztrák hitelintézet	160	312 10	312 30
39.80	Osztrák-magyar bank	600	885 —	890.—
11.—	I. magyar iparbank	150	164 50	165.50
50.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	741 —	744.—
	Pesti magy. Befizetés 675 frt ideigl. elism.		712 —	713.—
7.—	Sziszeki hitelbank	100	—.—	—.—
12.—	«Unio»-bank	200	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.			
10.—	Bécsi biztositó társaság	200	173.—	175.—
—.—	Bécsi élet- és járadék-bizt. társaság	200	215.—	—.—
150.—	Első magyar általános bizt. társ.	1000	3140—	3150—
—.—	Fonciére pesti biztositó intézet	200	66.50	67.—
15 frc	Magyar-franczia biztositó társas. ar.	200	—.—	160.—
31.—	Pannonia viszontbiztositó társaság	200	940 —	960 —
	c) Gőzmalmok.			
25.—	Concordia gőzmalom	500	541.—	544.—
50.—	Első budapesti	500	1045—	1050—
	Első pancsovai hengermalom	200	—.—	—.—
15.—	Erzsébet-malom	200	288.—	289.—
25.—	Hengermalom	500	595.—	600.
15.—	Lujza-malom	100	241.—	242.—
25.—	Molnárok és sütők	200	396.—	398.
25.—	Pannonia	1000	870.—	890.
—.—	Viktória	150	160 —	163.
	d) Közlekedési vállalatok.			
—.—	«Adria» m. tengeri haj. r.-t.	100	90.—	92
10.—	Alföld-fiumei	200	191.50	192.50
	Aradi és csanádi egyesült vasut	100	—.—	—.—
	Barcs-pakraczi vasut részvény-társ.	200	—.—	—.—
9.85	Bátaszék-dombovári	200	188.50	189.50
9.50	Budapest-pécsi vasut r.-t.	200	189.25	189.75
	Bpest-Szt-Lőrincz helyi érdekü v.-r.-t.	100	—.—	—.—
	« « « els. r.	100	—.—	—.—
	Debreczen-hajdunánási v. e. r.		—.—	—.—
2 frc	Déli vasut	200	—.—	—.—
9.80	Északkeleti vasut	200	178.—	179.—
9.85	Erdélyi vasut	200	189.	190—
1.—	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	—.—	—.—
7.85	Kassa-oderbergi vasut	200	150.—	151.—
9.85	Magyar-gácsországi vasut	200	184 —	185 —
9.75	M. ny. v. (székesfehér.-vár-győr-gráczi)	200	180.50	181.50
	Mármarosi sóvasut r.-t. els. r.	100	95.50	—.—
	N.-Kikinda-N.-Becskerek v.-u. els. r.	100	—.—	—.—
17½ frc	Osztrák-magyar államvasut ar.	200	260 50	261.—
9.35	Pécs-barcsi vasut	200	188.—	189 —
25.—	Szamosvölgyi vasut t. els. r.	200	—.—	—.—
10.—	Szatmár-nagybányai vasut els. rkb.	200	—.—	—.—
	Tiszavidéki vasut	200	246.—	248 —
5.25	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	—.—	—.—
24.—	Pesti közuti vaspálya	200	416.—	418.—
14.—	« « « élv. jegy		22? —	230.—
	e) Takarékpénztárak.			
7.—	Budapesti III. kerületi	50	110.—	114.—
25.—	Országos központi	300	485.—	490.—
400.—	Pesti első hazai	1000	8060—	8050—
28.—	Egyesült Budapest fővárosi	200	500.—	505.—
5.—	Magyar ált. takarékpénztár r.-t.	100	98.—	99.—
	f) Különféle vállalatok.			
9.—	Alagut	100	154.—	155.—
4.—	Általános waggon-kölcsönző társaság	80	75.50	76.50
	Erdélyi pincze-egylet (Kolozsvárt)	100	—.—	—.—
7.—	Északmagyarországi e. kőszénb. r.-t.	100	118.—	119.—
13.50	Franklin-Társulat könyvnyomda	100	202.—	205.—
30.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	100	426.—	430.—
80.—	Pesti könyvnyomda részvény-társ.	500	1100—	—.—
—.—	Pallas irodalmi és nyomdai r.-t.	100	148.—	152.—

Osztalék 1887-re	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
15.—	Fiumei I. m. rizshánt. és rizskeményit	500	700.—	—.—
55.—	Ganz és Társa vasöntőde és gépgyár	400	1040.	1042.
23.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	550.—	555.—
15.—	Gyapjumosó és biz. első magy.	200	—.—	242.—
24.—	Kereskedelmi testület épülete	200	675.—	—.—
9.—	Kőszén- s téglagyár (Drasche)	210	246.—	247.—
20.—	Salgótarjáni kőszénbánya	100	201.—	—.—
12.—	Gőztéglagyár, kőbányai	100	252.—	255.—
	Tégla és mészégető, ujlaki	100	151.—	153.—
	Magy. fegyver s lőszergyár részv.-társ.	100	—.—	—.—
2.—	Nemzetközi waggon-k. részv.-társ.	100	74.—	76.—
5.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü	100	109.50	110.—
5.—	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	185.—	188.—
60.—	Serfőzde első magyar	350	745.—	750.—
18.—	Sertéshizlaló	200	300.—	305.—
	Spodium és csontlisztgyár	100	131.—	—.—
6.—	Szálloda részvény-társaság	100	108.—	110.—
	Szegedi szeszgyár és finomitó r.-t.	100	—.—	—.—
	Török bir dohány-egyedárus	frc 250	105.50	110.50
32.50	Uj-Antalvölgyi üveggyár r.-t.	500	510.—	—.—
	ZÁLOGLEVELEK.			
	Magyar földhitelint. papirérték	5%	102.—	102.50
	« « «	4½%	101.—	101.50
	« « «	4%	96.75	97.25
	« « ar. v. ez.	5%	126.—	128.—
	« elzálogbank	5½%	103.—	—.—
	« «	5%	101.—	101.50
	« «	4½%	98.50	99.—
	Magy. orsz. közp. takarékpénztár	4½%	98.—	98.50
	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete	5½%	102.—	102.50
	« « «	5%	100.75	101.25
	Osztrák-magyar bank o. é.	4½%	101.79	101.90
	« « « « 40½ évre	4%	99.60	100.—
	« « « « 50 évre	4%	99.60	100.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank	6%	103.—	—.—
	« « « «	5½%	101.—	—.—
	« « « «	5%	101.25	101.75
	« « « «	4½%	98.50	99.—
	Pesti magy. ker. bank községi kötv.	4½%	100.—	100.50
	«Albina» takarék- és hitelintézet	6%	101.—	102.—
	« «	5%	98.—	98.50
	Nagyszebeni földhitelintézet	5%	100.25	100.75
	« «	5½%	101.50	102.—
	« «	6%	103.—	—.—
	« ált. takarékp. 110 frt	5%	101.50	102.—
	Magy. jelzálogb. nyer. kölcs. kötv.	4%	105.50	106.—
	« « nyeremény-jegy		16.—	18.—
	Osztr. földh.-int. dij kölcsön kötv.	3%	103.25	104.—
	« « kötv. nyerem. jegy	3%	18.—	20.—
	Pesti hazai I takp. e. kib. kötv.	5%	101.—	101.60
	« « « «	4½%	98.75	99.—
	ELSŐBBSÉGEK.			
	Alföld-fiumei v. u. (v.-északi v.) 200	5%	98.50	99.—
	« « vasut 1874. kib.	5%	98.50	99.—
	Budapesti közuti vasp. társ. részlet	5½%	96.—	96.50
	« « « «	4½%	—.—	—.—

ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
Báttaszék-dombovár-zákányi v.	200 5%	99.—	99.50
Budapesti lánczhid	100 6%	103.—	103.50
Budapest-pécsi vasut	200 5%	100.—	100 50
Déli vasut	400/2000 márka 4%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társaság	100/200 4%	116.—	117.—
« «	100 6%	110.—	112.—
Északkeleti vaspálya	200 5%	98.—	99.—
« « (aranyb.)	200 5%	—.—	—.—
« « «	100 6%	127.50	128.50
Lloyd és tőzsde-épület	100 5%	99.50	—.—
Magyar-gácsországi vaspálya	200 5%	98.50	99.50
« « « II. kib.	200 4%	98.—	99.—
« « « ezüst	4%	—.—	—.—
M.-ny. v. (sz.-feh.-győr-gráczi)	200 5%	100.—	100.50
Magyar nyug. v. 1874. kib.	200 5%	99.50	100.50
M. v. elsőbbs. beruh. aranyb.	200 5%	120.—	121.—
« « « « « 1888	4½%	117.—	118.—
I. erdélyi vaspálya	200 5%	99.—	99.50
Győr-sopron-ebenfurti vasut arany	200 3%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut ezüstben	200 5%	101.50	102.—
« « v. (eperjes-tarn.)	200 5%	100.50	101.—
« « « (osztr. vonal)	200 5%	101.50	102.—
« « « (m. v.) arany	200 5%	—.—	—.—
Osztr.-magyar államvasut arany	200 5%	—.—	—.—
O.-m. államv. 1883. kib.	400/2000 márka 4%	—.—	—.—
O.-m. államv. X. kib. 1885.	500 frc 3%	184.50	185.—
Tiszavidéki vasut	100 5%	100.—	101.—
Viktoria gőzmalom elsőbbs. kötv.	150 5%	184.—	—.—
MAGÁNSOR JEGYEK.			
Budavárosi sorsjegy		62.50	63.25
Keglevich sorsjegy		40.—	41.—
A «Jó sziv» egyesület sorsjegye		3 60	3 80
M. sz. korona orsz.-vörös kereszt egylet		12.25	12.75
Nyer.-kötv. a bpest-lipótv. bazil. felép.		8 —	8.50
Az olasz vörös kereszt egylet		13.15	13.65
Osztrák hitelintézet		181.—	182.—
Osztrák vörös kereszt egylet		18.75	19.25
Pálffy sorsjegy		60.—	62.—
PÉNZNEMEK.			
Császári királyi arany (vert)		5.65	5.70
Császári királyi arany (kör.)		5.58	5.62
Osztrák-magyar 8 forintos arany		9.54	9.58
20 frankos arany		9.54	9.58
20 márka		11.84	11.88
Török arany lira		—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst		—.—	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi		5925	59 40
Váltók árfolyama (látra)	bank k.láb		
Német bankpiaczok 100 márka	4%	59.30	59.50
Amsterdam 100 hollandi forintért	2½%	100.25	100.75
Brüsszel 100 frankért	3½%	—.—	—.—
Páris 100 frankért	4½%	47.80	48.—
Marseille 100 frankért	4½%	—.—	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	3½%	47.70	47.90
Zürich 100 frankért	3½%	47.70	47.90
London 10 font sterlingért	5%	121.10	121.60
Szentpétervár 100 rubelért	5%	—.—	—.—
Olasz bankp. 100 lira nonve ital.	5½%	—.—	—.—

Felszámitolási árfolyamok:

Magyar 4% aranyjáradék	—.—
« 5% papirjáradék	—.—
« általános hitelbank	314.—
« penzv. és leszám. bank	—.—
Tisza és szegedi kölcsön	—.—
Magyar jelzálogbank	—.—
Osztrák hitelintézet	312.—
Anglo-osztrák bank	—.—
Állami vasut	—.—
Déli vasut	—.—
Török birodalmi dohány	—.—
Rima-Murány	—.—
Jelzálog nyeremény	—.—

A mai déli tőzsdén eladatott „szállitásra“.

	Határidők	Utolsó árkelet pénz	áru	Előfordult kötés legmag. árkelet	legalacs. árkelet
4% magyar aranyjáradék	jan. 15.	101.85	101.90	101 65	101 80
5% magyar papirjáradék	jan. 15.	93.70	93.75	93 65	93 67½
Magyar hitelbank	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák hitelbank	1889. jan. 4.	—.—	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Déli vasut-részvény	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Leszámitoló-részvény	—	—.—	—.—	—.—	—.—
Jelzálog hitelbank részvény II k	—	—.—	—.—	—.—	—.—

Nincs jobb szer
köszvény és csúz,
hasogatás,
mindennemü **idegbántalom**, fej-, fog- és fülszaggatás, keresztcsont és születi fájdalmak, derékfájás, zsába, féloldali fejfájás, gyógyult sebek fájdalma, általános izomgyengeség, nagy megerőltetés utáni remegés, tagok bénultsága, tagmerevség, gyomor,- has- és lábikra görcs, helyi hüdések stb. ellen, mint a **HERBABNY** gyógyszerész által készitett és 17 éven át a legmakacsabb esetekben ezerszeresen kipróbált alpesi növény kivonat:

„Neuroxylin.“

Bizonyitványok polgári és katonai kórházakból és előkelő orvosoktól, valamint számos hálairat bizonyitják **semmi más szer által még el nem ért megbizható hatását ezen bedörzsölésre szolgáló szeresznek.**

Elismerő iratok:
T. **Herbabny Gyula** gyógyszerész urnak Bécs.
Herbabny Gyula gyógyszerész urnak Bécs.
Kérek az ön **kitünő Neuroxylin**-jéből 1 üveg erősebb és egy üveg gyengébb fajtát küldeni utánvéttel. **E szert más szenvedőknek is legmelegebben fogom ajánlani.**
Körmöcz, (Magyarország) 1887. október 12.
Horniatschek József.
Kérek két üveg erősebb fajtát az ön **kitünő Neuroxylin**jéből posta utánvéttel.
Christianberg. (Csehország) 1888, május 2.
Weywara Nándor, lelkész.

SCHUTZ-MARKE — JULIUS HERBABNY WIEN.

ÁRAK: 1 üveg (zöld csomagolásban 1 frt, 1 üveg **erősebb féleség** (rózsaszinü csomagolásban) **köszvény, csúz és bénulás ellen** 1 frt 20 kr. — Postán 1—3 üvegnél a csomagolás folytán 20 krajczárral több.
Csak a mellékelt védjegygyel ellátott üvegek valódik. 8759

Központi szétküldési raktár:
Bécs Apotheke zur „Barmherzigkeit“ des Jul. Herbabny Neubau Kaiserstrasse Nr. 90.
Magyarországi főraktár: Budapest, Török József gyógyszertárában Király-utcza 12.
Továbbá raktárak a következő városok gyógyszertáraiban: Antalfalva, Bártfa, Berothalom, Besztercebánya, Boldogasszony, Belovár, Brassó, Békés, Csacza, Debreczen, Detta, Eperjes, Eszék, Esztergom, Fiume, Gyöngyös, Gyula, Győr, vanecz, Jaska, Kaposvár, Kapuvár, Károlyváros, Kőrös, Karánsebes, Kassa, Késmárk, Komárom, Kolozsvár, K.-Nyék, Kis-Marton, Krapina, Kubin, Lovrin, Lugos, Malaczka, Miskolcz, Mohács, Moór, Mosócz, Ellenfold, Nagy-Bittse, Nagy-Károly, Nagy-Becskerek, Nyitra, Nagy-Szeben, Nagy-Szombat, Nagyvárad, Nyiregyháza, Otocsacz, Pozsony, Perlasz, Pakrácz, Pancsova, Pétervárad, Pécs, Pozsega, Resica, Rózsahegy, Sasvár, Schlaining, Sopron, Székesfehérvár, Szt.-Gotthárd, Szabadka, Szerdahely, Szeged, Sziszek, Szászváros, Temesvár, Trencsén, Torontál-Szécsén, Uj-Verbász, Uj-Gradiska, Vinkovcze, Vukovár, Wartberg, Versecz, Vág-Besztercze, Varasd, Zelden, Zágráb, Zólyom.

Hol keressük a legjobb
POUDERT?
Kérjünk
MÜLLER J. L.-féle
„Blaha Serail POUDERT“
Blaha Luiza (bárói Splényiné) szinművésznő legkedvenczebb arcz-rizspora.
Valamennyi arczpor legjelesebbje ugy nappalra, mint estére, **tekintélyek által megvizsgáltatván, vegytisztának és tökéletesen ártalmatlannak találtatott.** Mint pipere-czikk nélkülözhetlen, az arczbőrnek a leggyöngédebb fehérséget, ifjukori üdeséget, szépséget és rózsapirt kölcsönöz. **Egy doboz ára 60 kr., nagyobb 1 frt.**

CRÊME POMPADOUR.
Az illatászat terén jelentékeny párisi kitünőségekkel való összeköttetéseim folytán sikerült, a világhirü és fölötte hatásos **„Crême Pompadour“**-t egész eredeti tisztaságában és erejében előállitanom. Ez azon szer, melylyel a hirneves **Pompadour asszony** egész agg koráig fenn tudta tartani csodaszépségét, anélkül, hogy az egészségének ártott volna; azért nem mulaszthatom el a tisztelt hölgyvilágnak azt a leghathatósabban ajánlani. E kitünő szer jóval felülmul minden eddigi ehemü gyártmányt.
„Crême Pompadour“ este és reggel alkalmaztatik, arczot 60 kezet bedörzsölve; aztán egy kissé behinteni a **„Poudre de Serail“**-jal. **Egy tégely ára 1 frt 60 kr.**

Kapható a készitőnél:
MÜLLER J. L.
illatszer és pipereszappan gyári raktárában:
Budapest, Koronaherczeg-utcza 2.
A vidéken valamennyi hirneves gyógyszerész és kereskedő uraknál.

Dus választék rendkivül kitünő fog-, haj- és ruhakefékből, fésük, bivalyszarv, elefántcsont és békateknőből, mindennemü tükrök, szivacsok, legfinomabb köröm-ollók, hajsütők. — Továbbá
hölgyeknek különös figyelmébe
ajánlom, folyton a legdivatosabb és legujabb hajtükből berendezett dus választéku raktáromat.
Külföldi gyártmányu illatszerárunk olcsóbbak mint bárhol.
Óvakodjunk a hamisitásoktól s határozottan csak **Müller J. L.-féle «Blaha Serail Pouder»**-t kérjünk, mely a budapesti országos kiállitáson a legnagyobb kitüntetésben részesült. 4637

Szab. osztrák-magyar államvasut-társaság.

Hirdetmény.

A szab. osztrák-magyar államvasut-társaság Dorottya-utcza 4. szám alatt levő városi menetjegy-irodájában közönséges menetjegy, valamint menettérti és körutazási jegyek a bel- és külföld minden irányába adatnak ki, mire az utazó közönség különösen figyelmeztetik.

A titkárság.

Matico-injectio
GRIMAULT & Co PARIS.
Matico levelekből készült ártalmatlan szer legrövidebb idő alatt gyógyitja a **titkos betegségeket**, mint **hólyaghurut**, kankó stb. még akkor is, ha az régi s elhanyagolt volna is. — Egy üveg ára 2 frt.
Matico-tokocskák
(Capsules matico)
a gyógyuláshoz nagy mérvben hozzájárulnak, a javulást gyorsitják. — **Fecskendők** minőség és czélszerüség szerint 1 frt, 60 kr, 35 kr és 25 kr. ugyszintén suspensoriumok mindig készletben.
Egy üveg ára 2 frt 50 kr.
Magyarországi főraktár **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszertára **Budapest, király-utcza 12.** 8928

SZÉKELY TÜNDÉRORSZÁG
Eredeti népmesék az ifjuság számára.
Meséli
BENEDEK ELEK.
Három szines nyomatu és számos feketeképpel.
Ára szines képü diszkötésben 3 forint.
Kapható a **PALLAS könyvkiadóhivatalában** Budapesten, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Legelső huzás január 14-én.
Szerb állam-
dohányjövedéki
sorsjegyek.
Évenkint 3 huzás.
Legnagyobb nyereményvalószinüség.
Főnyeremények 300,000 200,000 150,000 **frank aranyban.**
Minden sorsjegyre két nyeremény eshetik.
A legkisebb nyeremény 40 frkig emelkedik.
A sorsjegyek a szerb állam **dohányjövedéke** által biztositva vannak, mely e czélra külön kezeltetik.
Eredeti sorsjegyek a kibocsátási áron 6½ frt.
Nagyobb tételeknél megfelelő árleengedés.
BEIFELD JÓZSEF bank- és váltó-üzlete Budapest, a Károly-köruti és kerepesi-uti sarokházban.
Jártas ügynökök előnyös alkalmazást nyernek. 8934

A PALLAS irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkiadó hivatalában kapható:
FRANCZIA-MAGYAR SZOTÁR.
Szójegyzék és nyelvtani megjegyzések a franczia akadémia és a legjelesebb franczia szótár irók után.
2 nagy kötet füzve 10 frt, kötve 12 frt.

Közgyülési meghivó.

A SZÉKELYEGYLETI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR részvényesei f. évi **február hó 24-én** délelőtti 10 órakor, az intézet helyiségében tartandó

rendes közgyülésre

tisztelettel megkivatnak.*

Tárgysorozat:
1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése.
2. Számadások megvizsgálása, a mérleg megállapitása és a nyeremény felosztása.
3. Igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok választása.
4. Inditványok.

Székely-Udvarhely, 1889. január 5.

Az igazgatóság.

40. §. Az igazgatóság egy három tagu bizottságot küld ki, mely a gyülés előtt legalább 2 nappal a jelentkezők jogosultságát birálja meg, a részvényeket letétbe veszi és a közgyülés után kiadja és ennek határozata ellen a közgyüléshez van csak folyamodásnak helye. A gyülés előtt való nap esti 6 órakor záródik a jogosultak birálata és jelentkezése. 8926

Magyar királyi államvasutak.

82314/88 sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak összes szertáraiban az 1889-ik év folyamán összegyülendő s feleslegessé váló üres hordók értékesitése czéljából az **1889. évi január 15-én** megtartandó ajánlati tárgyalásban részt venni kivánók felkéretnek, hogy ebbeli 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatukat a következő külfelirattal:

«Ajánlat üres hordók megvételére 82314/88. szhoz» a kitüzött napon déli 12 óráig anyagszer és leltár beszerzési szakosztályunkhoz (Andrássy-ut 75. sz. a. I. em. 51. ajtó) benyujtani sziveskedjenek.

Az ajánlati minta és eladási feltételek, utóbbiak 15 krért ugyanott megszerezhetők vagy kivánatra el is küldetnek.

Bánatpénzképen az ajánlat benyujtását megelőző napon déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál 500 frt készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letetendő.

Az ajánlati árak az ajánlatban számokkal és szavakkal olvashatóan teendők ki.

Bánatpénz nélkül, vagy az előirt mintától eltérő s a kitüzött határidőn tul beadott ajánlatok, és olyanok, a melyekben javitások és vakarások fordulnak elő, figyelembe nem vételnek.

Egyébként is a m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árra szabadon választhasson, továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmennyiséget engedhessen át, mely esetben — ha csak az ajánlatban az ellenkező világosan ki nem köttetik, ajánlattevő köteles az átengedett részmennyiséget átvenni, s hogy végre a czél elérésére másféle intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1888. deczember hó.

Az igazgatóság.

A véderőtörvény kérdéséhez.

A véderőtörvény küszöbön levő parlamenti tárgyalása alkalmából ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

A hadsereg kérdése IRTA **BOLGÁR FERENCZ.** *Ára 40 kr.*

A hadsereg kérdése IRTA **CZIRER ÁKOS.** *Ára 60 kr.*

Mindkét könyv kiváló érdekkel bir most, midőn a védtörvényjavaslat parlamenti tárgyalás alá kerül s annak intézkedései beható és minden oldalról való megvilágitásnak lesznek kitéve. A két könyvecske, mint szakember tollából eredő, alkalmas arra, hogy e tekintetben hozzájáruljon a nézetek tisztázásához.

Kaphatók minden hazai könyvkereskedésben és a PALLAS könyvkiadóhivatalában Budapesten.

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 2 krral, s compact betükből szedve 4 krajczárral fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal ingyen. Czimmel ellátott hirdetések minden közlése után még 30 kr. bélyegilleték is fizetendő.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik, és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

A szesz denaturálása

és az adómentes szeszhasználat szabályai, a szükséges iratmintákkal és magyarázatokkal.

Az 1888. évi szeszadó-törvény értelmében a nem emberi élvezetre, hanem ipari czélokra felhasználandó szesz fogyasztási adó alá nem esik. A szesz denaturálására vonatkozó összes szabályokat tartalmazza ezen füzet, mely szeszfőzdéknek, pénzügyi hivatalnokoknak, iparosoknak, orvosoknak, gyógyszerészeknek és vegyészeknek nélkülözhetlen kézikönyv. 8826

Ára 30 krajczár.

Ugyanott jelent meg
az 1888. évi szeszadó-törvény.
Ára **50 kr.**, német nyelven **60 kr.**

Az összegnek előre való beküldése esetén a fenti füzeteket bérmentve küldi

LAMPEL RÓBERT
(WODIANER F. ÉS FIAI)
császári és kir. udv. könyvkereskedése
Budapest, Andrássy-ut 21.

Északi fenyves
levele van a kiadóhivatalban.

Jó főzés
levele van a kiadóhivatalban.

Mercur 15.
Levele van a kiadóhivatalban.

Heine. — G. 3091.
Wirst auch Du endlich die Schranke der Reserve und Kälte durchbrechen, und mir aufrichtig schreiben, wie es Dir **Dein** Herz diktirt? Du warst bisher die personificirte Vernunft, sei es nicht mehr, sei unlogisch! Wenn Du nach mir verlangst, wie ich nach Dir, schreibe deine genaue Adresse unter M. Jó kedves lány. 3106

Herminnek.
Csütörtökön a jelzett helyen vártam, de nem találhattam. Kéretik ma ugyanazon időben ott lenni, népszinház-utczai oldalon, megismertető jelül fehér zsebkendő a kézben. 3107

Creol szépségü
28 éves özvegy, gyermektelen, szabadon rendelkezik 25—30 ezer forinttal, nőül óhajt menni vagyonos maga rangu hivatalnokhoz, földbirtokos, vagy orvoshoz. Arczképpel ellátott ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek «Creol szépség» czim alatt. Titoktartást szavammal biztositok. Nem tetszés esetén az arczkép a megjelölt czimre visszaküldetik. Közvetitők kizárva. 3097

Eladás.

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivül olcsó áron kaphatók a bécsi pénzszekrény gyári raktár **Budapest, V, Bálvány-utcza 6. sz.** 8752

Azonnal eladatik
minden áron 1 elegáns hálószoba és ebédlő butorzat, 1 luszter, 1 pénzszekrény, 1 iróasztal és függönyök, király-utcza 52. II. em. ajtó 12. 3099

Szalon,
ebédlő, háló, uri és disz-butorok, bronce és majolika nippek, olajfestmények, eredeti Zimmermann-féle festmény, szőnyegek, függönyök, zongora (concert-szárny), valamint egy **feke e pianinó** igen jutányosan eladatnak Andrássy-ut 105., I. emelet- naponta 9—12-ig és 2—4 óráig. 8742

NYAKKENDŐK

6 db	tiszta selyemből	1.20
12 «	finom gallér	1.80
1 «	finom fehér ing	1.50
1 «	« szinesing	1.25
1 «	« Piquet ing	1.50
1 «	halcsont mellfüző	2.—

Leveleket kérek **SCHWARZ A.** nyakkendő- és fehérnemü-gyárához Budapest, VI., nagy-mező-utcza 14. sz. kéretnek. Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve 8722

Eladó házak.
Budapesten, a magyar-utczai 20. sz., a gr. Károlyi kertre néző, kisebb palotának alkalmas ház; továbbá a VII. ker. kisdiófa-utczai 5. sz. emeletes kertes ház eladó. Bővebbet Kovács József ügyvédnél, Kavintér 4. sz. 3105

Tüzmentes
és betörés ellen biztos pénzszekrények, minden nagyságban igen olcsón kapható, Fesky testvérek pénzszekrény gyári raktárban, képviselő **Spitzer Fülöp** Károly-körut 7. 8730

Fiatal sertésekből nyert, kitünő minőségü I-rendü **prágai**
sódar,
orvosi tekintélyek által, betegeknek és üdülőknek melegen ajánlva, valamint prágai **sertés gerincz** és több kül- és belföldi különlegességek, **nagyban** és **kicsinyben**, a legolcsóbb napiárak mellett kaphatók
Vécsey Károly
csemege-kereskedőnél
Budapest, kigyó-utcza 1. sz.
Megrendelések pontosan eszközöltetnek. 8987

Bieber Antal
tea-kereskedése
Budapest
Kerepesi-ut 6. sz.
a Pannonia szállodával szemben, ajánl legfinomabb minőségü theá nemeket a **legujabb aratásról.**

Congo tea finom ½ kiló	frt 2.—
Családi tea keverék ½ kiló	frt 2.50
Moszkvai keverék ½ kiló	frt 3.—
Orosz karaván tea legfin. ½ kl	frt 3.50
Továbbá:	
Jamaica rum jó 1 liter	frt 1 20
Jamaica rum igen jó 1 liter	frt 1.50
Jamaica rum finom 1 liter	frt 1 75
Jamaica rum igen finom 1 liter	frt 2.25
Jamaica rum legfin. 1 liter	frt 2.75
Eredeti brasiliai rum legfin. egy pintes üveg (14/10 liter)	frt 1.10
Cuba rum egy liter	frt —.80

Kávé.

Mocca kávé, valódi arábiai 1 kiló	frt 2 05
Cuba kávé legfin. nemü	frt 1.95
Cuba kávé szép fajta 1 kiló	frt 1.85
Arany Jáva legfin. fajta 1 kiló	frt 1.95

4½ kilós netto postazacskókban a kávé bárhová a fenti árak mellett minden más költség nélkül bérmentve megküldetik. Megrendelések pontosan és legjobban foganatosittatnak és intézendők
BIEBER ANTAL
teakereskedőhöz **BUDAPEST kerepesi-ut 6.** A nagy árjegyzék bárhová ingyen és bérmentve küldetik. 7821

Előnyös
ház-eladások.
Egy 3 emeletes köruti ház 30 évi adómentességgel **150.000 forintért** eladó, készfizetés 100,000 forint; **szintén egy köruti palota** 30 évi adómentességgel **32.0000 frtért,** készfizetés 130.000 frt. Egy 3 emeletes ház, **15** évig adómentes, elegáns, parquettirozva, fürdőszobákkal fölötte divatos, **120.000 forintért,** 20 ablakos utczai homlokzattal. Készfizetés 39.000 forint. Továbbá egy 2 emeletes, 15 évig adómentes ház, parquettirozva, fürdőszobákkal elegánsan kiállitva, a legélénkebb utczák egyikében, ára **62.000 forint.** Készfizetés 22.000 frt. Egy 1 emeletes ház 24 ablakos nagy homlokzattal, 10 százalékot jövedelmez, **46.000 frtért.** Készfizetés 18.000 frt. Eladó még több köruti ház, azonkivül kisebb házak és telkek **nagyon olcsó áron.** Előjegyzésben több csereüzlet: házak és birtokok. Közelebbit **hajós-utcza 9. sz., I. em. 6.** Naponta 2 órától 4 óráig. 8939

Nem szédelgés
uj ruhákkal, melyek mintrégiek adatnak el, hanem csakis
uraságoktól levetett uri öltönyök, 8747
mint **télikabátok, felöltők, őszi öltönyök, nadrágok, frakkok** és **szalonkabátok** a legnagyobb választékban a legolcsóbb áron kaphatók a **Károly-körut 2. szám alatt, hatvani-utcza sarkán, az udvari ruha-raktárban.** Ugyanott ruhakölcsönzőintézet.

SCHWARZ RÓZA
nyakkendő és mellfüző gyára **Andrássy-ut 17., elad**

6 drb selyem nyakkendő	1.10
6 « egész finom	1.90
1 « valódi halcsont mellfüző	1.90
1 « fekete selyem nyakkendő	1.8
1 tcz. zsebkendő a our szegélylyel	2.50
6 pár téli harisnya	1.40

Gallérok és kézelők legjobb minőségben és dús választékban. 8734

Egyszerü és finom 8735
BUTOROK
legjobb minőségben **legolcsóbban** kaphatók csakis az **Andrássy-ut 28. szám alatti**
BUTORTELEPBEN.

Vétel.

Megvételre
kerestetik egy 60 vagy 80 lóerejü **gőzkazán** legalább 6 légkörnyomásra biztositva, jó karban és teljes felszereléssel. Ajánlatok «M. T.» alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 8912

Alkalmazást keres

Intelligens,
müvelt hivatalnok, ki több éven keresztül tartózkodott Németországban, hajlandó a német nyelvből oktatást adni, vagy német nyelvre forditásokat eszközölni. Czim a kiadóhivatalban. 9421

Egy nagyon szép
irással biró fiatal ember szabad órák fölött rendelkezik, ajánlja szolgálatait különösen ügyvédi irodáknak, iratok tiszta és kifogástalan leirására. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 9120

Ügyvédjelölt
Budapesten keres ügyvédi irodát. Tud magyarul, németül és francziául. Czim a kiadóhivatalban. 3101

Találkoznék-e
valamely, Budapest közelében lévő falun oly magános urinő, ki egy magános nőt magához fogadna máczius 10-éig oly feltétellel, hogy a ház körül való dolgokat végezné. Hajlandó volna havi 5 frt fizetésre is. Ajánlatok N. N. alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 3101

Csinos franczia nő.
ki **jól főz,** állást keres mint **házvezetőnő** magányos öreg urnál. Czime megtudható a kiadóhivatalban. 3102

Alkalmazást nyer

Közjegyzőjelölt,
ki hagyatéki tárgyalások önálló vezetésére képesitéssel bir, vidéki közjegyzői irodában azonnal alkalmazást nyerhet. Czim a kiadóhivatalban. 3090

Betöltendő
bizalmi állás. 600 frt tiszteletdijért hajlandó vagyok egy nagyobb uradalomhoz egy a gazdászat terén szakavatott keresztény egyént mint uradalmi inspektort szerződéssel biztositott álláshoz juttatni. Komoly ajánlatok «**Inspektor**» czim alatt e lap kiadóhivatalához intézendők. 3100

Lakás és bérlet

3082 **Egy elegánsan** butorozott szoba január 15-re kiadó szép-utcza 3. sz. II, em.

Oktatás.

Fiatal
franczia hölgy anyanyelvében óhajt tanórákat adni. Található 2½—4½ óra közt és este 7 óra után szerb-utcza 19. I. em. balra. 3103

Nevelőnőket
nyelv- és zeneismeretekkel, tanitókat, bonnekat, gyermekkertésznőket ajánl és elhelyez lelkiismeretesen 8802
GERSON ANNA asszony
Budapesten, Nádor utcza 15.

Majolika festészetre
és czimbalmozásra tanit két fiatal hölgy. Feltételeik mérsékeltek. A tanitás csakis az ő saját lakásukon történik. A ki tőlük bármelyik művészetben oktatást nyerni óhajt, tudassa nevét és lakását a kiadóhivatalba küldendő «**Majolika és czimbalom**» czimü levélben. A választ a hölgyek egyenesen a tudakozódók czimére küldik. 9416

Különféle.

Pénz.
Gavallérok és birtokosok, képviselők stb. olcsó személyhitelő pénzkölcsönt kaphatnak szoros discretió mellett rövidebb vagy hosszabb határidőre egy aláirásu váltóra, tehát giró nélkül is. Ajánlatok «Pénz 1000» czim alatt e lap kiadóhivatalához intézendők. 3022

Ké
pes Családi Lapok Magyarország legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapjának előfizetési ára:
egész évre frt 6.—
fél évre « 3.—
negyedévre « 1.50
Mutatvány számok kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek. A «**Képes Családi Lapok» kiadóhivatala Budapesten, nagykorona-utcza 20. szám.** 8794

Egy franczia nő,
a ki magyarul is beszél, óhajt a délutáni órákban gyermekek vagy felnőtt kisasszonyok mellé mint franczia tanitónő alkalmazást nyerni. Czim a kiadóhivatalban. 9421

GUMMI!
Präservativok és halhólyagok, franczia eredetiek, legkitünőbb gyártmányokban, tuczatonkint 1, 2, 3, 4, 5 és 6 frttal. Capottes americaines (rövidek) 3 frttal, gummi-czigaretták 2 frttal, párisi szivacskák 2, 3, 4 és 5 frttal Suspensoriumok stb. uj árjegyzék szerint Titoktartó szállitás. 8863
Fischer Lajos
Teplitz
(Csehországban).

Étvágytalanság,
emésztési gyengeség, gyomorhurut, gyomor meghütések legbiztosabban megszüntetnak az egyedül valódi **Szt.-György Univesal gyomor elixir** által **Bécs, V., Wimmergasse 33.** Ára 1 frt és 1 frt 80 kr, postán 25 krral több. Főraktár Budapesten, **Király-u. 12 szám, TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában** 7515

Két elegánsan
butorozott utczai szoba a váczi-utczában (szalon és hálószoba) január 15-re kiadó. Bejárat a lépcsőház mellett. Czim a kiadóhivatalban. 9370

Doli
ny Gyula ajánlja művelt **szülők** és **tanférfiak** figyelmébe:
Hasznos Mulattató Képes lap a törekvő ifjuság számára. Megbecsülhetetlen ajándék. **17-ik évfolyam.** — Gazdag tartalommal, **gyönyörü képekkel,** havonkint két füzet **Egész évre 4. félévre 2, negyedévre 1 frt.**
Lányok Lapja Minden anya megnyugvással adhatja leánykája kezébe. **15-ik évfolyam.** Disze kiállitás-al, **gyönyörü képekkel,** havonkint két pompás füzet. **Egész évre 4, félévre 2, negyedévre 1 forint.**
Történelmi Arczképcsarnok A magyar történelem **231 jelesének** arczképe, életrajza. **50 ivnyi** nagyszerü aranyos diszkötet. — **Ára 3 frt 60 kr.**
Minden megrendelés kizárólag **Dolinay Gyula** szerkesztő czime alatt **Budapest, IV. Kecskeméti-utcza 13. sz. alá** küldendő. 8515

Jég-készletemet

az 1889-ik évi nyári idényre már teljesen beszereztem. S igy az idén is, ugy mint eddig, a már évek óta állandó vevőim szükségleteit fedezhetem. Azonkivül kész vagyok uj **fogyasztókkal és jégkereskedőkkel** kötéseket csinálni — **Jegem tisztasága és minősége** nem szorul dicséretre, mert az már **26 év óta a legtisztább, legjobb és legkeményebbnek** van elismerve; a miért is minden más jég fölött előnyben részesitendő. Jegemet a Rákos folyó vizéből állitom elő, a mely tudvalevőleg tiszta és iható forrásviz. Ha a jegemből egy darabot megolvasztunk, akkor a **legtisztább és legjobb izü ivóvizet nyerjük.** 8922

TARNAI LIPÓT a budapest-angyalföldi jégmüvek tulajdonosa.

Tourista-szesz
a test ápolására és a hajkihullás ellen.
Összetett
tourista-szesz
specificum
köszvény, rheuma, mell- és oldalszurás, taghasogatás és hátfájdalmak ellen.
E kitünő gyógyszer hatásáért kezesség vállaltatik.
8699 Kapható:
BUDAPESTEN
a «Városi gyógytárban»,
Városháztér.
Egy üveg ára 70 kr.

Bécs „Hôtel Métropole"

Ringstrasse. Franz Josefs-Quai.
Első rangu nagy szálloda.
100 szoba és terem (1 frttól feljebb) **személy-felhuzó,** olvasóterem minden országbeli ujsággal, **„Egyetértés", pompás üveg-terem,** duna fürdők és távirdai hivatal a szállodában. Szállodai omnibusz minden vas pályaudvarban. Hosszabb idei tartózkodás mellett **mérsékelt árak.**
8696 **SPEISER L** igazgató.

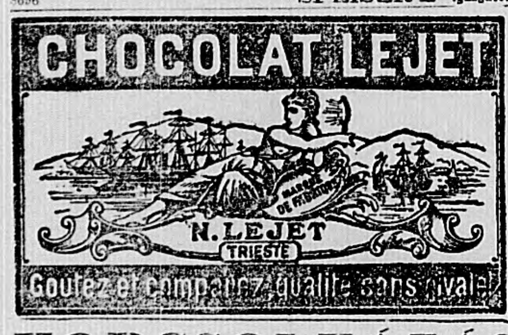

8667

KORCSOLYÁZÁS.

Nagyválaszték az elismert legjobb korcsolyákból Halifax, Mercur, Hygiea, Jackson, Haynis. A korcsolyák a **legjobb aczélból** vannak készitve és az **automat góppel** köszörülve, mi által lapjaik tökéletesen egyformák. Ajánlom továbbá dusan felszerelt raktáromat **sárczipőkből,** mi **legjobb védszer meghülés ellen.**
Ugyszintén mindennemü **gummi különlegességek** a legolcsóbb árak mellett. Korcsolya vagy sárczipő megrendelésénél egy mintaczipő kéretik.
NEOSCHIL ALAJOS. 8791
IV. kerület, Budapest, váczi-utcza 27-ik szám alatt.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható hiteles köszönetirat folytán ezen orvostudor legmelegebben ajánlható.

Titkos betegségeket,
hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakórnak utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire is idültek, valamint mindazon **női betegségeket,** melyeknek a **magtalanság** egyik főokozója, és **bőrbetegségeket** gyógyit **ujgyógymód** szerint biztos sikerrel **gyorsan és alaposan**
Dr. GARAY ANTAL
orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt császár kir. oszt.-főorvos.
Lakás: BUDAPEST,
IV. ker., kigyó-utcza 1. sz.
Rendel: naponta 10 órától d. e. egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz — **Nőknek külön váróterem.** 8746
Ugyanott megjelent és szerzőnél Dr. GARAY ANTAL-nál megrendelhető:
Népszerü utmutató
a nemi betegségek s ezek észszerü gyógykezeléséhez czimü könyv, másra a második kiadás. — **Ára 2 frt 50 kr.**
A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. II. A nemi élet ébredése. III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. IV. A hugycsőtakár (Tripper) és hugycsőszükületek. V. A bujakór (syphilis). VI. Fehérfolyás. VII. Elgyengült férfierő. VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője a prostitutió.

USZÓ
kocsikenőcs
(u. n. tengely-zsir).

A kocsitengelyeket mindunta an nádolni kell, panaszkodik a kovács, s a gazda nem tudja, hogy a surlával és gipszszel hamisitott, azaz nehezitett, s igy olcsóbbitott kenőcs surolja agyon a drága tengelyt s **nehéziti** meg az **amugy is eléggé terhelt igás állat** munkáját.

A kocsit zsirral, azaz sürü olajjal kell kenni; a legolcsóbb nyers olaj ára 10 frt, hogy lehet akkor olajat **süritve,** a mi költséggel jár, 7—8 - 9 frton vesztegetni? Ugy, hogy alig 1 frt áru gipszet kevernek bele s igy kétannyi sulyt adnak olcsóbb pénzért.

Az **olaj** vagy zsir **könnyebb a viznél** és ennélfogva uszik, a tengely-zsir, ha nem hamisitott, szinte a viz felszinén marad, mert csak a nehéz **gipsz** vonja alá. A gazdaközönség tehát az 1 frtos gipszet is kenőcsszámban fizeti **s tönkreteszi veleigavonó állatait és szekereit.** A hamisitatlan tengely-zsir uszik, s minthogy belőle 10 kiló **kétakkora** hordót ad, mint az olcsó áru, igen ajánljuk, hogy a **Schwarcz-féle oroszlánkenőt kipróbálja,** mely czélra 25 kgr-os próbaládák rendelhetők 3 frton. Ara hordókban: Ia. minőség 12 frt, extra-finom olajból 14 frt 100 kgr-onként.

SCHWARCZ JÓZSEF ÉS TÁRSA, 8938
gép-, szerszám- és technikai áruk raktára Budapest, váczi-körut 26.

Meghivó.

A «**H.-Böszörményi Részvény-Társulati Takarékpénztár**»

VIII. évi rendes közgyülését,

1889. évi január hó 27-én d. e. 9 órakor H.-Böszörményben, a volt kerület házában lévő intézeti helyiségben tartja, melyre a t. cz. részvényesek az alapszabályok 23. §-ára* hivatkozással ezennel meghivatnak.
H.-Böszörmény, 1889. január 9-én.
Az igazgatóság.

A tanácskozás tárgyai:

1. A közgyülési elnök ad hoc választása.
2. Igazgató ág, felügyelőség jelentése s mérleg beterjesztése és a felmentvény megadása.
3. Osztalék fizetése idejének megállapitása.
4. Felügyelő-bizottság lemondása és választása.
5. Esetleg beadandó inditványok tárgyalása.
6. Három-tagu bizottság választása a közgyülési jegyzőkönyv hitelesitésére.

23. *§. A közgyülésen minden részvény egy szavazatra jogosit, azonban saját részvénye után legfeljebb tiz, és meghatalmazás utján szintén tiz-tiz szavazatnál többet nem gyakorolhat senki.

Azon részvényesek, kik a közgyülésen személyesen vagy képviselőik által jelen lenni akarnak, kötelesek részvényeiket le nem járt szelvényeikkel együtt legkésőbben a közgyülési határnapon a közgyülés előtt egy órával, a h.-böszörményi részvény-társulati takarékpénztárnál, H.-Böszörményben, két példányban készitett jegyzék mellett letenni, vagy azt tanusitványnyal igazolni, s e tanusitványt ugyancsak a jelzett ideig és helyen átadni, hogy a közgyülés tartamáig részvényeiket vagy valamely kir. közjegyzőnél vagy hatóságnál letétbe helyezték.

A letéti jegyzék vagy tanusitvány átvételéről szóló elismervény annak megjelölése mellett, hogy hány részvényt képviselnek — a félnek kiadatván, az a közgyülésen igazoló jegyül szolgál.

Mérleg-számla.

Tartozik: Butorok 5% leirás után 200 frt. Szerelvények 5% leirás után 670 frt. Értékpapir, 3 drb m. v. k. e. sorsjegy 19 frt 50 kr. Kisebb követelések folyó számlában 9310 frt 44 kr. Ingatlanok 2477 frt 51 kr. Alapitvány a kisbirtokosok intézeténél 500 frt. Visszleszámitoló pénzintézetek folyó számlái 11,558 frt 16 kr. Kölcsönök egyszerü kötvényre 3657 frt 10 kr. Többek számlája 2155 frt 17 kr. Kézi zálogkölcsön 1004 frt 60 kr. Tárczaváltók 262,715 frt 30 kr. Pénztári maradvány 13,984 frt 81 kr. Nyomtatvány készlet 300 frt. Telekkönyvi bekebelezéssel biztositott váltók 250,688 frt 41 kr. Jelzálog kölcsönök 30,669 frt 99 kr. Előre fizetett visszleszámitolási kamat 966 frt 48 kr. Összesen 590,877 frt 47 kr.

Követel: Részvénytőke 100,000 frt. Tartalékalap 6466 frt. Nyugdijalap 954 frt. Folyó számlái hitelező 18 frt 78 kr. Fel nem vett osztalékok 75 frt 50 kr. Többek számlája 1321 frt 09 kr. Betét és tőkesitett kamata 334,111 frt 47 kr. Kincstári-betét kamatadó 929 frt 83 kr. Visszleszámitolás 130950 frt 74 kr. Előre bevett kamatok 3505 frt 52 kr. Nyeremény egyenleg 12,544 frt 54 kr. Összesen 590,877 frt 47 kr.

Veszteség- és nyereség-számla.

Tartozik: Tartalékalap 6% kamata 366 frt. Nyugdijalap 6% kamata 54 frt Butorok értékéből leirás 10 frt. Szerelvények értékéből leirás 43 frt 50 kr. Házbér 190 frt. Hirdetés dij, postabér, fütési, világitási, irodai, üzleti és vegyes költség 1068 frt 03 kr. Jótékony czélu adományok 29 frt. Adó 2192 frt 04 kr. Betét kamatadó és illeték 1776 frt 51 kr. Pénztárjegy kamat 1 frt 18 kr. Tiszti és szolga fizetés 3805 frt 20 kr. Napibiztosi dij 453 frt. Behajthatatlan követelések leirása 1047 frt 48 kr. Betét kamat 17,195 frt 18 kr. Visszleszámitolási kamat 9028 frt 49 kr. Összesen 37,659 frt 61 kr. Nyeremény egyenleg 12,544 frt 54 kr. Főösszeg 50,204 frt 15 kr.

Követel: Jutalék és egyéb bevételek 3862 frt 49 kr. Részvény késedelmi kamat 8 frt 04 kr. Kötvény kölcsön kamat 350 frt 51 kr. Jelzálog kölcsön kamat 2771 frt 01 kr. Kézi zálog kölcsön kamat 88 frt 94 kr. Váltó kamat 20,438 frt 18 kr. Bekebelezett váltókamat 21,523 frt 89 kr. Nyomtatvány dijak 1161 frt 09 kr. Összesen 50,204 frt 19 kr.

H.-Böszörmény, 1888. deczember 31.

Ránky Béla	**Lédig Albert**	**Mérey Mihály**
vezérigazgató.	pénztárnok.	könyvelő.

Megvizsgálta és helyesnek találta
H.-Böszörmény, 1889. január 8. 8924

a felügyelő-bizottság.

Szabó Gábor	**U. Szabó Antal**	**Csiha Sándor**	**Balthazar János**	**Lányi Gusztáv**
fel. biz. eln.	fel. biz. tag.	fel. biz. tag.	fel. biz. tag.	fel. biz. tag.

McCormick Harvesting Machine Company Chicago.
8817 Legujabb aczél
arató- és füKaszáló-gépek
„a legjobbak a világon"
ajánlja a
Prágai gépgyár-részvénytársaság fiókja

IRODA:	**RAKTÁR:**
VI., dalszinház-u. 2.	V., váczi-körut 76. sz.

BUDAPESTEN.
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

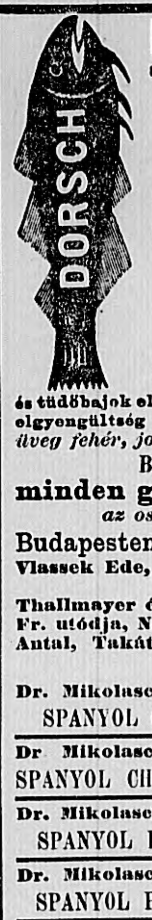

Eddig utól nem ért!
MAAGER V.-féle
cs. kir. legf. szab. valódi kitisztitott
CSUKAMÁJOLAJ
Maager Vilmostól Bécsben.

Első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és **könnyü emészthetősége miatt** gyermekeknek is kiválóan ajánltatik és rendelve mint a legtisztább, legtermészetesebb s elismert leghathatósabb szer **mell- és tüdőbajok ellen, görvély, sömör, daganatok, bőrkiütések, mirigy-betegségek, elgyengültség** stb. ellen. *Egy üveg sárga csukamájolaj ára 1 frt, egy üveg fehér, jobb izü csukamájolaj ára 1 frt 50 kr.* Kapható a gyári raktárban BECSBEN, III. ker., Heumarkt 3. szám, továbbá
minden gyógyszertárban és anyagkereskedésben
az osztrák-magyar monarchiában valódi minőségben.
Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára király-utcza 12.
Vlassek Ede, a nagy Kristóf-hoz czimzett gyógyszertár, továbbá a következő kereskedőknél.
Thallmayer és Seitz, Brázay Kálmán, Halbauer testv., Kochmeister Fr. utódja, Neruda Nándor, Édeskuty L., Emmerling Vilmos, Szaládi Antal, Takáts Lajos, Detsinyi Frigyes, Trummer József, Kollarits József és fiai, Gebhardt József.

Dr. Mikolasch Károly-féle SPANYOL CHINA-BOR.	Legjobb szer gyomorgyengeség ellen, lázak, idegbajoknál, kimerültségeknél, átszenvedett betegségek után. **Egy palaczk ára 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly-féle SPANYOL CHINA-VAS-BOR.	Kitünőnek bizonyult oly betegségeknél, melyek vérhiány vagy rosz vértől származnak. **Egy palaczk ára 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly-féle SPANYOL PEPSIN-BOR.	Kitünő szer rosz emésztés ellen, rest gyomortevékenységnél és a rajta alapuló betegségeknél. **Egy palaczk ára 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly-féle SPANYOL PEPTON-BOR.	Legbiztosabb szer gyomortevékenység segélye nélkül a szervezetet bőségesen táplálhatni. **Egy palaczk ára 1 frt 50 kr.**
Dr. Mikolasch Károly-féle SPANYOL RHABARBER-BOR.	Legjobb szer gyomor- és bélhurutnál és más betegségeknél. **Egy palaczk ára 1 frt 50 kr.**

Főraktár az osztrák-magyar birodalom részére
Maager Vilmosnál Bécsben,
III., Heumarkt 3. sz. 7942
Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárban, király-utcza 12. sz.

AZ ORFÈVRERIE CHRISTOFLE
PÁRIS—CARLSRUHE
HÁZI-
ÉS FÉNYÜZÉSI CIKKEK
FŐRAKTÁRA
WADLSTEINER F. ÉS TÁRSA
BUDAPEST, VÁCI-UTCA 27.
FRANCIA, ANGOL, CSEH PORCELLÁN ÉS ÜVEG-TERITÉKEK, HÁZI- ÉS FÉNYÜZÉSI CIKKEK, VELENCEI CSILLÁROK ÉS TÜKRÖK, VALÓDI JAPÁNÉS CHINAI DISZITMÉNYEK DÚS RAKTÁRA.
8442

Fecamp-i apátság lepárolója (Francziaországban),
A szent Benedek-rendi barátok
VERITABLE LIQUEUR
BENEDICTINE-JE
kitünő zsongitó, az étvágyat és emésztést elősegiti.

VÉRITABLE LIQUEUR BÉNÉDICTINE
Marques déposées en France et à l'Étranger
A Legrand ainé

Figyelemmel kéretik, hogy minden üveg négyszegletes gyárjegygyel legyen ellátva, melyen a főigazgató sajátkezü aláirása látható.
Nemcsak minden pecsét, minden etiquette, hanem a palaczk összenyomása is törvényesen beiktatott és megvédetett.
Minden utánzás, vagy az utánzások eladása ellen, tehát komolyan óvatik, és pedig nemcsak a várható törvényes következmények miatt, hanem az egészségre háramolható káros hatása miatt. 7968

A valódi **BENEDICTINI LIQUEURT** csak a következő czégeknél találhatni.
Brázay Kálmán, muzeum-körut 33., **Dietrich és Gottschlig** cs. k. udv. szállitó, **váczi-utcza 18 és fiőküzleteiben, Hoff Károly J. utóda,** Bar honok Károly cs. k. udv. szállitó kishid-utcza. Első baranyai bornagykereskedés és pezsgőgyár, Littke L.-től Dorottya-utcza 7., Emerling Vilmos K., koronaherczeg-utcza 11., Fauta Kár., fürdő-utcza 5., Láposy F. és társa Dorottya-utcza, Messner J., fürdő-utcza 4., Szenes Ede, csemegekereskedése Dorottya-utcza 5., fiókja Andrássy-ut 29., Seidl József, koronaherczeg utcza Takáts Lajos, hatvani-utcza. — Szatmáron Losonczi József. — Temesváron Schneider János. Eugen herczeg-tér.
Budapesten: Veneczia kávéház, Édeskuty L., Erzsébet-tér 7., Halbauer testvérek, Gräfl J., fő-ut, Simon István váczi-körut 12, Klement Alajos, Gizellatér 4., Lobmayer János F., Károly-körut, Müller János, Nagy-Szent-Miktós, Rabsch Sándor, váczi-utcza 2? (Nemzeti sz.) Radanovitz Gyula, Calvin-tér, Schedel János fő-u., Schuster Gyula, Andrássy-ut 73., Spuller István [illegible] Lajos Nádor-u. 17., Zadák A. Kecskeméti-u. 13.

COGNAC
CZUBA-DUROZIER & Co.
FRANCZIA COGNAC-GYÁR
PROMONTOR ÉS PÁRIS.
Vezérügynökség: 8704
RUDA és BLOCHMANN, BUDAPEST.

MOLL SEIDLITZ POR
Csak akkor valódi, ha minden dobozon a sas és MOLL sokszorositott czége látható.
Sikeres gyógyhatás makacs **gyomor-** és **altest-bajoknál, gyomorgörcs, nyálk, gyomorégés, székrekedés, májbajok, vértolulás, aranyér** és a legkülönfélébb **női betegségeknél.**
Egy eredeti doboz használati utasitással 1 frt.
Raktárak az ország minden jónevü gyógyszertáraiban.
Központi szétküldési hely:
MOLL A., gyógyszerész és cs. k. udv. szállitónál Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.
Szétküldék naponta utánvéttel. Két doboznál kevesebb nem küldetik.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ
Csak akkor valódi, ha minden üvegen a védjegy és MOLL aláirása látható.
Bedörzsölésül sikeres használat köszvény, csúz, mindennemü testfájdalmak és bénulásnál.
Burogatás alakjában minden sérelem és sebnél, daganatok, gyuladásoknál. Belsőleg vizzel vegyitve hirtelen rosszullét, hányás, kólika és hasmenésnél.
Egy üveg pontos utasitással 90 kr.
Raktárak minden magyar gyógytárakban és anyagkereskedésekben.
Központi szétküldési hely:
MOLL A., gyógyszerész és cs. k. udv. szállitó Bécs, Stadt, Tuchlauben 9. 8668
Szétküldés naponta utánvéttel Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Haszonbérleti hirdetés.

Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében a kenderesi vasutállomáshoz 20 perczny're, a kakati pusztán egy 720 holdból álló birtok, csinos lakóházzal és gazdasági épületekkel f. é. szeptember 29-től több évekre haszonbérbe kiadó. — Értekezhetni **Kisujszálláson, Lovassy Istvánnál.** 8921

A budapesti és bécsi katonakórházakban, valamint számos katonaezrednél nyert bőtapasztalat folytán, ezen orvostudor legmelegebben ajánlható.

Titkos betegségeket,
hugycsőfolyásokat, sebeket, syphilis utókövetkezményeit elgyengült férfierőt, magömléseket, önfertőztetés utóbajait, nőknél **fehérfolyást** befecskendezés nélkül és bármely **női** bajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket,** valamint ifjukori bünök következtében beállott **ideg-** és ennek utókövetkezményeit a **hátgerinczbajokat** gyógyit **15 évi katonaorvosi** tapasztalat után a legujabb **gyógymód** szerint alaposan és biztos sikerrel
Dr. KAJDACSY
volt **cs. kir. ezredorvos.**
Lakás: Budapest, V., Váczi-körut 4. sz. I. em.
bejárat a lépcsőnél.
Rendel délelőtt ½10—4 óráig, este 7—8 óráig; nőknek u. m. férfiaknak külön be- és kijárat — külön váróterem. — Dijazott levelekre azonnal válaszoltatik és gyógyszerekért is gondoskodva lesz. 87??

Hiredtmény.

A «**Jászkerületi népbank és takarékpénztár**»

évi rendes közgyülése

folyó 1889. évi február hó 2-án délelőtt 9 órakor fog Jászberényben **az intézet tanácstermében** megtartatni, melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

A tanácskozás tárgyai:

1. Hitelesitő küldöttség választása.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése.
3. Az 1889. zármérleg előterjesztése, a nyeremény felosztása és a fölmentvény megadása fölötti határozathozatal.
4. Vezérigazgató választása az alapszabályok 77. §-a értelmében.
5. A kilépő igazgatósági tagok helyeinek betöltése az alapszabályok 79. §-a értelmében 2 évre, 1 igazgatósági tag választása.
6. Felügyelőbizottság választása.
7. Költségvetés tárgyalása.
8. Az alapszabályok értelmében teendő inditványok.

Az évi jelentés és a mérleg a közgyülést megelőző 8 nap alatt az intézet helyiségében az üzleti órák alatt a részvényesek által megtekinthetők.

Ezen közgyülésen résztvenni kivánó részvényesek az alapszabályok 72. §-a értelmében felhivatnak, hogy az 1888. év végéig a saját neveikre irt részvényeiket szelvényeivel együtt a közgyülést megelőzőleg az intézetnél térítvény mellett letenni sziveskedjenek.

Kelt Jászberényben, 1889. január 9.

8932 **Az igazgatóság.**

Nyomatik a kiadótulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IV., kecskeméti-utcza 6. szám.